IV

BIBLIOTECA COMUNALE

1 r

De operibus civitatis
De honore faciendo Religionis corporis Xpi R° iij
De reparatione facienda eccliarum per municipes R°
De processionibus faciendis R° iiij
De electione potestatis R° v
De numero officialium familiarium et equorum
quorum gravamine tenendorum R° vj
De salario potestatis et quo ipsi potestas de
salario sadisfiat R° vij
Forma sindicatus mittendi potestatem electo
De juramento potestatis R°
De deputatione et salario officialium R°
De officio potestatis et eius jurisdictione R°
De officio judicis et vicarii potestatis et eius jurisdictione
De officio et jurisdictione sociorum militum potestatis
De officio quorundam notariorum potestatis
De sindicatione potestatis et eius familiarium
Quod potestas et officiales non recipiant
Quod potestas et officiales non possint se absentare R°
Quod fiat unus liber per dominos consules et cancellarium de rebus palatiorum consulum et cancellarie et forulleriorum xviij

1r

2.12

2 v De electione duorum consulum civitatis Cassie — Rica xxix

De officio et auctoritate duorum Consulum — Rica xxx.

De electione Consilij Credentiarie et auctoritate eius — Rica xxxi

De electione ducentorum juratorum et populorum pro statu

pacifico et populari conservando — R xxxij.

De electione 70 bonorum virorum et consiliij credentiarie — xxxiij

1387

De operibus pietatis Rubrica j ·

Statuimus: et ordinamus adhoc ut deus omnipotens aquo
est omne datum optimum: et omne donum perfectum: et qui
est proprium misereri: clementia sua: et intercedentibus ipsius
et alijs sanctis suis dignetur terram: et Comitatem cassie
ac populares statum eiusdem conservare: et manutenere
in statu prospero, pacifico: et tranquillo: et a cunctis periculis
et adversitatibus quaslibet defensare: quod de pecunia: et aere
dicti communis infrascriptis ecclesijs terre cassie: et eius
districtu infrascriptis festivitatibus dum sollempnia cele
brantur infrascripti cerei cere: infrascripti ponderis anno
quolibet largeantur: Et quod dominus potestas et domini Consules
dicte terre teneantur: et debeant in diebus ipsarum festivitatum
cum tubis honorifice, ac reverenter accedere personaliter
ad ecclesias: quibus sunt ipsi cerei largiendi: ipsos que cereos
ibidem assignare: et misse sollempni celebrande interesse
eorum vinculo iuramenti.

Ecclesie sancti petri in festo apostolorum petri: et pauli de mense Junij
unus cereus cere cum candelis ponderis decem libr.
Ecclesie sive hospitali sancti spiritus duo cerei cere, cum
candelis ponderis x libr. pro quolibet. unus videlicet in festo
pasqualis penthecostes, et alter in festo nuptiarum de mense Jan
Ecclesie sancti Augustini in festo sancti Johannis baptiste
de mense Junij: qua die fiet in ipsa ecclesia commemoratio
beati Johannis de cassia oriundi qui in vallibus atinis ad
vitam heremiticam moram traxit unus cereus cere
cum candel. pond. x libr.
Ecclesie sancti laurentij de mense augusti unus cereus cere
cum candelis ponderis decem librarum.

3 v

Ecclesie sancte marie de orusio in festo natiuitatis eiusdem vnus
cereus cere cum candelis ponderis decem librarum.
Ecclesie sancti nicolai de orusio de mense decembris vnus cereus
cere cum candelis ponderis decem librarum.
Ecclesie sancte marie de anumptiata in festo annumptiationis eiusdem
de mense martij vnus cereus cere cum candelis ponderis
decem libr.
Ecclesie sancte lucie de mense decembris vnus cereus cere
cum candelis ponderis decem libr
Ecclesie sancte marie maddalene de mense julij vnus
cereus cere ponderis decem libr.
Ecclesie sancti francisci in festo inuentionis sancte crucis de mense
maij, qua die in ipsa ecclesia fiet commemoratio beati patris
cuius corpus in eadem ecclesia tumulatur vnus cereus cere, cum
candelis ponderis decem libr.
Ecclesie sancte marie plebis in festo assumptionis eiusdem de mense augusti
vnus cereus cere cum candelis ponderis x libr.
Ecclesie sancti pangratij in festo eiusdem de mense maij vnus cereus
cere cum candelis ponderis decem libr.
Ecclesie sancti Antonij in festo eiusdem de mense Januarij vnus cereus
cere cum candelis ponderis decem libr.
Ecclesie sancte margarite in festo eiusdem de mense Januarij vnus
cereus cere cum candelis ponderis x libr.
Ecclesie sancti Jacobi in festo apostolorum philippi et Jacobi, die
kl maij vnus cereus cere ponderis x libr
Ecclesie sancti andree in festo eiusdem de mense nouembris vnus
cereus cere cum candelis ponderis x libr.
Ecclesie sancte crucis de heremita in festo exaltationis
de mense septembris vnus cereus cere cum candelis
ponderis decem librarum.

Teneatur namque comes dicte terre vinculo iuramenti ad requisitionem
rectorum seu procuratorum dictorum ecclesiarum predictum statutum efficaciter
observare, ita quod temporibus superius declaratis predictis ecclesiis desuper
dictis rebus penitus satisfiet

2 De honore faciendo Reliquie corporis X. Rubrica 4

Quoniam omnis gloria: honor: et reverentia debetur altissimo
redemptori pro gratiis quas ipse redemptor noster gratiose et affluenter
beneficia . . . Precipit itaque sancta mater ecclesia ytalica festum
sacratissimi corporis xpi apud fideles populos sollempniter celebrari
Nos circha hanc piam devotionem huius intendentes
considerantes quod, quod in ecclesia sancti augustini procura bone
memorie venerabilis doctoris fratris simonis de cassia ordinis
heremitarum sancti augustini est premonstrati sacratissimi
corporis xpi reliquia venerabilis. Et ut eadem venerabilis reliquia
cassiano populo devote, reverentia veneretur. Ordinamus: et
statuimus: quod quolibet anno in festivitate huiusmodi, potestas: et
consules dicte terre teneantur, et debeant vinculo iuramenti
totum populum cassianum, tam mares: quam mulieres
facere ad dictam ecclesiam convocari, et in ipsa ecclesia congregari
ac et comparari efficaciter, quod cassianus clericus ipsam venerabilem
reliquiam deferat per terram cassie processionaliter, et cum
omni devotione ~~ipsam reliquiam~~, et reverentia debita: et
devota: ipsi potestas: et consules cum populo supradicto
prosequantur devote ipsam reliquiam atque clerum. Et post
redditum moretur in dicta ecclesia dum missa sollempnis
celebratur ibidem. debeant insuper prefati potestas: et consules
expensis communis cassie offerre eidem ecclesie unum cereum

4 v

cere ponderis decem libr. Et siqs clericus contrafecerit in non ueniendo q ecclia cuius rector est, priuetur omni elimosina pnte cassie deliberata: et deliberanda, fratribus sci francisci exceptis: qui uenire non cogantur inuiti.

3 De reparatione ecce s. petri. Rubrica iij

Ecclia sci petri de terra cassie patroni, et gubernatoris et defensoris nostri, et populi terre pdcte manu teneatur, et gubernetur ut decet. Statuimus, et ordinamus q consules: et camerarii terre teneantur, et debeant vinculo iuramenti quotiens opus fuerit ipsam ecclesiam tam tecto, q et parietibus expensis dicti comunis facere reparari.

4 De processionibus faciendis Rubrica iiij

In die festiuitatis beati marci: et tribus aliis diebus rogationum immediate precedentibus festum ascensionis dni nri yhu xpi: et ut preces cassianorum ipse deus noster yhus xpus exaudiat, statuimus q uniuersus populus cassianus, tam marium, q feminarum processionaliter dictis diebus quolibet eorum sequantur clerum cassianum ut moris est: et donec letanie, et missa fuerit sollempniter celebrata: et siquis contrafecerit in v. sold den puniatur. Et nullus in dictis tribus diebus rogationum usque ad tertias audeat ut presumat aliquod laborerium seu artificium facere, nec aliqs tabernarius audeat aperire tabernam dictis diebus usque quo dicte letanie redierint: et siquis contrafecerit in pdictis ut aliquo pdictorum in v. sold den vice qualibet condempnetur.

5 De Electione potestatis. Rubrica v.

Nichil est gratius quam unde rei publice decus resistit ubi utilitas omnis
et generalitatis concluditur. Cum ergo status reipublice perseveret quamdiu ipsa
res publica cum iustitia gubernatur. Expedit autem gubernatori ipsius
rei publice sufficientem et ydoneum iustitie huic terre ministrum. Nam
qualis rector civitatis talis habitantes in ea. Statuimus igitur
ac lege firmamus quod electio potestatis huius terre tali modo et
ordine celebretur videlicet. Quod semper in principio huius officii mensis presidentis
potestatis, Consules et consilium xxiiij decredentia dicte terre congregent
in loco secreto de quo numero xxiiij ad minus tres partes sint presentes
In qua congregatione prefati consules ipsam electionem proponant
recepto prius ab omnibus iuramento quod ipsam electionem faciant bona
fide. Et quod eam sub silentio retinebunt, post que examinatione
et cum maturitate debita ad minus tres nobiles viri sufficientes
et ydonei ad memoratum potestarie officium in semestri tempore
concorditer eligant. Quibus sic electis unus primo qui plures
pallottas habuit alius secundo modo similiter reliquus tertio
simul approbent ad bussulas et pallottas. Fiat autem huiusmodi
approbatio ad minus per duas partes eligentium predictorum. Celebrata
uero electione predicta, Predicti Consules sine temporis tarditate
ipsam electionem per litteras eius sigillatas magno sigillo salarium
officiales familia et equos ac honores et honera dicti
officii stipendio continentes primo electo predicti approbatoribus dicte
terre faciant presentare ipsoque renunciante ipso electo dicta electio
forma simili presentetur. Et sic deinceps vel electio similiter
assignetur. Teneatur namque potestas electus infra triduum post
presentationem sue electionis sibi fiende acceptare vel renuntiare
Quo triduo elapso eius electio euanescat. Illi autem qui

5v

ipum offitiuz acceptauerit absq; more deffugio sindicatus, iforma pub^a et gnali consilio celebrat^o p duos ꝯtubatoribz sindicos ꝯstitutos deferat. Forma aut dci sindicatus, cu pmissionibz fiendis hinc inde et debeat put istatuto posito sb rubrica de forma sindicatꝰ potas serióse patebit. Nullus quidem possit eligi ad offitiuz supdcum: qui terre cassie p viginti miliaria sit vicinꝰ, ut qui occasione alicuiꝰ parcialitatis ut infamie siue notꝰ sit de terra sua expulsus: ut qui sit romanus siue de regno, aut qui fuit ieodem offitio ante p .v. anos, nec possit ipe potas secum ducere aliquem offitialez aloco qui ꝯminꝰ p viginti miliaria a terra cassie no distaret ut qui fuit ad aliqd offitiuz i dca terra ante duobz anis debeat aut famulos idco offitio retinere de loco distanti p .xv. miliaria a terra cassie sup dca. Et Consules qui pro tpre erunt, teneant^r pdca integralr obseruare, put scripta sunt, pen quinquaginta libr. den p quolibz sine diminutione: Nisi p electores i ipa electione p meliori aliud fuit ordinatum.

6 De numero officialiu familiariu & equoꝝ secu i offo ꝯtinue retinedoꝝ R^ca VI

Statuimꝰ, & ordinamꝰ qd potas terre cass p suo offitio exercendo debeat ꝯducere, et retinere vnuz ydoneum, & sufficientem iudicem. Legum doctorem: vnu sufficientem, & expertum militem sotiuz, quatuor equos: et sufficientes notos duos domicellos condecentꝰ de pitta indutos: viginti octo famulos, int^r quos no possint esse nisi tres regatij seu minores xviij anoꝝ: Qui domicelli: et famuli per Cancellariuz dce terre scribant^r p noia, & p noia: et cu nobus

patruum / et matruum uxorum: et etiam propria / et signa particularia et
distincte: et tres equos quorum unus sit valoris quadraginta quinque
flor(enorum), alius valoris viginti quinque flor(enorum), alius valoris decem et octo
flor(enorum): et similiter dicti tres equi proprium / et signa eadem ratione
describantur. Si vero contingerit aliquem seu aliquos ex dictis domicellos
famulos suis equis a dicto officio absentari vel removeri de expressa
licentia / et voluntate dominorum consulum dicte terre loco absentis vel
remoti alius sufficiens subrogetur / et per dictum cancellarium forma
simili describatur. Teneatur itaque supradictus potestas predictos iudicem
militem sotium notarios domicellos famulos: et equos in dicto
officio continuato semestri fideliter retinere, nec eos vel aliquem
eorum a dicto officio permittat vel faciat modo aliquo absentari, nisi
prius obtenta licentia secundum formam statuti dicte terre: Ceterum prefati
domini consules / et cancellarius dicte terre teneantur / et debeant
ad minus semel in mense: et totiens quotiens eis visum fuerit
expedire predicto potestati mostram facere diligenter de predictis
officialibus familiaribus: et equis proprium / et signum prout sunt
in assigno descripti: Quam mostram ipse potestas sub pena
quinquaginta librarum denariorum de suo salario ad requisitionem dominorum consulum
predictorum facere teneatur. Si vero potestas punctatus fuerit in ipsa mostra
solvat pro qualibet punctatura flor(enos) decem auri. Si iudex
quinque flor(enos) auri: si notarius tres flor(enos) auri: si famulus .ii. flor(enos) auri
pro qualibet punctatura solvere teneatur: pro equo autem duos flor(enos)
auri: Potestas vero pro qualibet punctatura solvere teneatur: quas penas
pro ipsis punctaturis ipse potestas tempore sui sindicatus sine remissione
aliqua solvere teneatur, addentes quod predicti consules / et cancellarius
defectus / et punctaturas huiusmodi in talibus mostris inventos in libris: et
actis rationum dicti communis teneantur / et debeant fideliter annotare: et
~~assignare~~ in tempore sindicatus dicti potestatis ipsos defectus / et

6 v

puntature sindico ipsius potestatis producere : et assignare : et si
potestati domini consules in faciendo requisitione : et mostram petram
et reassignandi puntature / et defectus terre sindicatus in
viginti quinque libr. den. terre qualibet contradicent

7 De salario potestatis et quomodo ipsi potestati de salario satisfiat. Rubrica. vij.

Ordinamus : et statuimus quod potestas terre cassie habeat / et habere debeat pro suo salario suorumque officialium domicellorum famulorum : et equorum pro tempore sex mensium sui officii de pecunia : et avere communis cassie septingentos flor. in usuali moneta currenti in dicta terra cassie ut auro : et ultra dictum salarium plus petere nequeat aliquo quesito colore. Et predicto salario ipse potestas cum suis officialibus domicellis famulis : et equis tenetur stare et morari in dicta terra ad dictum officium exercendum / et redire abinde teneatur omni suo resico periculo et fortuna suisque sumptibus et expensis : de quo quidem salario eidem potestati infrascriptis terminis satisfiat. videlicet primis duobus mensibus sui officii de tertia parte dicti salarii / secundis aliis duobus mensibus de alia tertia parte ipsius salarii : Ultimis vero duobus mensibus satisfiat eidem potestati de residua tertia parte hoc modo videlicet de centum triginta tribus flor. et tertio infra tempus dictorum duorum mensium ultimorum : Residuos vero C. flor. camerarius dicte terre retinebit penes se : et finito sindicatu ipsius potestatis lataque sententia absolutoria ut contradictam eidem potestati integre solvere teneatur.

8 Forma syndicatus mictendi potestati electo. Rubrica. viij.

Statuimus : et ordinamus quod postquam potestas terre cassie electus fuerit et postquam ipsa electio fuerit literatorie presentata, ipseque potestas officium acceptaverit Consules dicte terre cassie post posita longa mora faciant convocare : et congregari consilium generale in quo consilio celebretur : et fiat sindicus ipsius potestatis electi tenoris : et continentie subsequentis premissis anno, indictione, pontificatu

mense, die, loco, et testibus celebrat(is) ipsius sindicatus, Convocato congregato et cohadunato consilio generali et speciali videlicet xxiiij credentia sapientum sive et xl iuratis de populo civitatis universitatis et hominum terre cassie ad sonum campane sono tube vocem que banditoris de mandato talis potestatis dicte terre cassie cum consensu, auctoritate et voluntate magnificorum dominorum talium consulum populi terre cassie pro dicte in sala palatii dicti comunis cassie sita in dicta contrada sive sua lata in sufficienti numero more solito. In quo quidem consilio talis potestas una cum dictis dominis consulibus et consilio: et dicti domini consules una cum dictis domino potestate et consilio: et dictum consilium una cum dictis domino potestate et consulibus unanimiter et concorditer ipsorum nemine discordante, nomine eorum, ac nomine et vice dicti comunis sponte fecerunt constituerunt, creaverunt: et ordinaverunt eorum et dicti comunis veros: et legitimos sindicos, procuratores actores factores et nuntios speciales prout de iure melius dici, censeri: et valere potest, ac omni modo et via iure et forma, quibus melius potuerunt et debuerunt, Tales: et quemlibet ipsorum principaliter et in solidum et quod primum inceptum fuit per alium prosequi valeat: et finiri. Ita tamen quod non sit melior conditio occupantis seu prevenientis presentes et acceptantes et infrascriptum mandatum sponte suscipientes, sive si in ipso consilio presentes non interessent tunc describant absentes tamquam presentes ad eundum et presentandum Nobili et potenti viro tali. electionem potestarie rectorie dicte terre cassie et solleniter celebratam pro sex mensibus proximis futuris Christi nomine incohandis tali die talis mensis et ut sequitur continuato tempore finiendis, cum, et pro salario septingentorum florenorum usualis monete currentis in dicta terra tauro sive moneta comodis comoditatibus emolumentis honoribus oneribus et utilitatibus ad ipsum potestarie officium spectantibus et pertinentibus ex forma statutorum, et reformationum factorum et factarum et fiendarum tam tempore sui officii et in ipso officio perdurante quam etiam ante initium sui officii: In quo quidem potestarie officio

Idem potestas cum dicto salario: et pro ipso salario retinebit, et retinere
debeat toto dicto semestri tempore perdurante, unum bonum, ydoneum
et sufficientem, practicum et expertum iudicem legum doctorem.
de cuius doctoratu in primo consilio dicte terre post suum introytum
per privilegium fidem facere teneatur: unum bonum sufficientem
practicum, et expertum militem sotium, quatuor bonos notarios
sufficientes, et expertos videlicet unum ad criminalia, unum ad extraordi
nario et custodiam, unum ad dampna data, Reliquum ad
officium viarum, et fontium: duos domicellos decentes de predicta
indutos viginti octo famulos berruarios sufficientes: et aptos
ad arma: quos domicellos et famulos describi faciet per nomina
et pronomina, patriam, et matriam: et per pilum, et signa. tres equos
unum valoris .xl. florenorum . alium .xxx. et alium .xx. et octo: et
similiter per pila, et signa, et omnibus suis salariis sumptibus: et expensis
Et ipse potestas ad dictum officium exercendum se coram dominis consilialibus
dicte terre ante ecclesiam sancti petri de dicta terra presentabit cum dictis
suis iudice officialibus familiaribus, et equis: et iurabit
in forma suum officium fideliter exercere: et illico intrabit
palatium comunis supradicte cum suis officialibus, et familiaribus: et
equis: et se informabit de officio, et de statutis dicte terre: Et ad
dictum salarium .viii.c florenorum cum modis, comoditatibus, honoribus
et honeribus, et utilitatibus congruis et forma dictorum statutorum, et
reformationum debite prose, iudice, socio milite, notariis, domicellis
familiaribus seu berruariis: et equis dicto semestri tempore perdurante
contentus, et tacitus stabit et erit, et plus non petet, nec
peti faciet per se ut alium a dicto comuni ut a specialibus personis: Et quod
extra dictam terram cassiam eiusque comitatu et districtu ipse ut aliquis
eius officialis se non absentabit sine licentia eidem seu dictis
eius officialibus ut alicui ipsorum concessa primo ad illos, et per quos
ex forma dictorum statutorum pertinet, et spectat. Nostram de suo

psona officialibz familiaribz / z equis singulis mensibz quorumqz : et quorumcumqz
illorum adacquisitionem dnorum consulum : qui pro tpre erunt faciet / remota
qualibz exceptione ut dilatione. Tergiuis uo comitetesibus
Eccliys, viduis, orfanis pupillis quibuscumqz miserabilibz psonis. tergiuis
adipuz et suos officiales de iustitia recursum habentibz / tam in
ciuilibus / quam criminalibz seu mistis ius reddet / z ministrabit
z reddi / z ministrari faciet toto posse prout ad eum / z suos
officiales / z ipsorum quelibz ptinebit secundum formam statutorum
et ordinamentorum et reformationum dicte terre que sunt et pro tpre
fient. Et Antiquarum consuetudinum : et ubi statuta / z reforma
tiones non disponerent secundum absolutores / et alias occurrentes
iscripturas / quas rite faciet omnibus suis suptibz et expensis prout
et sicut exigit antenus consuetum : Et de ipsis condempnatoibz
executionem prout ipsorum qualitas exiget / z requiret / tam pro
quam natura / z per iudiciam : et admansi ram dicte cois quantitates
faciet expensis condempnatoibz singulis diebus : et singulas alias
quantitates datiarum collectarum prestantiarum bonorum condempnatorum
et quorumcumqz prouentium introgitum / z ipositum i dicto
Coi semestri petro durante quorumqz / z quorumcumqz occurrentium
De datiis collectis prestantiis / z quibuscumqz prouentibz / z introitibz
et impositionibz i dicto coi quolibz ipositis ante initium
sui officii de quibus executio facta non esset executionem
fieri faciet / Ac omnia / z singula dicte cois utilia faceret
et i utilia prermitteret super malefitiis criminalibz culpis excessibz
et delictis tpre sui officii comittendis / z perpetrandis : et et
insuper de / et super ante initium sui officii comissis de quibus
cognitum non esset / z punitio seu condempnatio facta non foret
i quibus secundum formam statutorum dicte terre cognitorem haberet : et
procedere possit / inquisitionem / z processum faciet et diffinitiuam

antiquas consuetudines z forum iur canonum ut ciuilis processus uo z condempnatoes

8 v

Sententiam condempnatoriam vel absolutoriam feriabit secundum formam statutorum
et reformationum dicte terre. et ubi statuta non disponerent secundum
formam iuris canonici vel civilis. Salarium vero dicti domini debitis congruis
et competentibus temporibus a camerario dicti communis qui pro tempore erit recipiet
hoc modo videlicet primis duobus mensibus sui officii primam terciam
sui salarii secundis duobus mensibus secundam terciam partem
sui salarii ultimis duobus mensibus de residua tercia parte centum
triginta tres florenos et tertium infra tempus dictorum mensium ultimorum
recipiet. Residuos vero centum florenos habebit a camerario dicte terre
finito et deposito syndicatu, et sententia lata per sindicatorem
suum per dictum commune cassa deputandum. Statuta quoque reformationes
et consuetudines dicte terre in omnibus observabit et faciet observari
prout ad eum et suos officiales, et eorum quemlibet pertinebit et
spectabit. Promictent et ipse potestas et sui officiales et
corporale iuramentum prestabit manibus tactis scripturis
super scripta et infra scripta omnia et singula prout
ad unumquemque spectabit attendere, observare exequi et
adimplere fideliter et viriliter toto posse et attendi, observari
exequi et adimplere facere. Exbanditos, condempnatos
et rebelles dicti communis capere, arrestare, et contra ipsos exequtionem
corporalem et realem seu pecuniariam facere, personam quoque
potestarie officium dicto semestri tempore perdurante fideliter et
legaliter exercebit et per suos officiales qui similiter iuramentum
prestabit faciet exerceri. Et quod pro dicto officio exercendo

ipse nec aliquis suus officialis pretium sive simoniam recipiet
nec petet per se nec interpositam personam. Et pro carta pergamena
seu coriis bombicina cum atramento, nec pro aliquo alio nihil
petet nec recipiet aliquo quesito colore. Et per credentias
dicti regis retinebit per se sive ad ipsius ut opus fuerit nec
umquam pandet seu revelabit alicui: et maxime in preiudicium
dicti regis. Dictamque terram Cassie eiusque comitatum, castra et
fortillitia et incolas eorundem reget, gubernabit, manutenebit
et salvabit iura, bona, immunitates, jurisdictiones, honores
franchitias et privilegia dicti regis, accrescet, defendet: et
de bene in melius augebit: nec aliquid proponet, ut consulet
seu et proponenti, consulenti, arengare ut reformare permittet
in preiudicium dicti regis ut suorum iurium detrimentum. Et contra quoscumque
statum dicte terre ut comitatu quolibet turbare volentes
totis viribus se opponebit et ad eorum punitionem et exterminium
et confusionem posse tenus vacabit ut popularis status pacificus
et tranquillus valeat per se fideliter conservari. Dominis consulibus et
eorum bene officio auxilium, consilium et favorem prestabit in predictis
omnibus: et singulis et aliis ad eorum officium spectantibus et ad utram
dicte terre salutem, dictoque potestarie officio: et semestri finito
ipse potestas: et dicti sui officiales personaliter stabunt in dicta
terra Cassie ad sindicatum quinque diebus continuis immediate
sequentibus post dicti officii depositionem sindicatum per sindicum
per commune Cassie eligendum: et deputandum: et redditurus de omnibus. et

9 v

singlr administratis et factis p eos et eorum quelibz i dicto officio
debitam ratioez et justiciam. Responsuri et gbussuros aliqua
obiict volentibz ut opponere ct eos ut eorum aliquem: et ea
satisfacere que juridice apparebit cam com ipsius terre pro
ipo coi resp seu singularibz psonis: et spalr fm sntiam
dicti sindicatoris. Item addeam terram cassie cum dictis
officialibz famlis et equis veniet intimo e scripto omi
suo resico, pirlo et fortuna i veniendo, stando et redeundo
Et si georau qd absit, ipuz ut officiales suos familiares
suos stingeret aliqd casu quorumcumqz et gtrcumqz: et ubicumqz
veatr ut psonatr recipe lesione seu perdimentz tpre
sui sindicatus i aliqua qntitate pecunie dapnari q cot coe
cassie et eis hoies, z psonas repsalias no tenebit
ver ipuz coe ut singlares psonas pmissoz occasion aliqlr
molestabit, insup si aliquo supvenienti qd deus advertat
ipuz semestre officiuz stinget irrumpere e pro rata tpre
satisfiet. finito ipo officio psatus potas de suo ppio dco
coi dabit et assignabit duo bona pavisia duas sufficientes
balistas unu baldreriuz seu crocchu: unuz tarrasiuz
cuz virgiliaiq veretonibz: et una bonas barbutas et
In principio sui officij dictus potas de suo ppio s dcos qnor
sindicos vz. tubatores z tamburinu dce terre idutre
debeat de panita panni colorati cois ptij et valoris ac et
detrahi debeat de dco salario sexs flor auri: et p cam
dce cois retineri custendi p dnos consules i inductus

familiariorum consulum petrorum: Nec non adpromittendi vice et nomine dicti comunis dicto potestati salarium predictum et quod de ipso salario per camerarium dicti comunis, qui pro tempore fuerit debitis et congruis temporibus et terminis tunc debitis integre satisfiet reservato semper quod tempore electionis huiusmodi potestatis per electores dicti potestatis possit peditum addi et detrahi secundum quod eis videbitur per qualitatem temporum: et pro evidenti utilitate dicti comunis:

De iuramento potestatis. Rubrica. IX

Statuimus: et ordinamus quod adveniente potestate terre castri cum suis officialibus famulis: et equis antequam descendat ipse potestas cum suis officialibus de equo coram dominis consulibus dicte terre stantibus ante curiam sancti petri se debeat presentare, et ibidem per cancellarium sancti petri se debeat presentare, et ibidem per cancellarium comunis terre castri seriose et vulgari sermone expositis omnibus: et singulis secundum informam sindicatus contentis iuret ad sancta dei evangelia corporaliter manu tacto volumine et iurando permutat eidem camerario stipendii et statutorum: et specialiter quod ipse comunis recipiet nomine et vice comunis castri: et specialiter quod ipse, comunis potestarie officium secundum presentem contestui presentes, officiales et familiares suos, bonos, prudentes sollicite et legaliter exercere iuxta potestati sui sindicatus formam seriem et tenorem: et omnia et singula in ipso sindicatu contenta, ac et omnia alia et singula, que ad huiusmodi potestarie officium spectant: et pertinet secundum formam statutorum

10 v

et ordinamentorum dicte terre factorum et tempore sui officii fiendorum
seu consuetudinem ut superius plene facere et effectualiter observare
odio, amore, pretio precibus ut timore, ac omni alia passione
omnino remotis: et quod per quindecim dies ante finem officii rectoris
consignabit dominis consulibus dicte terre in consilio generali omnes
libros: et acta, tam sibi assignata quam suo tempore facta, cum
inventariis particulariter: et distincte

De deputatione et iuramento officialium. Rubrica x

Potestas dicte terre rectoris primo die sui officii teneatur: et
debeat suos officiales deputare particulariter et distincte
ad officia ad que ipsi teneri debent in officio suo secundum formam
sue electionis de qua deputatione rogari debeat notarius ad extraor-
dinaria deputatus: et in principio sui libri sive quaterni dictam
deputationem scribere: qua vero deputatione facta quilibet dictorum officialium
teneatur iurare ad sancta dei evangelia corporaliter manu tactis
scripturis in manibus cancellarii presentia dominorum consulum
dicte terre officium ad quod deputatus est bene fideliter et legaliter
exercere bona fide et sine fraude: Et specialiter dominus iudex
et notarius maleficiorum iurent singulis diebus et horis congruis
sedere ad bancum iuris maleficiorum: et et dominus iudex diebus
et horis iuridicis sedere ad bancum iuris causarum civilium ad
reddendum ius unicuique petenti et omnibus iustitiam ministrare
et processus facere et terminare secundum formam statutorum dicte terre.
Et socius miles et banitores et [illegible] dicti rectoris proposite

Capere et capi facere: expensiones quaslibet producto Coi tam condempnationum quam et datiarum: Et dicti notarii scripturas quaslibet de quibus rogati fuerint adequaterum in libris et actis dicti com. expensis ponere: et omnia et singula quibus eorum facere: Et etiam familiares dicti potestatis similiter teneantur et debeant more et forma statutorum fuerint adque teneantur et debeant manus habeant et ab omni venalitate dicti com.: et quod puras manus habeant et ab omni venalitate dicti com: et correctioni ... eiusdem ... potestatis stare stabant et nihil ultra a dicto com. seu specialibus personis eiusdem petet seu recipient quoquo modo.

De offitio potestatis et eius iurisditione. Rubrica. XI

Dominus potestas dicte terre Cassie ad offitium potestarie predictum com. Cassie electus et deputatus durante suo offitio habeat et habere intelligatur in dicta terra Cassie et eius districtu merum et mixtum imperium et omnimodam iurisditionem quod et quam et quod totum populus dicte terre Cassie: quod et quam ... habet totum com.: et populus ... et ... in quoscumque facinorosos homines possit ... et ... et eius districtu. Et et quoscumque delinquentes in dicta terra Cassie et eius districtu. Et et super quibuscumque causis civilibus et criminalibus: et de quibuscumque ... et ... mandamentis tam dicto Coi omnibus et per omnia alijs cui mandamentis tam dicto Coi omnibus et per omnia obediri: quoque possit suam iurisditionem defendere, penali iudicio: et inobedientes multare usque in quadraginta solidos denariorum: Et ab inobedientibus exigere et exigi facere de facto: et sine aliquo alio processu.

11v

De offo judicis & vicarij potestatis & eius iurisditione R[ubric]a xij

Iudex: et vicarius potestatis dicte terre cassie sit et esse intelligatur iudex ordinarius: et iurisdictionem ordinariam habeat in dicta terra cassie et eius districtu ac cognitionem et decisionem omnium et singularum causarum tam civilium quam criminalium ad forum et iurisdictionem dicti comunis quolibet pertinentium, et si saperet cognitionem et decisionem meri vel mixti imperij et cuiuscumque quantitatis vel rei possit quod suam iurisdictionem extendere penali iudicio et multare inobedientes usque in quantitatem viginti soll. den. et omnia facere possit: et teneatur secundum forma statutorum cautem: et ordinamentorum dicti comunis et sui iuramenti:

De offo & iurisditione soctij militis potestatis R[ubric]a xiij

Miles soctius dicti potestatis terre cass. possit teneatur: et debeat quascumque condempnationes latas per dictum potestatem iudicem seu vicarium latas et quoscumque tam rebelles seu pecunias quam alias exequi et quascumque datias: et collectas in dicto comuni impositas: et seu officiis temporis imponendas a malpagabilibus non solventibus exigere: et ad manus camerarii facere devenire secundum formam statutum dicti comunis et malefactores quoscumque: et quoscumque exhibentes grassiam seu fraudem committentes in ipsa contra formas statutorum dicti comunis capere et arrestare proposse: et in fortiam dicti comunis facere devenire. exsecutores quascumque in favorem quarumcumque singularum personarum commissas per dictum dominum potestatem vel iudicem facere: et exequi diligenter: per terram cassie et castrum orusij propotantibus arma vetita facere perquirere: et rimirari: et post sutibus per dictam terram cassie: et dictum castrum orusij post tertium sonum

Campant et alias faciendi iuxta formam statutorum curie et perquirere
et receptos culpabiles punire : et condempnare secundum formam statutorum domini
regis : et inobedientes in suo officio multare usque in quantitate
decem solidorum denariorum et omnia alia facere que ad eorum officium
spectant secundum formam statutorum domini regis et consuetudinem ut describe.

De officio notariorum potestatis curie. xiiij

Notarii potestatis curie cassie prout quisque ipsorum deputatus est
ad officium proprium dicti potestatem teneantur eorum officium bene
et legaliter exercere. Et notarius maleficiorum scribat accusationes
et inquisitiones contra quoscumque porrectas factas : et
denunptiationes et ea die ponat ad quaternum expensis : et mittere
formatas ea die ponat ad quaternum expensis : et mittere
copiam camere : et cancellario domini regis secundum formam statuti
et omnes scripturas super ipsis processibus factas ponat ad librum
expensis : et mandet fideiussores receptos super excusationis eorum
expensis : et mandet [illegible] receptos super [illegible]
renumptiatione facta per ipsos de beneficio de fideiussoribus et omni
alii iuris auxilio : cuicumque volenti videre processum contra se
aliis iuris auxilio : cuicumque volenti videre processum contra se
formatum ostendere ac facere eidem et copiam congruo tempore
sibi committere expensis et expensis facere ut quis possit suam
defensionem facere : sententias super malefitiis ferendas scribere
duplicatas in cartis bombicinis : et in cartis membranis : et
in continenti ipsis sententiis lectis et latis scriptas in cartis
pergameneis seu membranis tradere : et assignare camere : et
camerario domini regis. Notarius vero extraordinariorum : et custodie
ducte curie bene : et diligenter et sollicite teneatur et debeat ordina

12 v

Custodiam dicte terre de die et de nocte attendere et custodias in eiusdem prout tangit propri facere et quibus cogere ad custodiam faciendam: et presentatos seu inobedientes punire secundum formam statutorum dicte terre: et ad mandatum camerarii faciat devenire. Contra barcharios: molendinarios, tabernarios: panifaculas: et hospitatores inquirere et eos requirere personaliter si mensuras et pondera iusta habent et si fuerint statuta de eorum arte loquentia et contrafacientes puniri secundum formam statutorum dicti comunis. Teneatur et et debeat punire secundum formam statutorum dicti comunis. Teneatur et debeat quorumque bannimenta fient per banitores dicti comunis mandato seu commissione dicti potestatis ut iudicis tam pro consiliis et ... pro quibuscumque aliis ... et ad quaternum ponere in actis et libris dicti potestatis et comunis et bona quorumcumque homicidarum ... mobilia ... stabilia describere et descripta consignare camerario dicti comunis in uno libro ... in publica forma. Et sindicos ... districtus ... et ... sindicatus recipere et in actis ponere ... Notarius ... super viis pontibus et fontibus deputatus possit teneatur et debeat curtas vias pontes et fontes ... et districtu reparatione indigentes reparari facere per illos ad quos pertinet et expensis eorum ... ut comunis secundum consuetudinem ... observatam. Notarius damnorum datorum possit teneatur et debeat de quibuscumque damnis datis ... tam per ... ut cum bestiis procedere summarie: et de plano tam per accusationem ut denuntiationem, quam per inquisitionem: et ...

ad cameram et repertos culpabiles puniri in penas a statuto ordinatas
absque alia sententia vel condempnatione et ad manus camerarii faciat
devenire et copiam quarumcumque accusationum denumptiationum, inquisitionum
et inventionum dicte potestatis seu facte vel formate accusationis
denumptiationis inquisitionis vel inventionis, vel saltem sequenti die
mittere camerario et camerario dicti comunis. Et gualdarios omnes et singulos
de quolibet castro vel villa et in qualibet alia terra deputatos
ad denumptiandum et referendum dampna dantes coram se qualibet
dicte dominica faciat comparere et ab eis sacramento procuret dampna
dantes in eorum sindicatus vel [illegible] et denumptiatos repertos
culpabiles puniri modo predicto et in quibus causis similiter faciat
dampnum passo emendare. Et omnia alia facere secundum formam statuti
dicti comunis de tali materia loquentium. Teneatur et dictus notarius
semel in mense de presentia dominorum consulum accedere ad castra
et fortillitia comunitatis Cassie: et requisitionem facere de castellanis
et eorum famulis: et de custodia fortillitiorum: et defectus
sive puntature sine fraude dicte recessus sui ad cameram
Cassie dictis consulibus: et camerario fideliter assignare. Possit
et quibus dictorum notariorum inobedientes sibi in eius officio mulctare
usque in quantitatem quinque soldorum denariorum: et ad manus camerarii
dicti comunis faciat devenire.

De syndicatu potestatis eiusque familiarum et officialium. R[ubrica] XV

Potestas terre Cassie cum omnibus suis officialibus familiaribus
et equis deposito suo officio [illegible] teneatur et
debeat stare: et morari ad sindicatum in terra Cassie coram

13 v et ſubſindico predictum voce capitulo eligendo ad reddendum rationem
adminiſtrationis ſue et ſuorum officialium et familiarium tam communiter quam
ſpecialibus per quinque dies continuos et coram ipſo ſindico ſeu
ſindicis perſonaliter comparere et inquiſitioni generali et ipſos formate
per ipſum ſindicum ſeu ſindicos reſpondere et abea et omnia alia
petitionem porrecta et porrigenda contra ipſum potestatem ſeu eſt aliquem
officialem ſeu familiarem et porrigenda ſe exprimere et ydonee
ſatiſdare tam pro ſe quam ſingularibus perſonis tam prius quam generaliter
debitis et dampnis et intereſſe. Et ſequitur aufugerit et ad
dictum ſindicatum non ſtetit dicto tempore habeatur pro confeſſo et convicto
de omnibus ~~[illegible]~~ petitis contra eum et tamquam confeſſus poſſit et debeat
diffinire condempnari ſine aliqua alia ſollempnitate ſeu actu
judiciario. Dictus namque ſindicus in ſindicatu predicto ſuet
modum et ordinem infraſcriptum videlicet quod prima die ſindicatus
predicti faciat fieri publice banimentum per terram caſſ in locis publicis
et conſuetis per publicum preconem dicti communis publice et alta voce ſono tube
premiſſo quod quicumque vult aliquid dicere obicere ſeu petere contra
dictum olim potestatem eiuſque officiales et familiares ſeu contra
ipſos ut aliquem ipſorum aliquam petitionem accuſationem
ut denuntiationem porrigere compareat coram dicto ſindico
recepturus iuſtitie complementum. Et ſimiliter proclama fieri
faciat in quolibet caſtro et villa diſtrictus dicte terre caſſ
predicendo quod infra tertiam diem ſindicatus compareant
et facto primo banimento ſucceſſive aliis duobus diebus
faciat fieri ſimilia banimenta: infra quos tres dies
primos poſſit et debeat recipere omnes petitiones accuſationes

de imputationes, inquisitiones et querelas et sermone scripto et v[...]
recipi non teneatur. Declarantes quod prima dicti dicti sindicatus dicti
olim potestatis, et ipsius officiales et familiares teneantur et debeant coram
super dicto sindico esse comparere et se excusare et rendere iustitiam
generali et satisfacere conquerenti dummodo nullus advocatus vel procurator de dicta terra
[...] recipi possit in fideiussorem seu pro fideiussore dictorum potestatis
officialium, seu familiarum vel alicuius eorum: Et siquis de dictis
advocatis et procuratoribus invenerit seu fideiusserit pro aliquo predictorum
nisi primo probaverit quod sit advocatus vel procurator in decem libris denariorum
pro potestatem dicte terre puniatur. Et nihilominus nullus advocatus vel
procurator de dicta terra possit possit esse advocatus vel procurator pro dictis
potestate officialibus vel familiaribus nec aliquod patrocinium eis vel
alicui eorum prestare tacite vel expresse, palam vel occulte, contra
facientes in vigintiquinque libris denariorum condempnetur et puniatur summarie per
potestatem qui tunc in officio presideret. Et sindicus qui est forensis
predictam aliquem de predictis pro fideiussore receperit vel patrocinium
prestiterit simili pena puniatur de facto. Et insuper dictus sindicus
habeat merum et mistum imperium: et omnimodam potestatem procedendi.
cognoscendi, et diffiniendi infra dictos quindecim dies pro quolibet
semestrii tempore, summarie et de plano ac sine strepitu et figura
iudicii diebus feriatis et in honore dei, et non feriatis cum
[...] subsistat. Et si infra dictum tempus sindicatus dictos officiales
non absolverit vel condempnaverit in quinquaginta libris denariorum [...] cassiet
condempnetur et ad interesse: et ad omne dampnum tam ipsius, quam
singularibus personis eiusdem.

¶ Quod potestas et officiales non confirmentur. Rubrica XVI

14 v Pro evidenti utilitate dicti com. et singularum personarum eiusdem
Statuimus et ordinamus quod potestas terre vassi qui fuit per tempora seu
menses. potestas nec aliquis eius officialis possit seu possint
aliquo quesito colore refirmari: pro aliis sex mensibus nec promoveri
seu minori tempore, nec in alio novo officio ad idem officium
seu refirmaretur ut re eligatur
in officio re eligi ut re assumi Et si refirmaret ut re eligetur
contra formam predictam talis refirmatio ut electio non valeat nec
teneat ipso iure, nec ex ipsa ius aliquod petendi salarium
competat, nec actio aliqua oriatur ex predictis: sed sit talis electio et
refirmatio nulla: et habeatur et fingatur dolosa: et fraudulenta
et per ambitionem procurata et facta Et nihilominus nullus
dictorum vassi audeat ut presumat procurare quod talis refirmatio
seu electio fiat nec consules dicte terre, nec aliquis de consilio
credentie audeat ut presumat proponere in aliquo consilio ut arengha
nec quod proponatur consentire nec consulere ut arengare quod talis
dominus potestas ut aliquis eius officialis refirmetur seu re eligatur
contra formam predictam: Contrafaciens vero incurrat libris decem pro
quolibet sine diminutione aliqua condempnetur: Et hoc statutum sit
precisum: et non possit tolli, nec suspendi consilio ut arenga
aliquo in contrarium non obstante: et similiter non possint quoquo modo
sindicari in tempore eorum officii: et omnia que supra scripta sunt decto
refirmando et petere in contrafacientes et eligant repetita in parte
predicta videlicet quod non possit sindicari in tempore

17 Quod potestas et officiales non possint se absentare. Capitulum xvii

Statuimus et ordinamus quod potestas dicte terre, nec aliquis eius officialis seu

familiaris audeat ut presumat se absentare extra castrum et suum
districtum nisi ex magna et evidenti necessitate et tunc cum licentia
dominorum consulum et [illegible] residentie et si quis [illegible] fecerit si quidem
potestas pro quolibet die quo absens fuerit in decem libris denariorum. Iudex vero
pro quolibet die quo fuit absens in quinque libris denariorum. Miles socius vero
pro quolibet die quo absens fuit in tribus libris denariorum. Notarius vero in
quadraginta solidis denariorum pro die quolibet quo fuit absens. Familiaris
vero pro quolibet die quo absens fuit si [illegible] in decem denariorum
sine diminutione debeat condempnari. Addentes quod si contingit domino
potestati unum ex familiis mittere pro suis necessitatibus seu oportunitatibus
quod possit ipsum mittere extra dictam terram et districtum pro quatuor
diebus ut quinque ad plus cum licentia dominorum consulum tamen

Quod fiat unus liber per dominos consules et cancellarium de rebus xviij
palatiorum potestatis consulum et cancellarie et castrorum et fortilitiorum. Rubrica

18 Dominum consules et cancellarius terre castri teneantur et
debeant vinculo iuramenti infra unum mensem post publicationem presentis statuti
facere unum librum in quo scribant particulariter omnia arma, arnesia
massaritias et res alias que moveri possunt existentia in palatio
residentie domini potestatis predicti et ea que sunt in palatio dominorum
consulum et cancellarie dicti castri particulariter et predicti et existentia
in turribus fortilitiis et castris dicti castri ut possint reinveniri
in principio officii potestatis dominorum consulum et
per aliquem et [illegible] cuilibet castellano dictorum fortilitiorum et castrorum
cancellarii ac cuilibet castellano [illegible]
assignari [illegible] ad eorum et cuiusque ipsorum spectantibus [illegible] et
in fine officii cuiuslibet seu quorumlibet ipsa assignata reperiri et

85 v [illegible] et si aliqd differet credare debeat [illegible] illum seu
[illegible] ad quem [illegible] et debeat [illegible]. Et domini consules
[illegible] debeant [illegible] notificari tenentur
debeant [illegible] iuramenti et pena [illegible] dominis quibus
[illegible] faciant credare. Addentes
[illegible] inventarium fiat in quolibet castro de armis et
massariciis eius castri. quod inventarium debeat esse penes
massarios dicti castri cum nominibus illorum penes quos sint.

19 ~~18~~ De electione dominorum consulum terre Cassie. R(ubric)a. xix.

Ut venerabile officium consulatus terre Cassie per quod
ipsa terra Cassie ab antiquo fortissimis temporibus extitit gubernata
in ipsa terra Cassie vacare non possit. Statuimus et ordinamus
et presenti lege firmamus quod domini consules qui nunc sunt an(te)
medium mensis aprilis teneantur et debeant facere congregare
consilium credentie et sapientum in iure in palatio resid(entie)
dominorum consulum dicte terre, nisi aliud dominis consulibus ex causa
videretur. et ibidem ipsis congregatis Christi nomine invocato ad
electionem consulum dicte terre pro uno anno inchoando in dicti
nominis die kalendarum maii procedantur et ut sequitur in eodem
nomine finiendo hoc modo et forma videlicet procedatur videlicet quod in uno
cappello mittantur vigintiquatuor fabe nigre et tot albe
quot sunt in dicto consilio ultra vigintiquatuor, computatis omnibus
consulibus consiliariis credentie, et sapientibus in iure. Et ipsis

in dicto loco regiorum incipiendo ab uno consulum providendo
ad terras alias usque quo fuerit extracto dictarum [illegible]
reperta et completa et fuit in uno [illegible] et pro
extrahatur a dicto cappello per unum puerum minorem xv annis
una faba a dicto cappello et talis pro quo extracta fuit
faba amplius non ponatur et primi duodecim quibus obvenerit
dicta faba nigra eligant xii homines de dicta terra castri
pro consulibus dicte terre et alii xii quibus obvenerint
dicte fabe nigre post dictos primos xii eligant alios xii
bonos homines de comitatu et districtu dicte terre castri pro
consulibus et iurisconsultis dicte terre dummodo non
nisi unus approbatus de uno castro vel villa pro uno anno
pedro: prestito primo per ipsos electores et quibuslibet eorum corporali
iuramento de eligendo bonos et legales homines et ydoneos
ad dictum officium exercendum quorum nullus possit esse minor
xxv annis nec possint eligere aliquem ad dictum officium
consulatus qui in eodem officio fuerit in uno anno a dicto die
tertia maii retro computando quorum nomina cancellarius dicte
terre ipsis electoribus ante ipsam electionem legat et scripta
habeat adhoc ut super ipsa electione error committi non possit
et quilibet sic electus approbari debeat per duas partes totius
dicti consilii ad bussulas et pallottas et numeratio dictarum
pallottarum fiat in presentia dominorum consulum et electoris
et quilibet debeat ambas manus in bussulas mittere et [illegible]

16 v

no possit uideri : quam bussulam suam pallucta mittat
Et si non fuit approbatus ut dictum est : qui eum elegit
alium eligat qui debeat approbari modo et ordine
supradictis sic faciendo scrutinium donec unus fuerit appro
batus : et dicti uiginti quatuor sic electi et approbati
sint consules dicte terre pro uno anno : quorum nomina scribantur
in sex cartuciis in quarum qualibet scribantur quatuor nomina
dictorum electorum : uidelicet duo de dicta terra et duo de comitatu pre
dictis electis per dictos consules : Et ipse cartucie inuoluantur in
quadam pallucta cere equalibus ita quod sint sex pallucte
eiusdem qualitatis : et mittantur in una bussula et scribatur
octo diebus ante introitum officii eorum : Et predicta bussula
sigillari : et claudi debeat sigillo paruo dicti comunis : Et
predicta omnia fiant . antequam dictum consilium exeat de dicto palatio
Et illi quorum nomina scripta sunt in dictis cartuciis sint
consules dicte terre pro duobus mensibus proxime uenturis
incipiendo die kalendarum maii et ut sequitur finiendo dies
Et sic fiat scrutinium de duobus mensibus in duobus mensibus
donec perfecta et completa fuerint tertio predicto : qua
completa consules qui erunt de mense martii : et aprilis faciant
completa consules qui erunt de mense martii : et aprilis faciant
dictum consilium congregari : et similiter electionem : et
imbussulationem fieri faciant : et sic fiat scrutinium temporibus
in omnibus : et per omnia ut superius est expressum : Addentes
quod dicta bussula sit ligata, et clausa : et sigillata
reponatur in quadam cassetta : cum tribus clauibus quarum
unam teneat dicti consules : Aliam prior fratrum sancti magni

et aliam cancellarium : qui cassero respondere debeat
sacristia fratrum sancti augustini de cassero more
solito et consueto

De officio et auctoritate dominorum consulum. Rubrica. XX

20

Domini consules terre casseri sint dicti mandamenti
ab omnibus dicte terre casseri et districtu tamquam patres et
domini reputari et ab omnibus honorari et similiter a potestate
et officialibus et familiaribus, ac cancellario dicte terre
sine quorum dominorum consulum licentia et mandato nullum
consilium sine arengha dicte terre possit quolibet congregari
et in omnibus consiliis interesse debeant tamquam caput et
si aliquod consilium fieret sine ipsis et absque eorum licentia
et mandato, quod in ipso tali consilio fieret non valeat ipso
iure : sed potius congregatio ipsa illicita reputetur.
Possint quoque in quolibet consilio proponere : et proponi
facere quaslibet propositas per eos in consilium reddite deli
beratas : et nulla alia proposita in aliquo consilio fieri
possit per potestatem ut aliquem alium officialem dicte terre
nisi de voluntate dominorum consulum licentia et mandato et delibe
rata primo ut predicitur. Teneatur quoque dominus potestas
dicte terre eiusque iudex et vicarius et quilibet
alius officialis ipsius requisitus ab eis ad palatium
dominorum consulum accedere personaliter totiens quotiens

17 v fuerint requisiti & ipsis dnis consulib & oib licitis et honestis intender et parer maxime circa bonum et pacificum statum dicte terre et punitione quorumcumque delinquentium secundum forma tam statutorum dicti ~~terre~~ cois. Tubatores et banitores dci cois ipsis dnis consulib i oib pareat et obediant: & cum ipsi dni consules vel duo ex ipsis accedent ad palatium dicti dni potestatis cum Cancellario cois dicte ~~terre~~ teneat dous potestas eis aperire et aperiri facer palatium et si potestas i predictis vel aliquo predictorum non paruerit i centum libr den vice qlibz condemnet. Debeat quod dci dni consules durante eorum otto i eorum palatio mora cotinua trahere: & de nocte ad minus duo ex ipsis i eorum palatio iacer et dormir dbeat & i ipso palatio i aliqua capsa vexillum et badrias dci cois cotinuo retiner. & qlibz ipsorum quindecim dieb sit prior inter ipsos & retiner dbeat talis prior sigillo dci cois ita tamen quod nullas litteras seu apodixas solutionis alicuius quantitatis faciendas per cam dicti cois sigillet sine licentia sociorum vel duorum ex eis & si contrafecerit i quinquaginta libr den vice

qualibet contineant debeat per secum et per corpus servitus et societas
continuam retinere duos famulos aptos et sufficientes et congruentes
honori ipsorum et dicti communis maiores quindecim annis qui idem
debeat de partita et conduci per uno anno incipiendo a kalendis mensis
maii proxime venturi per duos consules qui de mense aprilis in officio
presidebunt cum salario et pactis per ipsos declarandis. Nullusque
dictorum dominorum possit nec ei liceat durante dicto officio per terra castri
solus incedere sed secum habere unum ex dictis famulis. Et consules
et famuli possint durante eorum officio arma quecumque portare
et nullus dictorum dominorum consulum durante officio audeat bibere in taberna
seu ad taberna pena grossi ... per vice qualibet. Et possint
ambasiatores quoscumque et nuncios pro utilitate et comodo dicti
communis eligere et trasmictere pro libito voluntatis expensis dicti
communis. Et omnia alia facere possint que ad dictum officium
consulatus spectant vel pertinent tam ex forma statutorum
que et de consuetudine vel de iure. Et habeant dicti domini
consules pro eorum stipendio et salario et expensis et dictorum
duorum famulorum de pecuniis et introitibus dicti communis a camerario
communis dicte terre qualibet mense undecim florenos. Et dicti
famuli habeant pro eorum salario qualibet mense a communi castri

vnu florenu & expen habeat a dnis cosulibz. Et qd dni
cosules q i offo psidebut d mese aplis emi faciat expen
dei cois pannu d duobz colorib p indumentis dcorz famlorz
vz tunica clamide & caputio p qlibz pecij & sume
deci florez. Et famli teneat suir cu dca racia
dnis csulib vno ano itegro p salario supdicto. nullus q
dcorz cosulu palam possit aliqd artificiu mecha
nicu exercer durat dco offo csacies pro pena
dec libraz vice qualibz codenat.

21 De electione Concilij credetie & eorz
iurisditione & balya. Rca. XXI

Statuimus & ordinamus i dca terra Castri sit & esse
debeat i futurz cocilium credentie quod sit & esse debeat
vigitiquatuor bonorz virorz d dca tra Castri & cu eis
sint sapientes i iur d dca terra ut est hacten csuetu
& nullus alius eligi possit aut addi cu eis. Et si electus
fuerit no valeat nec teneat ipo iur: & eligetes aliquem
vltra numeru pdcuz in .x. libr. den. vice qualibz puniat.
Et si sic electus acceptauerit pena simili puniat.
Et quorz xxiiij & sapietu i iur offm duret p vnu anu &
no plus nec cfirmari possint ipsi ul aliqs ipsorz i dco
offo ul tempus prorogari p aliqd cosiliu parlamentu ul

arrengam dicte terre Castri et si secus fieret non
valeat ipso iure. Nullus qui possit eligi ad dictum officium qui
in eo fuerit anno immediate precedenti nec aliqui ut predicitur confirmari
nisi sapientes in iure predicti quorum 24 electio fiat modo et
ordine infrascriptis videlicet quod domini consules qui nunc sunt in offitio
consulatus et qui erunt successive de mense aprilis teneantur et debeant
vinculo iuramenti circa medium mensis aprilis convocari et aggregari facere
dictum concilium credentie et sapientum in iure in palatio dominorum consulum
+ et ipsis ibi sic aggregatis faciant ipsos omnes connumerari. Et connume
ratis ipsis et consulibus supradictis habeantur tot fabe quot sunt innumera
ti quibus vigintiquatuor sint nigre et alie albe et ipse fabe omnes
mictantur in quodam cappello seu cappellina et ipsis omnibus ad circulum
stantibus incipiatur ad tres ad tres successive incipiendo ab uno ex
consulibus et semper per tertio in numero et trahatur una faba
de dicto cappello seu cappellina et ille per quem extracta fuerit dicta
faba non stet amplius in circulo nec ultra extrahatur pro eo: et
sic fiat successive donec extracte fuerint omnes dicte 24 fabe nigre
et illi quibus dicte fabe nigre obvenerint sint electores dicti
concilii credentie numero xxiiij. quorum electorum quilibet prestito prius
corporali iuramento ad sancta dei evangelia de eligendo bonum idoneum
et sufficientem ad dictum consilium et utilem pro comuni eligat unum qui sit

19 v

electus approbari debeat per duas partes omnium in dicto concilio existentium
et si approbatus non fuerit eius electio evanescat et nullius sit valoris
et nihilominus eligens alium eligat qui debeat similiter approbari et confirmari
et si approbatus non fuerit alium eligat similiter approbandum donec unum
per ipsum electus fuerit approbatus. Qui xxiiij sic electi et approbati
una cum sapientibus in iure sint per uno anno incipiendo die kalendarum
Maij et ut sequitur finiendo consiliarij credentie dicte terre Castri
sine quorum deliberatione prefati domini consules nulla proponere
facere possint in aliquo concilio dicte terre et proposite sic facte
debeat prius obtineri et deliberari per ipsum concilium credentie
ad bussulas et ad pallottas antequam in generali concilio proponatur
ad quos una cum dominis consulibus spectet et pertineat electio domini
potestatis et cancellarij dicte terre ac castellanorum quorumcumque castrorum
et fortillitiorum districtus dicte terre Castri ac etiam electio et nomi
natio dominorum consulum et Camerariorum dicte terre per uno anno
dicto die kalendarum maij incipiendo et ut sequitur finiendo secundum formam
tam statutorum dicti comunis de huiusmodi electionibus loquentium
quam et quorumcumque aliorum officialium expedientium dicto comuni
in tempore supradicto. Addentes quod pace inter homines dicte terre Castri
et eius districtus conservanda et invidia qualibet eruenda inter ter-
rigenas et comitatenses dicte terre quod per dictos dominos Consules

sapiētes i iur' z cōciliū crēdētie eligat' d comitatu p̄dcō xxiiij
boni hōies q dbeat approbari ut sup' alii d dcā crēdētia q sic
electi z appbati dū tractabit' d electionib potestatis Caclla
rij duoz cōsulū camerarioz castellanoz z alioz officialiū
dicte terre sm formā statutoz dci cōis regri dbeat z possit
īterēe electionib p̄dcis ac et impositionib datiuaz z approbatiōib
expensaz nō venieti decez s den p qlib z qualib vice et
venietes habeat vocē in p̄dcis queadmodū alii d dcō cōcilio
crēdetie z possint et aliis cōciliis crēdētie īterēe z si nō
veniet vocati vl nō nihilominus auctoritas dcoz duoz
cōsulū sapiētū i iur' z cōcilij credētie d terra firma
remaneat sicut prius. Venietes aut ad cōciliū sup'dictū
d dictis xxiiij d comitatu vocē habeat ut supius dictū est
q' officiū duret vno āno ut s īcohādo z finiēdo

22 Rxca De electiōe 70 bonoz viroz z cōcilii gnalis dce terre xxij

Conciliū generale dicte terre Castri sit z eē dbeat numerō lxxta
bonoz viroz d Castro q eligi dbeat p vno āno pximo veturo
incohādo die Kl'az maij z ut seq' finiēdo hoc modo vz q domini
cōsules dce terre z dictū cōciliū crēdētie z sapiētū i iur' īsimul
coadunati put d eoz pcesserit volūtate eligat dcōs 70 bonos
homines q sint vna cū dnis gsulib z cōcilio crēdētie cōciliū
generale dicte terre z represētet totū cōe castri z oia ordinata

reformati et provisa per eos valeat et teneat ac si facta esset
per totum commune et generale parlamentum dicte terre secundum datam ei formam
traditam super propositis faciendis et obtinendis. Salvo et excepto
quod non possint aliquam guerram movere nec facere contra aliquem dominum vel
commune alicuius Civitatis Castri vel loci nisi prius per dicta concilia esset
deliberatum atque obtentum et per ductores iuratos de populo: Et
similiter nullum statutum repertum in volumine statutorum tollere possint
neque suspendere aut ei aliquatenus derogare nisi prius deliberatum
esset per omnia concilia supradicta videlicet dominorum consulum concilium credentie
concilium generale et ductorum de populo iuratorum etc.

23 ¶ De electione ductorum iuratorum de populo
pro statu pacifico et popularis defensione. Rubrica xxiij

Per dominos consules et concilium credentie sapientium in-
ter terre Castri de mense aprilis circa medium ipsius
mensis eligantur ducenti boni homines de terre Castri et districtu vel
iam electi refirmentur in totum vel in parte qui quidem sic electi teneantur
et debeant coram dominis consulibus et cancellario dicte terre comparere
personaliter et iurare ad sancta dei evangelia corporaliter manu tactis
Scripturis sequi vexillum dei communis et mandatum dominorum consulum inde
contra quoscumque turbantes seu turbare volentes statum popularem
et quietum dicte terre: et ipsos turbantes seu turbare volentes
statum predictum extirpare pro posse et accedere omnes vel pro parte

In dei nomine amen Incipit liber secundus statutorum communis Assisii super civilibus causis

De citationibus faciendis in civilibus causis Rubrica prima

Quia omne iudicium ab in ius vocando incipit. Statuimus
et ordinamus quod quilibet baiulus communis terre Assisii possit et debeat
citare quaslibet personas intra Assisium: et in districtu ad peti-
tionem cuiuslibet sine aliqua commissione facienda per potestatem
iudicem seu alium officialem terre Assisii: hoc modo videlicet quod
in castris intra Assisium citari possit per diem ante vesperas
hora causarum civilium: in comitatu per precedenti die ut pro alio longi-
ori termino prout maluerit citari faciens quod in termino dicte cita-
tionis talis citatus debeat coram iudice et officiale dicti communis
coram quo fuit citatus comparere eidem facienti ipsum citari
responsurus de iure: Et talis citatio sic facta valeat: et teneat
et valeat ac si commissio de citando legitime processisset. Addentes quod
quilibet baiulus dum citat aliquem quod veniat coram dictis
officialibus seu aliquo eorum ad respondendum de iure facienti ipsum
citari dum ipsum citat si eum personaliter invenerit debeat
ipsum citare in presentia unius testis: Et si domi sue solite habi-
tationis in presentia duorum vel duorum testium: et talis sic citatus
personaliter semel: vel domi sue solite habitationis bis: secundum modum
et ordinem supra scriptum: et non comparens sit contumax: et
pro eo contumace habeatur, actore tamen in termino dictarum citationum
legitime comparente: et talis citati, seu citatorum contumacia instante
et petente contra ipsum vel ipsos citatos procedi ut iuris est, secundum
formam statutorum dicti communis: et ipse seu ipsos citatos expectaverit
usque ad recessum iudicis seu officialis a banco iuris: et hoc
tractatus recesserit: et contra ipsum seu ipsos sic citatos et contumaces

21 v

procedi possit tanquam contra veros contumaces. Et relationes baylivorum de huiusmodi citationibus: ac quibuscumque aliis: et ad quoscumque actus quos facere possint ad petitiones partis sine aliqua contradictione stetur: et credatur et adhibeatur plena fides. Quod si in termino in commissione citationum predictarum citatus comparuit: et non actor seu faciens ipsum citari: et se coram domino iudice seu officiale presentauit et contumaciam dicti actoris seu facientis ipsum citari accusauit et licenciatus recessit ut predictus actor seu faciens alium citare ut predicitur: Tunc: et eo casu dictus actor seu faciens ipsum citari et non comparens ad soluendum dicto citato: et comparenti pro expensis et interesse quinque sollidos denariorum per iudicem seu officialem predictum districte cogatur / et donec dictos v. s. denariorum soluerit ut predicitur volens agere contra dictum citatum: et comparentem nullatenus audiatur.

De modo procedendi in causis ciuilibus non excedentibus summam decem librarum denariorum — Rubrica ii

Item statuimus: et ordinamus quod in omnibus causis mouendis coram domino potestate seu eius iudice ut socio milite dicti potestatis non excedentibus summam x librarum denariorum possint et valeant et debeant cognoscere procedere et diffinire absque libello summarie: et de plano ac sine strepitu et figura iudicii sola facti veritate inspecta.

De modo procedendi in causis ciuilibus excedentibus summam x librarum — Rubrica iii

Item statuimus et ordinamus quod si quis fecerit aliquem aduocari euocari coram potestate seu iudice et vicario dicte terre: et ab eo seu contra eum peteret aliquas certas quantitates seu rem certam excedentem summam decem librarum denariorum seu eius valorem quacumque actione reali uel personali seu aliquam hereditatem excedentem valorem seu extimationem x librarum predictarum teneatur offerre libellum reo comparenti seu eius legitimo procuratori: Quo

oblato potas seu iudex statuat ipsi reo terminum reo adrndend dco
libello trium dierum : quo termino elapso si per exceptiones opposuerit
contra ipsum libellum seu actorem : et pars actoris voluerit
replicar statuat sibi terminum ad replicandum / non tamen excedat
terminum trium dierum : quo elapso nisi appareat iudici cognoscenti
de causa per ysperitionem dci libelli : et exceptionum seu
pductorum inductis ante elapsum terminum ad replicand indirect
& pcumpiaret obstantibus exceptionibus non et sup dco libello
ulterius procedend . fariat sup libello producto per partes litem
contestari : et iurari de calumnia in singulis capitulis calumnie iuramenti
et statuat terminum utrique parti ad pbandum decem dierum : pro
prima : sca : et tertia dilatione : infra quem terminum : quilibet pro
possit suas positiones / et articulos et testes / & iura inducere : et pducere
et examinari facere : et ipso termino elapso aliam dilationem
ad probandum dare non teneatur : nisi pars aliqua docuerit per
legitimas probationes atque quod pcurrentibus sit indata dilatione
legitima impeditam : ut nisi dictorum ipsarum partium processit
voluntate / Deinde iudex publicet processum : et testes : et eorum dicta
et adtestationes : et totum processum : et statuat ptibus terminum
ad tollend copiam et opponend : et reprobandum contra producta : et
probata quinque dierum : quo elapso interroget ptes si volunt
intra causa aliquid ultra inducere ut pducere : et si statuat
terminum ad inducendum / & producendum trium dierum : quo elap-
-so si aliqua dictarum partium voluit copiam pductorum : &
inductorum statuatur eidem terminum trium dierum ad tollendum copiam
pductorum / & inductorum : et reprobandum contra trium dierum : et eo
elapso statuat partibus terminum ad allegandum : et concludat
in causa . Concusa conclusione inter neutram ipsarum partium
audiat volentem aliquid inducere ut pducere seu pbare nisi
aliquid post instrumentum quod iuret ad sancta dei evangelia corporaliter

22 v

manu tactis scripturis adipiens procurentis notitiam seu mandatum pervenisse de novo: et post elapsum terminum datum in dicta citatione ad inducendum et producendum, et ipsam causam studeat per diffinitivam sententiam quanto citius poterit terminare et diffinire in tempore tamen in tali statuto contenta: et sub pena in eodem descripta.

Quod nulla exceptio impediat vel retardet litis contestationem seu dationem termini ad probandum — Rubrica

Ordinamus et statuimus quod nulla exceptio dilatoria declinatoria peremptoria seu cuiuscumque generis: que opponeretur in aliquo iudicio seu causa impediat vel retardet in ordinariis litis contestationem in extraordinariis et summariis dationem termini ad probandum: sed ipse exceptiones: et earum vires intelligantur ante partes statuti reservate post litis contestationem seu dationem termini ad probandum una cum negotio principali salvo si esset exceptio que opponeretur contra mandatum seu contra personam sive nomine vel alieno in iudicio instrumentum que probari: et terminari debeat intra tres dies post oppositionem ipsarum ut habeatur pro non oppositis: et salvo si exceptio: que opponeretur esset in instrumenti probata per suspectos ipsarum exceptionum: et libelli seu petitionis vel persone contra quam produceretur vel presentata una cum ipsis exceptionibus in continenti producta.

De modo procedendi in intimationibus in causis excedentibus summam x librarum denariorum Rubrica

Ordinamus: et statuimus quod contra citatum legitime, et contumacem petitor infra octo dies post contumaciam dicti citati sua petitionem Coram iudice et officiali: Coram quo ipsius vocationem fecit suam producat petitionem in scriptis continentem quantitatem seu rem quam petit ab eo, et causam propter quam: et prestito per ipsum actorem iuramento corporali ad sancta dei evangelia tactis scripturis quod debitum in petitione contentum est verum: et quod

aro retinnic no petit : et q sibi ut alij pro seu illi a quo ht cam
petendi seu cui est hrs no fuit nec est i aliquo satisfrum
Judex coram quo possit teneatur / z debeat pnuptiar drz
tale sic citatuz fore merito ptumace : et ipuz actorē fore
mictenduz : et inducendu intenutam : et corporalem possessioez
bonorz dti citati : et ptumacis : Primo mobiliuz : sco stabiliuz
Tertio nouiz debitorz pro mesura debiti dclarati z expn
dūmodo ipe actor primo fidem faciat dto Judici de ipo
debito sumarie / z de plano pte vlñus no citata ptestes ut
pn ut rogatione notarij ut si actor maluerit possit ipuz
Citatuz : et contumacē facer exbandirj : et i bano poni
de dira tra cessit / et districtu i qntitate ut re petita : et
expns. Jnquo bando assignetur tmīus dto exbandito ad
copend legitie / z reuocarj faciend drum banuz seu
exbanimentuz octo diez : et simile qn recepit tenu
tam notificarj faciat dto ptumaci psonatr uel
addomus q ipsam tenutam debeat recolligere i octo
dies adie notificatiois ptre infra quos octo dies
tam et exbadimto assignatos possit dius reus ptu
max Coram dto Judice legitie pparere : et suam ptum
purgar dūmodo resiciat dto actorj prius omes
expas in / z pcra ea faciat et satisfaciat ydonee
de stando iurj ipi actorj sup petitis pt cum / alr dto octo diez
tmīo elapso nisi pparuerit / z alia fecerit ut pdr
drum banuz seu exbanimentum incurrat : et pt eius possit
fierj capturo psonalis : et de ipo bano exire non possit
donec satisfecerit dto actorj de quantitate ut re petita : et
expis : et drum exbanimentuz heat uim sntie diffinitiue

et capi et carcerari: et detineri debeat et possit ad voluntatem dicti
actoris. Et ubi tenuta rapta erit infra octo dies predictos
a notificatione predicta computandos non comparuit dictus contumax et
suam contumaciam non purgaverit ut predicitur de cetero non
audiatur nisi primo satisfecerit dicto actori de quantitate sive
de re petita: et expensis: Et elapsis dictis octo diebus iudex
predictus ad petitionem dicti actoris, res in tenuta raptas subastari
faciat per publicum bannitorem communis Cassie ante ecclesiam sancti petri
tribus subastationibus, cum intervallo trium dierum inter unam et
aliam hoc modo videlicet quod dictus bannitor publice et alta voce dicat
quod quicumque vult emere tales res ipsas exprimendo particulariter
et confinia datas in tenutam auctoritate communis Cassie tali debitori
talis: et pro tanto quantitatis ut re et expensis. exprimendo
nomen actoris: et etiam cuius bonis data est: et quanti-
tatem ut rem propriam comperat infra tertiam diem coram
dicto iudice et actore predicto ad offerendum in eis seu in ea
quam plus offerenti vendatur per predictum actorem iure
creditoris auctoritate iudicis predicti: Et si aliquis emens
offerens comparebit vendatur plus offerenti ut predicitur. Et
si de pretio dictarum rerum seu rei exigeretur plus debito
et expensis: illud plus restituatur debitori olim predicto: Et
si minus debito et expensis exigeretur in restanti quantitatis
salvum sit ius actoris: quod si in aliquam dictarum [illegible]
dictorum bannitorum nullus comparuerit volens emere tenutam
predictam: quod iudex coram quo talis processus agitatus est
faciat dictam tenutam extimari per duos convicinos dicte rei
ponendos et nominandos per qualibet parte unum: ad quos ponendos
dictus reus contumax citari debeat: Et si in termino dicte citationis
non comparuerit ad ponendum extimatorem predictum, dictus extimator
per iudicem eligatur: Qui sic electi iurare debeant dictam

tenutam extimari legaliter et bona fide . et secundum valorem dicte
rei seu rerum . Qua extimatione facta dictus iudex debeat
res ipsas sic in tenutam datas et extimatas adiudicare
et ex sodo directo creditori dicto actori : Et qua adiudicatione
dictus actor efficiatur verus dominus dicte rei seu rerum . Decla
rantes quod si plus debito et expensis talis tenuta extimata
fuit rogatus dictus actor illud plus reddere debitori reo predicto
Et si minus extimata esset in residua quantitate saluum
ius remaneat creditori : et quando fiet predicta venditio siue
creditoris seu adiudicatio ex sodo directo dictus reus citari
debeat et requiri . Et talis venditio et adiudicatio sic
facte valeant et teneant pleno iure ac si omnes sollempni
tates que a iure requiruntur essent in eis servate . Saluo quod
si ille contra quem capta esset tenuta , tunc esset absens
a terra cassie : et districtu possit ipsam tenutam recuperare
in mensem . In reali uero actione possit ipsam recuperare : et purgare
infra annum siue fuit absens siue presens tempore tenute capte
refectis primo expensis : et satisdato ut infra continetur .

De executione publicorum instrumentorum sententiarum laudorum et apodissarum — Rubrica

Finem litibus imponere cupientes et ne probata probatione iterum
probari expediat : et ut quilibet sibi debitum sine diffugio
consequatur . hoc presenti statuto firmamus quod si quis coram potestate
seu iudice terre cassie suum debitorem fecerit evocari : secundum
formam statuti loquentis de citatione : et in termino citationis predicte
contra ipsum citatum produxerit aliquod publicum instrumentum debiti puri et
liquidi contra ipsum debitorem cuiuscumque quantitatis ut rei sententiam
laudum seu arbitramentum puri et liquidi ut predicitur seu aliquam
apodissam scriptam manu ipsius debitoris facta presentibus rogatis ...

ꝑ ipsum debitore seu eius hrēds q scripta sit man ipius debitoris qui faz
dr scripsisse: et ubi pdca ꝯstitut, sntie, lauda, et arbitramta ac
apodisse liquida pma facie no appareret, facta prius ligdatoe
ipar, sup qua ligdation fienda prodi possit, z debeat suma
rie: et de plano, ac sin strepitu iudicij et figura: Et talis
creditor seu eius hrs petierit dcum tale ꝯstm, laudus sntiaz seu
arbitramentum ut apodissam sit recognitam execqui z executori
mandarj: potas seu iudex coram quo petitum fuit statuat
ꝯtinenti tminuz dco ꝓuerto debitori assito ad tollendu copiam dci
ꝯstituti, sntie, laudi, arbitramti ut apodisse et opponend ꝯt
quinque dierz infra quem, et ꝯt tale ꝯstm sntiam laudus
arbitramentum ut apodissam opponere possit exceptoem
falsitatis, nullitatis, solutionis, pacti ut ꝯscriptionis seu rei
finite, et nullam aliam exceptionem oppone possit: Nec sup
tali pductione iudex iprorar officiu: Quas exceptoes si oppo
suerit ut aliquam ipar teneat opponens ipam pbasse
cuz effcu infra alios quinque dies post dcos quinque sequentes
at si dcas exceptoes ut aliquaz ipar no opposuerit, uel
oppositas pbauit infra tminuz sup dcum: Dictum tale ꝯstm
seu scriptura pdca executori mandarj petita ut pdr ma
detur executori realr et psonalr aduoluntate creditoris
in quantitate petita, et expēs. Et electa una uia possit
redir ad aliam sine nouo pcessu: et tam diu, donec fuerit
dco creditori itegre satisfctum de re petita seu quantitate et
expēs. Et nihilominus talis debitor opponens exceptoes pdcas
seu aliquam ipar, z no pbans pqualibz tali exceptione
opposita, et no pbata cogat dcto adsoluendu nomine penis cassie
xx soll dcn sine aliquo alio pcessu: et nulla alia sollempnitas
iuris pdcis ut aliquo pdcoz requiratur. Declarans q ubi
trasibus pdcis ut aliquo pdcoz actor elegerit ....
realem et vendendo pur creditoris ut sibi adiudicari faciendo.

res iternutam datas vigore p̄dcor̄ seu aliud cor̄ fuet̄ modus
et forma tradit̄ i p̄ximo p̄cedenti statuto d bonis : et rebus
datis internutam ḡtumaciam .

de p̄titis faciendis de credēdis ꝑ ius ucadeuz — R. lxij

Legum latores nō sine ration antiq̄tus p̄uidert : Mani-
feste turpitudinis est nolle iurar̄ , n̄ ius iurāḡ referre .
Ideo statuim⁹ ⁊ ordinam⁹ ꝙ siquis aliquem ḡuenir̄ voluit
coram curia cois cassie , et ḡt ipsum aliquā petitione
porrexsit i scriptis ut ipam petitōez ꝟbo tam coraz ptate
ut iudice dcē ꝟre ꝑ notiu caz curiuz cois cass̄ rediḡ
feceit i scriptis ḡt talem ḡuentuz aquo petat sibi aliqd
dari ut fieri ut p̄missum p̄um obsuarj : et d contentis
i ipa petition dixit actor ut petens se uelle star̄ ⁊ credr̄
sacramto ei⁹ aquo petit i petition p̄dca ḡtenta , iudex seu
officialis coram quo talis petitiō porrecta seu fcā esset
si cōparaūtis icā petenti resultat actio ut ius agēdi
et suū adūsarium pot i ipā curiā ḡuenir̄ cogat dcuz
talem ḡuentum iurar̄ adsca dei euanglia corporalr
manu tactis scrīpturis : et rndere dcē petitioni ⁊ p̄dto
ḡfitendo ut negando ut ipuz iuramtuz actorj referat
sup dco , ut si iurar̄ noluit ut refer̄re p̄ confesso d ḡtentis
i dcā petition penitus heatur : et ḡt ipum tanq̄ ḡt
ḡfessum i ōmib⁹ p̄cedatur . Et si ḡfessus fuit ut recu=
lerit iuramtuz actorj : et ipe actor iurauit ḡtenta i sua
petition vera eē . precipiat dco reo ḡuēto ꝙ soluat
ut faciat seu obsuet ḡtenta i ipā petitione sīm foraz
statutor̄ loquent̄ de p̄ceptis fiendis i confessum : Sȝ
si negauit dcus ḡuentus ḡtenta i dcā petition vera esse

25 v

absq[ue] p[et]ition[e] et [con]tentis i[n] ea sit et intelligatur dicte pene statuti totalit[er] absolutus: Saluo q[uod] si ille [contra] quem iuratu[m] est uoluit dictum iuramentum reprobar[e] infra d[ecem] dies a die dicti p[re]stiti iur[amenti]: Et d[i]c[t]a reprobatio fieri possit absq[ue] accusation[e] de p[er]iurio sup[er] qua p[ro]cedat[ur] sumarie et de plano ac sine strepitu et figura iudicij: Et si dictum iuramentu[m] fuit reprobatum Tale iuramentum p[re]stitum nullius sit ualoris et nihilominus d[e]ferans i[n] decem libr[is] den[ariorum] [pro] rom[anis] cassis [con]dep[n]netur sine aliq[uo] alio p[ro]cessu et sine aliqua diminution[e] et adu[er]sario i[n] exp[e]nsis legiti[mi]s: et si tentauit reprobare et no[n] reprobauit similit[er] suo adu[er]sa[r]io i[n] exp[e]nsis [con]dep[n]natur. Et q[uo]d supra dictum est, q[uod] quis rogat[ur] iurar[e], ut referre intelligatur de negotio gesto i[n]ter eos, no[n] aut[em] de negotio gesto p[er] alios seu cu[m] aliis ne detur mat[er]ia d[e]ferandi.

Qualit[er] p[ro]cedat[ur] [contra] recusante[m] lite[m] [con]testa[r]i — R[ubrica]

Sup[er] libello coram potestate ut iudice T[er]re cassie p[ro]ducto ad mandatum p[otes]tatis ut iudicis litem [con]testari recusans si quidem reus seu ei[us] p[ro]c[urato]r [con]t[ra] ipsum p[ro]nu[n]tietur actorem fore mittend[um] i[n] tenutam et corporalem possessionem bono[rum] dicti rei, quo ad malum statutum est sup[er]i[us] [con]t[ra] [con]tumacem facta fide de debito ut i[n] ip[s]o statuto [con]tinetur. Si u[er]o actor seu pars actoris sup[er] libello [contra] reum p[ro]ducto litem [con]testari, q[uod] d[e]c[r]eto sup[er] tali libello et [con]tentis i[n] eo dicti potestatis et iudicis audientia denegat[ur] et sic p[ro]nu[n]tiet ipsu[m] decreto audiendu[m] no[n] e[ss]e, et cu[m] suo adu[er]sario i[n] exp[e]nsis [con]dep[n]net. Declarantes q[uod] ille i[n]telligat[ur] recusar[e] litem [con]testari sup[er] ip[s]o libello: qui p[er]sonalit[er] mon[itu]s fuit p[er] potestatem ut iudicem: ut qui citatus fuit p[er]sonalit[er] semel, ut domi sue solite habitationis bis ad contestationem huiusmodi faciendam et no[n] paruerit sed potius [con]tumax fuit seu neglexerit litem [con]testari p[er]emptorie.

Si quis coram potestate vel iudice seu alio officiali iurisdictionem habente
dicte terre cassie confessus fuerit sponte quantitatem vel rem petitam
ab eo se petenti dare debere vel factum quod petitur facere pro-
misisse: precipiatur ei per potestatem iudicem vel officialem predictum
quod ipsam quantitatem vel rem si non excesserit summam vel va-
lorem quinque sollidorum det et solvat petenti illa die pena
quinque sollidorum: Si vero excesserit dictam summam v. s. usque in xx.
s. infra tres dies pena v. soll. vel predictum. Si vero excesserit
summam xx. s. usque in quantitatem C. s. quod det et solvat petenti
infra quinque dies pena v. s. Si vero excesserit dictam summam
C. s. usque in decem libr. den. mandetur eidem quod dictam quantitatem
vel rem solvat petenti in sex dies pena dictam s. Abinde
vero supra quantacumque fuerit quantitas vel valor rei petite
precipiatur confitenti quod ipsam quantitatem vel rem petitam
solvat vel det talis confitens dicto petenti infra x.
dies pena xx. s. que pena comuni cassie applicetur
dicto sine aliqua diminutione. Contra quam
sit confessum et non solvente in terminum sibi datum vel predictum
possit contra eum fieri executio realis et personalis ad voluntatem
creditoris secundum quod supra statutum est in executione instrumentorum
post terminum datum ad opponendum contra instrumentum et nihil
opposito vel probato in confesso autem se promisisse factum
vel predictum: et non fecerit iudex seu officialis coram quo
consideret an factum comode fieri possit: et fieri expediat
petenti: precipiatur quod dictum factum faciat seu promissa observet
in terminum arbitrio iudicis seu officialis declarandum: vel quod
det et solvat interesse petenti quod summarie faciat declarari
prout sibi videbitur et infra terminum supra dictum: et sub pena
superius declarata facta relatione quantitatis extimatoris interesse

predicti ad quantitatem conformem supius declarata: hoc addito ad omnes fraudes
excludendam quod si staterit pannus an quod fiat dicta executio dictus contra
citari debeat et requiri per bayulum dicti com. quod veniat coram dicto iudice
ut officiat coram quo contra ipsius fuit adducendus et mostrandus quicquid
vult et potest et quare dictum preceptum exequi non debeat contra eius
et eius bona ad voluntatem creditoris: Et si in termino dicta citatoris
non comparuit ut comparuit et non dixerit et mostrauit quare exequi
non debeat, tale preceptum executioni mandatur ut supius est
expressum.

Quod potestas iudex et milex soti teneatur processus civiles et ... ter-
minare in terminos inscriptos

Statuimus et ordinamus pro abreviatione litium et ut offi=
cialis coram quo agitatur magis sollicite ad ipsius expeditionem
intendat: quod potestas iudex et vicarius seu miles predictus coram quo
civilis causa agitatur: Si quidem causa fuit .x. librarum et abinde infra
infra quindecim dies utiles: Si non abinde supra si causa fuit
infra ... teneatur summarie ut ingtum predatur infra .xxx. dies utiles teneatur
ipsam causam per sententiam terminare, computandos dictos terminos videlicet
transis .x. librarum ut ab inde infra a die dati termini ad probandum
et similiter in causis summariis: finaliter non ordinariis a die
litis contestationis, alias potestas iudex seu miles coram quo
huiusmodi causa ventiletur: et ipsam non terminauit in prefatum
terminum ut predictum, ipse potestas ut iudex negligens in .L. librarum
denariorum RS. milex non in x librarum denariorum pro qualibet causa non expe=
dita ut supius est statutum comuni cassie pro medietate: et
pro alia medietate parti conquerenti, et petitione porigenti
contra eum tempore sindicatus ipsorum per eorum sindicum irremissibiliter
condempnetur. Nisi de partium processit voluntate, quod infra dictum

terminum causa expedita non fuit: vel si talis officialis dicta cognoscens infirmitate vel iusta absentia fuit impeditus: quibus casibus tempus quo fuit ut predicitur impeditus de dicto termino detrahatur.

De consilio sapientis dando petenti — R xi

Statuimus: et ordinamus quod in qualibet causa civili seu mixta, tam ante sententiam quam post, infra decem dies termini sequentis dixerit se gravatum a potestate, iudice seu alio officiale comunis cassie, a quocumque precepto, pronuntiatione, et sententia interlocutoria vel diffinitiva possit petere se exgravari consilio sapientis iudicis non suspecti suis expensis: Et quod facta petitione predicta iudex seu officialis coram quo dictum consilium fuerit postulatum teneatur ipsum consilium petitum concedere pena xxv. libr denariorum de suo salario comunis cassie applicandarum, dummodo petens ipsum consilium tempore petitionis, seu illa die assignet suspectos: et deponat salarium pro consultore et nuntio. et assignet scripturas necessarias vel saltem satisfaciat notario inde rogato ut ipsas scripturas extrahat subito et quod consultori transmicti valeant. Qui notarius teneatur infra terminum trium dierum recepta competenti mercede scripturas ipsas assignare parti, pena x. libr comunis applicandarum: quo facto potestas iudex seu officialis predictus: Et consules dicte terre teneantur infra quinque dies post petitionem dicti consilii transmictere consultori scripturas et acta predicta, ac iura partium: et ipsas scripturas: et acta in presentia partium ligare: et ligata sigillare: et mictere consultori cum suis litteris, et cum salario: declarando quod infra tres dies continuos suum remittat consilium sigillatum: et clausum una cum scripturis: et iuribus que transmictuntur eidem: Et si modice essent scripture, scribant quod ipsum consilium

et scripturas remittat ut dictum est infra eandem diem. Et facta petitione
dicti consilij: et per petentem ipsum consilium sumptibus partis que sibi
incumbit Iudex seu officialis predictus, seu qui uis alius officialis
dicti rois ad ulteriora idem dicta, seu ad executionem sententie nullatenus
procedat pena contrafacienti supra annotata: Et Nichilominus quod
ultra processum fiat non valeat ipso iure. Addentes quod si consilium
veniret pro petente quod pars contra quam venerit teneatur refficere
expensas predicto consilio factas: Et Nichilominus dictum consilium
Iudex et partes sequi teneantur: et sententia seu pronunciatio contra
quam consilium redditum fuerit sit nullius ualoris: et ad ipsum
consilium reducatur: et reducta intelligatur ante partis statuti
Saluo quod si pars contra quam consilium redditum fuit peteret suis
expensis ipsum consilium reuideri per aliquem validem iuris peritum publicum
non suspectum quod Iudex predictus seu officialis coram quo
reuideri peteretur sumptibus partis petentem que dicta sunt impe
tente consilium faciat reuideri scribendo et acta mittendo ac consilium
redditum et salarium ut supra est expressum: Et si reuisor et
consultor supradicto consilio dictum consilium confirmabit amplius queri
seu peti reuideri non possit: Et Iudex, qui primam sententiam
tulit seu pronunciationem fecit, que remaneat impugnata, parti
aduerse adiunctam teneatur secundum formam iuris. Sed si dictum secundum
consilium, sententiam ut pronunciationem primam confirmabit, et contra
consilium redditum fuit: pars primo petens possit iterum petere
reuideri suis expensis modo et ordine supra scriptis sumptibus propriis: Et
tunc et eo casu si dictum ultimum consilium fuit conforme primo
consilio ut secundo, ipsum cui conforme fuit obseruetur: Et amplius
peti reuideri non possit. Et similiter si primum consilium reditum
fuit contra petentem amplius peti reuideri non possit. Et in omni
casu succumbens ultro in predictis expensis parti refficere teneatur aliquo
in contrarium non obstante. Salaria non consultorum et ruptiorum taxamus
et declaramus in hunc modum videlicet quod si consilium fuit petitum

adiffinitiua ſntia no apredent ſumaz l. lbr ĩmuz florenu
aurj pſultore: Si no apredrit dcam ſumaz ut ualorem
uſqz in ij lbr ĩmuz flor cu dio aurj: Ab ſnd no ſup
quarumqz fuit qntitas ut ualor ij flor aurj. Pro illerutoys
no ſm ſup dcam diſtintionem medietate ſup dcoz ſalarioz.
Pro nuptio no p quolibz die quo ſtetit tam ieundo ſtando
q redeundo tres anr dargento . . . Et pdca pfati
dns potas iudex z pſules obſuar z adimpler faciat cum
effcu put adipoſ z ipoz quolibz ſpectat pen xxv lbr d
p quolibz negligente z no obſuante pdca. Et ydm ītelli-
gatur z ſuetur ī oibz pſilijs petitis ab aliqua ſntia crimiali
pecuniaria.

Q tmini dati ī cauſis ciuilibz ītelligant de diebz utilibz — Rx xij

Itam ſtatuimus et ordinamus q tmini pſenti ī ſup ſcriptis
ſtatutis loqntibz de modo z ordine pcedendi ī cauſ ciuilibz tam
ī rotumaciam q al z et inrepbatiom ſar. pter q tmini
dati adpugand ptum: et caſſarj facied banuz ſeu tenutaz
renouarj: et tmini banimtorz: q ſolum ſint ptinuj. Sit
et ītelligant utiles z de utilibz z iuriticis diebus: quibus
iudex rois raſſie ad banum ſedeat ad ius reddend.

Q notarij cau ciuiliu teneat facere unu libru de diebz utilibz z feriatis — Rx xiij

Statuimus: et ordinamus q notarj cauz ciuiliu rois raſſ teneat
et debeant qlibz mſe ī uno libro poner z ſcriber omes
dies iuridicos: et feriatos ī quolibz mſe incipiendo a p'mo
die mſ z ipuz diem ſuo noie ſcribendo uſqz ad finez
menſis: et īferiatis pondt cam pp quam: et qlibz dcoz

dictum librum semper tenere debeat ad bancum suum, dum iudex pro
tribunali sederit, adeo ut quilibet possit ipsos dies legere et videre
si termini sunt elapsi: et ne termini inculchentur pena C
sollidorum pro quolibet.

De contractibus mulierum et forma servanda in eis — R xi

Item statuimus et ordinamus quod nulla mulier deter[illegible] esse
et districtu possit vel valeat per se vel eius procuratorem aliquam
donationem, venditionem, remissionem, cessationem, seu aliena-
tionem vel aliquam contractum obligationis facere sine consensu,
presentia et voluntate duorum proximiorum consanguineorum et viri
si virum habeat et auctoritate et decreto iudicis terre cassam, atque talis
venditio, cessatio, remissio, alienatio et quecumque alius obligationis
contractus etiam si esset iuramento vallatus vel quacumque alia
obligatione seu pena sit et esse intelligatur aucte presentis statuti
dolose et fraudulenter facta, et extorte et nullius valoris
~~efficacie~~ roboris vel momenti, et expressis vel aliquo tempore
contrahenti cum muliere contra nullum ius nulla actio adgratur.
Et nichilominus contrahens cum huiusmodi muliere non servata forma.
et sollempnitate predictis condepnetur per potestatem terre cassie in .L. libris
denariorum sine aliqua diminutione: Et notarius qui instrumentum esset
rogatus non servata forma et sollempnitate predictis, pena
simili puniatur.

Quod filius familias non possit se obligare sine consensu patris — R x

Item statuimus et ordinamus quod filius familias cuiuscumque status
vel conditionis existat, nisi sit mercator et publice artem mercandie
exerceret non possit vel valeat contrahere vel contraher se obli-
gando vel se ad quodlibet obligare sine consensu sui patris: Et
si ille se obligaret, talis obligatio esset non iure firmata: que

que aute pntis statuti fingnat fraudulenta et dolose extorta et ex ea ius ul actio aliqui no queratur: et sit nulla: et nullius valoris.

Q nullus mutuet ul fide iubeat p aliquo ad ludum tassillorum — R xvi

Item statuimus et ordinamus q nullus de tra casselie et eius districtu ul aliunde audeat ul psumat mutuare alicui ludenti seu ludere volenti ad ludum tassillorum ul aliud ludum phibitum aliquam pecunie quantitatem ul pignus ul p tali ludente seu ludere volente fideiuber seu ut vulgariter dr esse in mano ul pro eo aliquam pmissione fare sub quocumq noie contus ul obligatio: quam aliquam pmissionem fare semp fraudulentam et dolosam esse decernimus. Et siqs contrafacit ipo facto ul alius p quolibet usqz in decem libris den potatis arbitrio puniatur. Et Nichilominus ei ex ipo facto mutuo pstatione pignorum seu quocumq altius contu facto seu esse in mano ul fideiussioni seu quocumq alius contu facto seu esse in mano ul fideiussionis seu quocumq alius ipu nullos et nullius valoris esse decernimus ius ob eam causam / quos nullos et nullius valoris esse decernimus ius nullum ul actio acquiratur: Et ad pbandum q huiusmoi contus et obligatio facte fuit occasione ludi pdicti sufficiat pbatio unius testis de visu ul trium de publica voce et fama.

Q quilibet habilis ad testandum possit libere testari denon phibendo seu impediendo ipm testari — R xvii

Cum iure testante nihil sit q tm homibus debeatur q ut q optaverint de suis bonis disponendi liber sit stilus et licitus Cum amplius arbitrium reddere no possit. Hoc salubri statuto firmamus statuimus et ordinamus q quelibz psona abilis ad testandum possit de suis bonis p sua libera voluntate libere testari codicillari: et qualibz ultima aliam voluntatem fare

et disponere quibus et sic testari volentibus magistratus loci non solum
ut alij adsint sed ut conferat. Curare opportet, ne testari volentis
aliquatenus impediatur voluntas: et quod quilibet officialis domini potestatis
dicte terre cassie ad requisitionem cuiuslibet teneatur se personaliter conferre ad locum
inquo talis testari volens permanet, maxime infirmus: et faciat
si expedit notarium et testes opportunos adesse. Ita quod libere possit
condere suam ultimam voluntatem: Et quod nullus cuiuscumque status vel conditionis
existat audeat vel presumat aliquo quesito colore tacite vel expresse
per se vel alium verbo, facto vel opere quolibet impedire dictam talem personam
testari codicillari vel aliam ultimam voluntatem condere volentem
vel prius testamentum codicillos seu aliam ultimam voluntatem ab se factam
revocare detrahere vel addere, Siquis non conferrerit impedire vel aliquo
predictorum in centum libris denariorum cor cassie sine diminutione aliqua
condempnetur. Et nihilominus omne comodum quod talis impediens
consequeretur abintestato de bonis dicte talis persone testari volentis vel per dictum
et impedit testari vel ex testamento, seu alia ultima voluntate, quam
mutare non potuit, vel aliam suam ultimam voluntatem mutare vel
facere vel per dictum perdat ipso iure: Et illud comodum ad proximiores
in gradu dicte talis persone testari volentis et non valentis, ipsis
impedientibus, et eorum familijs exclusis perveniat auctoritate presentis
statuti: Et quod de predictis impedimento seu prohibitione testandi sufficiat
probatio duorum testium legiptorum vel trium communiorum de publica
voce, et fama: Et de predictis potestas et sui iudices seu vicarius
teneantur et debeant vinculo iuramenti: Et pena c. librarum denariorum de eorum
et cuiusque eorum salario ad notificationem seu requisitionem cuiuslibet
inquirere procedere, et punire summarie omni fraude et machinatione
cessantibus.

Quod potestas teneatur ad petitionem creditoris mandare exbanno
dicto civium quod solvat creditori infra certum tempus sub certa pena — R. xviij

Item statuimus et ordinamus quod quando creditor ostenderit aliquid

a hic pltamento mutuo

pub3 exbandimēt coram potate tre rass q potas ad petitione
creditoris petentis teneat 7 debeat mandare debitori p preconem cois
cassi q debitor debeat solue dicto creditori contente contentam
i dicto exbanimento infra tres dies ad pena triu3 s. p quolib3
die q dictus debitor stetit i mora no soluendo dicto creditori
debitum contentu3 i ipo exbanimento si debitum esset a x lb3 i.
Et a x. libr sup ad penam v. s. p quolib3 die quo stetit
i mora dictus debitor no soluedo dictum debitu3 contentu i dicto
exbanimento dicto creditori. Et p(re)dictis dictus potas tre rass
et eius iudex seu assessor debeat p(ro)cedere ad executione
dictaru penaru sumarie et de plano sine aliqua arratione
7 p(ro)cessu. Quaru penaru medietas sit cois cass: et alia
medietas creditoris seu accusatoris: et q p(ro)pter pene non
possint excedere debita contenta i exbanimento. Addentes
huic statuto q quandocumque actor seu creditor p(ro)curet coram
ipo potate iudice uel socio militi potatis aliquod publ3
p(re)ceptum seu madatum fieri uel p(ro)ferri siue sntiam aliqua
i(n)terlocutoriam uel diffinitiua uel que continet q debitor
fuit confessum coram iudice potatis uel noto cause civilu
aliqua pecunia uel rem debere dare 7 solue dicto creditori
q elapso dicto termino i p(re)cepto 7 sentia contento p(re)dicti potas
iudex seu socius miles teneant dare familiam creditori
et facere rapi p(ro)ut fit vigore exbanimenti. Et si potas
iudex uel socius miles i p(re)dictis requisitus fuit negligens
uel remissus i dando familia3: et faciendo p(re)dicta, i(n)
xxv. lb3 den potas uel iudex: et miles socius i x. lb3
den coi cassi condepnetur :—

30v

Quod tutor vel curator possit constituere procuratorem pro pupillo vel adulto — R. xix

Item statuimus et ordinamus quod tutor et curator qui aliena negotia administrant possint ex personis eorum, et nullibus eorum constituere procuratorem pro pupillo vel adulto adultos et adversus, ac si ipsi essent effecti domini litis post contestationem non obstante lege neque tutores C. de procuratoribus. Et quod per ipsos procuratorem firmum fuerit valeat et teneat ac si constituti essent a veris dominis:—

Quod fiat ius sumarium forensi contra cassianos et econtra — R. xx

Item statuimus et ordinamus quod potestas terre cassiane et eius iudex et vicarius et quibus alius officialis dicte terre iurisdictionem habens teneatur et debeat ad petitionem cuiusque forensis debentis aliquid recipere ab aliquo de terra cassiane vel eius districtu de quo querelam exposuerit coram dictis officialibus vel aliquo eorum et ipsum citari fecerit coram dictis officialibus vel aliquo ipsorum, quod potestas et eius iudex et quibus alius officialis coram quo dictus cassianus seu eius districtualis citatus esset ad petitionem dicti forensis teneatur et debeat eidem forensi facere ius sumarium et ipsum forensem quanto brevius poterit expedire. Et e converso si cassianus ipsum forensem voluerit convenire coram officiali predicto, quod simili modo eidem teneatur et ipsum forensem faciat ius sumarium et quanto brevius poterit expeditum aliquo in contrarium non obstante.

De compromissis fiendis inter consanguineos usque in tertium gradum — R. xxi

Item statuimus et ordinamus ut inter consanguineos vel affines oriantur scandala vel rancores: sed potius iam orta tollantur et ad concordiam reducantur, et ut eis parcatur laboribus et expensis. Statuimus et ordinamus — In Vo libro R. Rta. lxi

ꝙ quotiensc͡uqꝫ int' aliquos ꝯsanguineos ul' affines usqꝫ ī tertiuꝫ gradum
ad inuicem attinentes esset aliqua lix questio seu discordia tam
ī iudicio ꝙ ext ꝙ potas dns tunc et sus iudex et vicarius ad
penam xxv. libr dñj ꝓquolibꝫ teneant' ꝛ debeant dictos sic attinentes
et cuictos ad petitiões cuiuscumqꝫ petentis seu notificantis eisdem
ut alium eorum ꝯtinenti omni exceptione remota coger ꝓsonalr et
realr pignoribus captis ꝛ multa īdca ꝛ alijs iuris remedijs
ad compromittend dictam eorum litem cam seu ꝯtrouersiam de iur et
fco ī duos eorum cōes ꝯsanguineos ul amicos layros tamq ī eorum
arbitros ꝛ arbitratores cum iur° ꝓstatione pene adiectione et
alijs clausulis solitis notarijs ꝛ oppotunis ad sensum sapientis
notarij inde rogati ita qd de iur bn ualeat: Qui arbitri et
arbitratores sic electi si ipuꝫ ꝯpromissum acceptar recusaret
cogant' precise ꝑ dictum dnꝫ potatꝫ seu sum vicariuꝫ ad accep-
tand. Et facta acceptatione ꝑdca ipi arbitri et arbitratores
teneant' ipam cam ꝛ quonꝫ seu ꝯtrouersiam ītos ꝯpromissaꝫ
diffinire ꝛ terminare de iur ul de fco ꝓut eis melius ꝛ equius
uidebitur ꝓpare ꝛ ꝯcordia dctaꝫ ꝑtiuꝫ ī unu mensem a die
acceptationis ꝑdce ꝯnuand ad penā .L. libr ꝓquolibꝫ: quam
penam ꝓfatus dns ꝑotas teneat' ꝛ debeat vinculo iurti
et sb pena ꝑdca ab eisdem arbitris ꝛ arbitratoribꝫ auferre
ꝛ auferri facere de fco sine aliquo processu ul sñtia. et
ad manus cam: dñi cois faciat ꝓuenir sine aliqua dimi-
nutione Si ꝓfati arbitri et arbitratores dictam litem
cam ꝛ quonem seu ꝯtrouersiam ītos ꝯpromissaꝫ infra
ꝓfatum mensem nō diffinirent ꝑ eorum sñtiam laudum
seu arbitramentum: Et ꝑti principales ꝯpromittentes teneant'

…OTECA COMUNALE

laudum sententias seu arbitramentum predictos arbitros et arbitratores
observare cum effectu pena xxv. librarum denariorum cortonensium adplicandarum
Declarantes expresse quod predictum statutum locum non habeat in
de hiis de quibus esset quod inter dictos [illegible] appareret publicum
instrumentum testium codicilli seu ultime voluntatis sententia ut preceptum
in ipsum laudum seu arbitramentum.

Quod principalis prius conveniatur in civilibus quam fideiussor et quod teneatur sibi fideiussorem conservare indempnem — R/ xxii

Item statuimus et ordinamus quod in civilibus causis debeat prius conveniri principalis quam fideiussor non obstante renuntiatione facta per ipsum fideiussorem tempore quo se obligavit seu fideiussit pro alio. Et fideiussor etiam intelligatur ille qui appareret in aliquo instrumento obligatus una et insolidum cum alio seu aliis dum tales seu talis cum quibus seu quo obligatus apparet eodem die loco et testibus et creditore presente promisissent seu promisisset ipsum seu obligatum cum eis seu eo conservare indempnem. Et si dictus fideiussor pro dicta fideiussione seu eius occasione pro alio aliquod dampnum sentiret seu sustineret et si non solvit quantitatem pro qua fideiussit ut dum non stetit in obligatione pro tam prius fideiussit dicto domino potestati ut iudici terre constiterit quod dictus fideiussor ob dictam fideiussionem aliquod dampnum passus fuit quoquomodo sive in iudicio sive extra quod prefati potestas et eius iudex super hiis requisiti a dicto fideiussore seu eius procuratore teneantur et debeant vinculo iuramenti et pena xxv. denariorum pro quolibet cogere dictos principales debitores si vivunt atque eius heredes ad extrahendum dictum fideiussorem et ipsum liberandum a dicta fideiussione et obligatione et ipsum conservare indempnem. Ad que cogi possit et debeat dictus principalis et eius heredes sine aliquo alio processu

fideiussores
quante in causam [illegible] domus

ul' sollepnitate sumarie et de plano sine strepitu et figura
iudicij. Si uero post dictam fideiussionem factam principalis debitor
extra post obligationes et fideiussionem predictam superueniente
ipse principalis debitor effectus fuit suspectus et fugitiuus
facta fide sumarie per ipsum fideiussorem dicto potestati uel iudici
de suspectione fughe dicti principalis et per eum prestito iuramento
quod ipsum principalem extra post fideiussionem superuenienti fraz
ht suspectum et fugitiuum: et timet ne fugiat: et ipsum
fideiussore obligatum dimittat: et petat ipsum principalem
capi et detineri tanquam suspectum et fugitiuum ut predicitur: potestas
seu eius iudex super his requisitus teneatur et debeat dictum
principalem debitorem sic suspectum capi facere et detineri
ad uoluntatem dicti fideiussoris: et ipsum non prius relassari
donec dictum fideiussorem extraxerit de fideiussione: et obligatione
predicta uel ipsi fideiussori donec satisfecerit de ipsius et eius
heredes et bona a dicta fideiussione et obligatione conseruando indempnes.
Et si potestas uel iudex requisitus fuit negligens uel remissus
in xxv. libr' den' sine diminutione Comuni cassie condempnetur: et
parti lese. videlicet fideiussori predicto ad interesse.

xxx De contractibus minorum et forma seruanda iuris — R xxiij

Constitutioni romane ecclesie loquenti de hac materia inherendo
Statuimus et ordinamus quod donationes, venditiones, alienationes
remissiones, cessiones: et quietationes quarumcumque rerum
actionum uel iurium sequamcumque formam contractuum uel ultimarum
a pubertibus suis adultis facte sine iure corporali prestito uel
cum ipso iuramento absque consentia parentum duorum uel trium

proximior consanguineorum si extant vel saltem affinium: et sine decreto iudicis terre cassi: et insinuatione fienda partis cuius dicte terre cassie ne quarumque universitatis collegio vel comitatus et cum consensu personis specialibus fieri non valeat nec aliquatenus celebrari: et si forte vel celebrate fuerint non creditis omnibus sollempnitatibus supradictis presumatur et fingatur dolose extorte et nullam obtineat roboris firmitate aliquo instrumento non obstante

De parte lucranda per virum de dote uxoris decedentis intestate sine filiis — R° xxiiii

Item statuimus et ordinamus quod si contingerit uxorem alicuius de cassia vel districtus sine filiis ex eodem matrimonio natis decedere intestatam quod maritus ipsius sic decedentis abintestato in recompensatione expensarum per ipsum maritum factarum per ipsa sua uxor tempore nuptiarum et contracti matrimonii et post. Sextam partem sue dotis date et promisse lucretur auctoritate presentis statuti et ad ipsam sextam partem restituendam minime teneatur aliquo instrumento non obstante: Et si ipsam sextam partem dictus maritus non habuerit possit contra promissores et eorum heredes dictam sextam partem petere: et exigere conditione presentis statuti.

Quod mulier dotata sit contenta sua dote et non possit abintestato dotanti succedere — R° xxv

Item statuimus et ordinamus quod nulla mulier de cassia et eius districtu: que dotata est a patre, matre, avo, fratre carnali vel patruo possit venire ad successionem dotantis extante masculo ex eo dotante filio masculo vel nepote ex filio seu fratre carnali masculo dotantis seu filio masculo fratris predicti: donec dicti masculi vel superstites supervixerint: Sed sit dicta

mulier sua dote contenta. Et in omni casu predicto, quo mulier exclu-
ditur a successione dotantis ab intestato: intelligant et exclusi
descendentes ex ipsa muliere aliquo iure contrario non obstante.

De operis novi nuntiatione —————— R. xlvij

Item statuimus et ordinamus quod si alicui dicta comunis et ad districtu
edificanti seu novum opus aliquod facienti nuntiatum fuit per
aliquem novum opus sive verbo sibi edificanti in ipso opere ut
ad opificibus suis coram iudice, liceat prestita satisdatione primo
per ipsum edificantem, seu edificari, seu novum opus fieri faciente
de demoliendo quod post denuntiationem edificaverit ut fecerit seu
fieri fecerit, non expectato termino iuris: infra quem possit
nuntians de suo iure in iudicio probare: et sibi liceat denuntians
novum opus facere. Ita tamen quod si apparuerit eum iniuste edi-
ficasse quod debeat quod iniustum demolire: et rem in pristinum statu
reducere omnibus ipsius hedificantis sumptibus et expensis de facto
et sine aliquo alio processu: et aliquo iure canonico ut civili
in contrarium loquente non obstante

Quod credatur sacramento actoris contra contumacem usque in xx solidos —— R. xlviij

Item statuimus et ordinamus quod si aliquis citatus fuit coram curia
comunis castri et non comparuerit, actor in termino comparente et eius
contumaciam incusante ut in primo statuto de citatione loquente
continetur, quod iudex seu quivis alius officialis dicti comunis
coram quo citatus fuit teneatur et debeat ad petitionem actoris
contra ipsius contumaciam pronuntiare: et procedere ad ulteriora usque
in quantitatem .xx. solidorum denariorum de quibus credatur sacramento actoris sine aliqua probatione.

Qd' i quolibz istrumto 9tractu excedete suma x libraz
debeant duo notarij ee rogati — R. xxviij

Ut negotia hominu tre cessit: et districtu, quatus est possibile
affectantes ut sine suspition procedat: et denotarijs dce tre
obloqui evitet'. Statuimus z ordinam' q i omi testo, codicillis
donation ca mortis: et qualibz alia Ultia voluntate et i quocuq
9tractu mutui ut deposit vendition, donation, quietationis
remission, cession, transaction et quolibz alius gnis ac laudo
snia: et arbitramto quorumcuq arbitror seu arbitrator
9tinetem sumam ut rem valente, a x. libr sup debeant duo
notarij ee rogati. Vz unus scriber, z alius subscriber. Et q'cu
notarij sic rogati teneant' z debeant pen. C. s. den p quolibz
i 9tinenti cu rogati fuerint de pdcis ut aliq pdcoz scriber
i quatno seu bastardello testa z Ultias voluntates ~~extense~~
at rogatoes ~~saltem~~ et 9tctus. Saltem substantialr: et i fine
ipsoz et cuilibz eoz dcus notas rogat', desbscription se subscribat
et suum signum apponat. Et ystmto cuilibz alr 9fecto: et cele
brato fides nullaten' adhibeat'. Sz potius tale ystm 9fectum
no suato sollepnitate pdca sit nullum, et nullius valoris
efficacie roboris ut momti sive aliq 9trium no obstante:

Qd potas teneat' dare advocatu z pcuratore n hnti
z petenti — R. xxix

Cum iur sit, q magnatus seu psides teneat' no hnti
advocatus ipsum dare petenti: et ne ob defectum huiusmoi aliqs
i suo iure ledatur. Statuim' et ordinam' q potas dce tre cass
et eius iudex z vicarius, et qlibz eoz sup his requisitus tene
atur, z debeat cuicuq causanti, seu causare volenti Coram
ipis dno potate ut iudice, seu alio officiale dce cois dare

petenti advocatum et procuratorem quos seu quem petierit: Nisi talis petitus iuxta ea excusaretur ab acceptatione advocationis seu procurationis predicte: et si eius excusationes dictus potestas et iudici iustam fore videretur, alium advocatum et procuratorem quem petiit dare omnimodo teneatur expensis illius petentis: et si potestas ut iudex super hiis requisitus in dando advocatum et procuratorem petitum tali petenti fuerit negligens ut remissus in xxv libris denariorum communi cassie condempnetur: Et advocatus et procurator sic datus si acceptare recusaverit ut recusaverint ut distulerit pena centum solidorum denariorum pro quolibet ipso facto incurrant: quam penam potestas ut iudex predictus teneatur ad predicta superius denotata a dicto advocato seu procuratore petito recusante seu acceptare differente auferre de facto et camerarius communis dicti communis cassie facere devenire sine aliquo alio processu ut sententia nullo premisso obstante. Hoc addito quod nullus possit habere nisi unum advocatum et unum procuratorem contra faciens pena x librarum denariorum incurrat communi cassie applicandam.

Quod venditor teneatur emptori cum mota est questio rei vendite defendere et adesse continue in iudicio et expensas facere. R xxx

Venditor qui rem aliquam vendidit et tradidit alicui si specialiter non excepit se de evictione nolle teneri: Et emptori in iudicio mota fuerit lis et questio seu predicta re vendita aut parte ipsius et si esset super usufructu dicte rei vendite. Venditor predictus et eius heredes teneatur et debeat dicto emptori et eius heredibus rem venditam defendere et in ipso iudicio legitime comparere super defensione predicta in termino citationis

dicto ipso venditore seu eius heredibus facta adpetitione dicti emptoris seu
eius heredum quod veniat coram potestate vel judice terre castri seu coram
alio officiali coram quo talis lix vel questio mota erit ad defendendum
dicto emptori seu eius heredibus dictam rem venditam declarando
rem protocolum et confinia seu alias demostrationes opportunas
et nomen moventis litem : et adesse dicto judicio pro interesse
suo et omnes expensas necessarias : et opportunas pro defensione predicta facere
etiam pro salariis advocatorum et procuratorum dicte cause ipsius ven.
et eius heredum et sic et super ipsa lite insistere pro defensione
predicta adartus singulos incumbentes usque ad diffinitivam sententiam
inclusive : et si judicium fuerit peractum et dicta res vendita
evicta a dicto emptore talis venditor et eius heredes teneantur
dicto emptori et eius heredibus ad interesse : Quo liquidato sumarie
et deplano ac sine strepitu judicii vel figura : et sine aliquo
alio processu potestas vel judex predictus seu alius officialis qui de
dicta causa cognovit Cogat dictum venditorem : et eius heredes ad
dandum et solvendum dicto emptori seu eius heredibus interesse predictum
quemadmodum si ad ipsum interesse solvendum dictus venditor seu
eius heredes condempnati fuissent : et contra ipsum venditorem et eius
heredes executio fieri possit realiter et personaliter quemadmodum potest
contra debitorem contra quem lata est sententia adpetitione creditoris
etiam nulla exceptione opposita de premissis constituto dicti casus et
contra dictam executionem nulla exceptio admictatur et de predictis.
Et quod potestas et eius judex et vicarius teneantur predicta omnia
tam cogendo dictum venditorem et eius heredes ad veniendum et
comparendum coram eis ad defendendum dictam rem per eum venditam
et adsistendum dicto judicio et expensas faciendum quam et in exequendo
et executionem faciendo de interesse predicto adpetitionem dicti emptoris
seu eius heredum : Qui potestas vel eius judex si fuerit negligens

ul' remissus i xxv. lbr dn p quolibz negligente coi cassie p ipi
Sindicum / et rationatores i remissibit condepnet. Cui pene
medietas sit dci cois: et alia partis conquerentis: et petitores
cont ipum potestatez ul iudicem perdurantis tpr sindicatus
eoz

Q notarij causaz civiliz durante officio no possint
exercere officium procur: et et pro suo facto agere — R. xxxi

PRo equalitate maxim in iudicijs conservanda: et ut cause
civiles sine suspition procedant. Statuim' et ordinam' q notij
actoz causaz civiliu cois cassie no possint nec valeant
ipi ul aliquis ipoz durante eoz officio coram potestate ul
iudice seu aliquo officiali dci cois i civilib causis i iudicio
tamq procures sindicus curator ul actor nec defensorio
nec tamq coniuncta persona nec aliqd patrocinius alicuj impertiri n
etiam suo ppo noie aliquam cam cont aliquem mover ul
iam motam prosequi / quo officio durante nullus tenens
curat i ea: Et si quis contrafecerit incidat ul aliq patroc
ipo facto pena. C. s. dn p vice qualibz i curat: quam pena
potas iudex ul alius officialis dci cois coram quo contrafactum
fuit seu ventum per aliquem ex dcis notijs de facto / et sine
aliquo processu exigere debeat: et adman' cam dci cois facere
devenire sine aliq diminution: Quod si potas ul iudex seu
alius officialis coram quo contrafactum fuit ul pdr fuit negliges
incidat: in .x. libr dn sin diminution aliq coi cassie condepnet.
Et nihilomin' tales processus et actus qlibz factus ad petitio
dci notarij contra formam predicam sit ipo iur nullius et nullius
efficacie ul momenti. Et pdcm poena dicim' de dnis consu-
libus / cam. dci tre durante officio eoz: et civilibz eoz:

Cum disponat^r a iure plus valere quod agitur quam quod simulate concipitur volentes igitur possimus contractorum malitiis et fraudibus obviare quod instrumenta non vera sed ficta et simulata tamquam veris in iudicio uti conantur et propterea non debitorum substantiam auferre. hoc presenti statuto firmamus quod nullus cuiuscumque conditionis seu status existat audeat vel presumat in curia cons. Cassie seu alia qualibet producere seu uti contra aliquem de Cassia et in districtu aliquod instrumentum seu aliquo instrumento cuiuscumque forma seu verborum conceptione confectum seu confecto de quacumque quantitate vel re seu quacumque forma contractus quod ante presentis statuti iuribus vocatus. Et si quis contra fecerit in predictis vel aliquo predictorum producendo vel utendo tale instrumentum et tali instrumento facta prius declaratione per iudicem seu officialem coram quo productum fuit seu usum fore fictitium et simulatum in xxv. libr. den. Corrassie condempnetur sine aliquo alio processu aliquo in contrarium non obstante

Quod quilibet tutor teneatur omni anno durante tutela reddere rationem sue administrationis — Rubrica xxxiii

Pupillum igitur possimus favere debentes. Statuimus quod qualibet tutor suus sit testamentarius vel dativus vel et masculus vel femina tutrix teneatur et debeat rationem sue administrationis reddere et reassignare quolibet anno duobus propinquioribus consanguineis dicti pupilli: et introitus et exitus et summam utrorumque in presentia dictorum consanguineorum scribi facere per aliquem publicum notarium: ita quod semper apparere possit quantitas certa cuiuslibet anni tam introitus quam exitus dicti pupilli. Et si talis tutor vel tutrix dictam rationem non redderit vel reassignaverit: et scribi fecerit ut predicitur quolibet anno quo neglectus fuit et predicta non observavit in libr. decem den. cor. cass. condempnetur et nihilominus tamquam suspectus vel suspecta a dicta tutela valeat revocari: aliquo iure in contrarium non obstante.

Q[uod] fiat diuision[e] et adiudicatione rer[um] comunium sumarie procedat

Cum uale uitiuz sit negligi quod co[mun]iter possidetur. Statuim[us]
q[uod] potas ul iudex t[er]re cassie coram q[uo] peteretur rem co[mun]ez quam cu[m]
alio h[abe]t diuidi ipam rem co[mun]ez et p[ro] parte negetur no[n] ee co[mun]ez
ut si negetur p[ro]bata co[mun]ione teneat et debeat diuidi facere
rez eff[ect]u i[n]fra q[ui]nderim dies a die simplicis petitiois f[a]c[t]e et
solo v[er]bo sin[e] libello, litis c[on]testatio[n]i : et om[n]i sollepnitate omissa
si d[i]c[t]a res co[mun]is comode diuidi pot[est], vel uni d[i]c[t]az p[ar]tiuz ipas
rez adiudicet admisso . . . . . ut ut ipius u[er]o p[re]tio exq[ui]sito
Cui p[ar]ti p[ar]tem c[on]tingetez soluo, cui adiudicata no[n] est
darj fariat infra tres dies a die adiudicatiois p[re]d[ic]te gaudeat
alis si potas ul iudex in p[re]dic[ti]s fuit negligens ut remissus
i[n] decem libr[as] den[ariorum] co[mun]i cassi t[em]p[o]re sindicat[us] c[on]depnet[ur].

De pignoribus recoligendis ul licetia dada uendendi ——— R xxxv

Siquis d[e] cassie ul districtu fecerit coram potate ul iudice
t[er]re cassie aliquem adiudicatum euorarj : a quo pignus rei mobil[is]
h[ab]eat : et ab ipo debitore petat q[uod] recoligeat pignus suuz
et debitor c[on]fiteat[ur] pignus : et debituz d[i]c[t]um ul p[ro] parte
potas ul iudex h[ab]ita veritate sumarie de u[er]o debito p[re]cipiat
et mandet d[i]c[t]o debitori p[rese]nti ul et c[on]tumari q[uod] debeat
recolliger[e] d[i]c[tu]m pignus pro q[ua]ntitate p[ro] qua s[i]b[i] pignorauit
eidem infra t[er]minuz q[ui]nq[ue] dierz, alis det licentiam d[i]c[tu]s
d[omi]n[u]s potas ul e[iu]s iudex d[i]c[t]o creditori vendendi d[i]c[tu]z pignus
bona fide : et si plus exigeret de ipo pignore q[uam] sit
debitum : illud plus debitori p[re]d[i]c[t]o restituat : et p[re]d[i]c[t]a potas
et iudex p[re]d[i]c[t]i et q[ui]libz eoz teneant[ur] facere obs[er]uarj
pena decem librarz den[ariorum] comuni cassie applicador[um]
aliquo in contrariuz no[n] obstante.

Quo[modo] citet[ur] heredes i[n] cit[ate] alicuius defu[nc]ti de bito[r]is in uia o[mn]is ... R xxxvi

Si quis de cassia vel districtu seu aliunde: qui habet aliquem suum debitorem intra cassie vel districtu defunctum, et ignoret heredes ipsius contra quos agere vult, possit et valeat talis creditor heredes incertos facere citari hoc modo videlicet quod baiulus dicti cois ad petitionem dicti creditoris vadat ad domum habitationis dicti defuncti in qua habitabat tempore sue mortis: et ibidem in presentia duorum consanguineorum citet: et requirat heredes, volentes esse heredes, et pro heredibus reddi vel bona defendere dicti talis defuncti nomine eius exprimendo, quod secunda die post citationem compareant coram dicto domino potestate vel iudice responsuri de iure dicto tali creditori, qui eos citari fecerit eius nomen citum et exprimendo eidem responsuri de iure, atque contra eos procedetur tamquam contra contumaces: Et dictus faciens ipsos citari in termino dicte citationis coram ipso potestate vel iudice coram quo citati sunt legitime compareat: et ipsorum non comparentium contumaciam accuset: et ipsis expectatis legitime licentiatis recedat. Et deinde iterato ipsos heredes volentes esse heredes: et pro heredibus reddi requiri faciat publice in platea cois dicte terre cassie ubi solitum est fieri banimentis alta voce per publicum baiulum vel preconem dicti cois modo et forma citationis facte dicte quod secunda die post huiusmodi citationem et proclamationem compareant coram dicto domino potestate vel iudice eidem facienti ipsos citari responsuri de iure: et peremptorie, atque contra ipsos heredes volentes esse heredes: et pro heredibus reddi seu bona defendere dicti talis defuncti procedetur tamquam contra veros contumaces. Et dictus faciens ipsos citari in termino dicte citationis, et proclamationis legitime comparuerit coram potestate vel iudice supradicto: et dictorum heredum et citatorum non comparentium contumaciam accusaverit: et ipsis expectatis legitime et non comparentibus licentiatis recesserit: prefati heredes sic citati: et non comparentes sint veri contumaces: et pro veris contumacibus habeantur: Et contra ipsos heredes tamquam contra veros

ubi quando mortuus fuerit [illegible] debitor [illegible] curiam [illegible] illi quos tangit primo [illegible] [illegible] [illegible] si curatoris [illegible] liberandi

ꝯtumaces ꝓcedi possit: sicut ꝓcedi pot ſcdm formaꝫ ꝑdcorum statutorum
ꝯtra citatum ꝑ ut bis domi / ⁊ no ꝯparentē / ⁊ ꝯtumace aliq
iur i ꝯtrariū no obstante.

Qz uict' victori ꝯdenet' i expis — R xxxvij

In causis ciuilibꝫ / et et mistis ꝯtra cois cassie ꝯtentibꝫ et
volumus que i futurū ꝯtenderent / victus victori si iustam
caꝫ litigandi no hūit (⁊ paten) / qꝫ iustam caꝫ litigadi
no hūit ꝑpotateꝫ ut iudice dꝫ huiuoi cā cognoscēteꝫ i expis
legitis ꝯdepnet'. Al's potas ut iudex pdcus de suo / parti
victori dcas expas reficere teneat' / et pn. x. lbr den
coi cassie applicandoꝫ i curat eo ipo: —

De feriis ⁊ diebꝫ festiuis ⁊ feriatis i cās ciuilibꝫ — R xxxviij

Feriatas dies in cāis ciuilibꝫ ꝯtra cois cass ꝯtentibꝫ esse
volumus infrascriptas. vꝫ.
Diem natiuitatis dni cu tribꝫ ꝑcedentibꝫ / ⁊ septeꝫ seqntibꝫ.
Diem dominicalem.
Diem circumcisionis dni.
Festum epiphanie.
Diem cineris / cuꝫ duobꝫ ꝑcedentibꝫ.
Diem paschatis resurectois / cu septem ꝑcedentibꝫ / ⁊ septeꝫ seqntibꝫ.
Diem assūptois dni nri yhu xpi.
Diem paschatis penthecosten / cum duobꝫ seqntibꝫ.
Festum corporis xpi.
Dies festiuitatis beate marie virginis. vꝫ. anūptiatois
Assumptois / Natiuitatis / purificatois / ⁊ ꝯceptois.
Diem Natiuitatis beati Johāis baptiste.

37v

Dies festiuitatum omnium apostolorum et euangelistarum.
Diem cathedre sancti petri.
Diem conuersionis sancti pauli
Dies festiuitatum beati michaelis archangeli de mense maij et septembris.
Dies festiuitatum sancte crucis videlicet inuentionis, et exaltationis.
Dies festiuitatum quatuor doctorum ecclesie videlicet Augustini Gre
gorij : Ambrosij : et Jeronimi
Sancti antonij.
Sancti laurentij.
Sancti nicolaj.
Sancti siluestri.
Sancti francisci
Sancti herculanj videlicet prima martij.
Sancti blaxij.
Sancti benedicti.
Diem festiuitatum omnium sanctorum videlicet prima nouembris.
Diem festi sancti saluatoris
Dies festiuitatum Sancte Catarine, sancte marie madalene.
Sancte margarite de mense Julij.
Sancte lucie.
Omnes dies veneris mensis martij
Dies Rogationum
Dies feriatos propter messes : et propter vendemias : que iudicari
debeant per iudicem comunis cassie. videlicet a festo beati petri de mense
Junij usque ad festum sancte marie de mense augusti. Et propter vendembias
a quintadecima die mensis octubris, usque ad festum omnium sanctorum, nisi
aliud videretur consilio generali.
Dies quibus per comune cassie fieret exercitus uel caualcata. quibus
diebus feriatis propter honorem dei, et sanctorum eius, nullus de castro
cassie uel districtu seu habitator ipsa audeat uel presumat
aliquod laborerium facere personaliter uel cum bestijs, preter quam
in diebus supra scriptis: quos contingit ad laboreria deducere

feriis exceptis: et qui contra fecerit .X. s. den. puniatur quibus puniatur
de facto sine aliquo processu ut sententia: et sine aliqua dimi-
nutione: quas penas ad manus camerarii communis dicte terre
publicitas faciat devenire potestas et eius officialis. Et eadem
pena: et eodem modo puniantur laborantes die sabbati
de sero post vesperas videlicet post sonum campane que pulsatur
in ecclesia sancti augustini pro vesperis, et tempore quadragesimali
quo non pulsatur ad vesperas post sonum campane communis: que
pulsatur hora vesperarum pretium reddendo: Possint tamen quilibet
uter cum salmis ad suprascripta ante dictam horam et post
dictam horam pretium imponere: De quibus diebus statuitur quo
ad laboreria excipimus infrascriptos videlicet ~~diem cineris~~
Diem cineris cum duobus precedentibus. Et
Tres dies precedentes festum nativitatis domini.
Duos dies de octo sequentibus festum nativitatis domini videlicet
penultimam et ante penultimam: et de .viii. precedentibus diebus
festum pascalis resurrectionis domini quo ad laboreria exci-
pimus quatuor dies videlicet lune, martis, mercurii, iovis, et
sabati. Et de septem diebus sequentibus ipsum festum pa-
schatis resurrectionis domini excipimus quatuor dies videlicet
mercurii, iovis, veneris, et sabati. Et dies rogationum
post illas, et excipimus dies feriatos solum pro messas
et vindemias, quibus diebus non obstantibus dictis feriis
possit quilibet operari, non tamen intelligatur quod diebus dominicis
et aliis festivitatibus occurrentibus in dicto tempore messium et
vendembiarum liceat operari: sed prohibitum et pena intelli-
gatur ut supra dictum est. Addentes quod in dictis festivitatibus
exceptis nativitatis domini: pascalis resurrectionis et pente-
costen: Et festivitatibus virginis gloriose et dominicis, liceat
trasirinum lignamen pro hedificio trasinandi et trasinandum facere.

Et potas et eis unā teneat(ur) et debeat vinculo iuramenti: et pena
.x. libr(arum) den(ariorum) de suo salario, quolibet mense inquirere, et investigare
contra laborantes in diebus p(ro)hibitis: et in d(ic)tis aquolibet
sindico castro(rum) et villa(rum) districtus Cassie: et repertos
culpabiles punire ut supius d(ic)tum est.

De solutionibus scriptura(rum) notario(rum) banche cura(rum) civilium comunis Cassie R(ubrica) xxxix

Reformatio(n)e(m) p(ro)d(ic)tam co(mun)is Cassie factam sup(er) solutionibus fiendis
notariis banche cur(iarum) civilium co(mun)is Cass(ie) innovantes et ipi refo(r)
matio(n)i inherentes. Statuim(us) et ordinam(us) ipam p(ro) statuto fuari
scriptam manu s(er) Martini (con)dam (ser) Francisci de Monte s(an)c(t)e M(ari)e in lapid(e)
not(ari)i et cancellarii d(i)c(t)e t(er)re Cassie ad reformatio(n)e(m) et distinctio(n)e(m)
et ordinatio(n)is salario(rum) scriptura(rum) inferius scribi facim(us)
cuius tenor talis est. In no(m)i(n)e d(omi)ni amen infrascripta s(un)t capitula
et ordinam(en)ta reformat(ionis) reformata facta edita: et (com)pilata
p(er) d(omi)nos potestatem et Consules .xxiiii. credentie sapientum
priorum: et Lx. (con)siliar(ios) iurat(os) de populo co(mun)is et populi t(er)re Cass(ie)
p(ro) infrascriptis scripturis p(er) eos fiendis.

Pro commissione que fieret et in quaterno scriberet(ur) — d. iiii^or.
Pro publicatione v(er)o d(i)c(t)e commissionis — d. xii.
Pro Relatione relatoris in q(ua)t(er)no scribenda — d. iii.
Pro publicatione v(er)o d(i)c(t)e ~~relationis~~ relationis — d. vi.
Pro petitione simplici in quaterno scribenda — d. vi.
Pro publicatione v(er)o d(i)c(t)e petitionis — d. viii.
Pro productione petitionis seu libelli a x libr(is) infra — d. viii.
Pro abinde v(er)o sup(ra) — d. xii.
Pro publicatione v(er)o petitionis et p(ro)ductionis — d. xxx.
Pro quolibet t(er)mino dato ad r(espo)ndendum libello ut ad p(ro)bandum et
pro quolibet alio t(er)mino p(er) qualibet p(ar)tem — d. iii.

Pro publication nō — s o d iij
Pro qualibz exceptione apducta — s o d iij
Pro publication nō omnz exceptionz — s ij d ij
Pro responsion sup quolibz capto aqualibz pte — s o d iij
Pro publication nō omnz — s ij d vj
Pro Confession / z ꝑcepto a. xx. s. ī. — s o d iij
Ab ind nō sup apptente — s o d vj
Pro publication nō ꝑcepti a. xx. s. ī. — s j d vj
Ab ind sup — s ij d o
Pro scriptura pnuptiatois sumarie a. xx s. ī — s o d vj
Ab ind sup — s o d viij
Pro publication nō dn̄j duodecz .vz — s j
Pro scriptura exbanimti usqz ad xx s — s o d vj
Ab ind sup — s o d viij
Pro publication nō — s ij d ij
Pro scriptura refectiois expart / et cancellation processus — s o d viij
Pro publication nō — s j d vj
Pro banimto hreditatis .vz ꝑ pmo — s o d viij
Pro Comissione / z relation tenute — s j d o
Pro pmo banimto ypius tenute adcaoliend — s o d iij
Pro aliis tribz banimtis sequetibz .vz. p quolibz — s o d iij
Pro sntia exso decreto ꝑ pma scriptura — s ij d vj
Pro publication nō processus ex pmo / z exso decreto — s ij d vj
Pro production petitiois cum tenore — s o d viij
Pro publication nō cuz tenor petitiois — s ij d vj
Pro contestation litis / z iurto de calunia usqz ad xx. s. ꝑ parte — s j d o
Abind sup p qualibz pte — s ij d o
Pro pub nō contestatois / z iurto calunie cuiusqz qntitis sit — s ij d vj
Pro scriptura pductois ystmti stinetis qntis usqz ad x. lbr — s o d viij
Ab ind nō sup apducetis i ystis cauis — s j d o
Pro publicatione nō cu tenor totius ystmti — s iij d o

39v

Pro copia cuiuslibet ystrumenti sive registratura ystrumentis	s ij	d iiij
Pro scriptura testis si aliquid dixerit	s o	d iij
Pro publicatione eius	s j	d vj
Si non dixerit aliquid	s o	d vj
Pro publicatione eius	s j	d o
Pro copia cuiuslibet simplicis testis qui dixit aliquid videlicet non in publica forma	s j	d o
Si non dixerit aliquid	s o	d vj
Pro scriptura sententie diffinitive a x libr. infra	s ij	
Ab inde supra	s iij	
Pro publicatione	s iiij	
Pro copia sententie non in publica forma	s ij.	
Ab inde supra	s iij.	
Pro protestatione simplici contestantis	s o	d iij
Si continuerit in scriptis	s j.	
Pro publicatione eius	s ij	d ij
Pro tutela et curatela videlicet pro prima scriptura pro qualibet.	s j	d vj
Pro cura et actoria pro qualibet	s j	d o
Pro procuratione	s o	d vj
Pro publicatione eius tutele	s iij	
Pro publicatione eius inventarii	s v.	
Pro publicatione cure et actorie pro qualibet	s ij	d ij
Pro publicatione procuratoris	s ij	d ij
Copia semper detur expensis producentis		
Pro scriptura publica testium pro qualibet parte videlicet partium tantum	s o	d x
Pro publicatione eius	s j	d vj
Pro sacramenti delatione ad ferentis	s o	d vj
Ad referente	s o	d iij
Pro publicatione eius	s j.	d vj.
Pro scriptura compromissi in quo non pro qualibet parte	s j.	d o
Pro publicatione eius	s iij	d o
Pro productione procuratoris	s o	d vj

Pro salario uero scripturarum super non declaratarum soluat de similibus
dissimilia quam similitudinem faciat iudex dominus potestas presentis
et futuri in quibus habeat plenum arbitrium : Et notarij qui
fuit pro tempore / et in posterum ad dictum officium ultra dictam formam
predictis scripturis ut prefertur non recipiat quoquo modo
pena v. s. pro quolibet et vice qualibet . Quam penam
potestas / et vicarius qui pro tempore fuit inquirere teneantur de facto
sine probatione seruata / et sine strepitu et figura iudicij
et eorum vinculo iuri et pena xxv. librarum denariorum de eorum salario
recipiat illico teneantur Et insuper notarij restituant
superfluum illis agentibus recepit / et stetur querele cuilibet
querelantis cum iuramento absque aliqua probatione :

De moderatione solutionis pro instrumentis publicis — Rubrica xl

Excessiuis et immoderatis exactionibus notariorum dicte ciuitatis et
districtus qui rogantur pro testamentis / codicillis et alijs ultimis uo-
luntatibus / ac pro alijs instrumentis / venditionum / donationum, permu-
tationum / ac aliorum instrumentorum et contractuum cuiuscumque
nominis : et quarumcumque receptione verborum non solum plus
debito : sed et excessiuis pecuniarum quantitatem ab hijs ad
quos pertinent extorquere / quibus intotum possumus
obuiare uolentes : et sequi uoluntatem consilij generalis
et credentie dicte terre / et quorum uoluntatem declaratam
ad bussulas / et pallottas uidimus in presenti . Statuimus quod
nullus dicte ciuitatis et districtu qui rogatus fuit
de aliquo testamento codicillo uel alia ultima uoluntate seu
quocumque alio instrumento uel contractu uel rogabit in futurum

40v

cui utrique parti et ul' rei teneat' et debeat ad petitionem cuiusque parti et eist extrahere i pub formam, et restituere eidem. Et pro quolibet ystrumento sive pub°: et i pub foram extracto no possit dictus notarius arripe ultra duos flor auri quoque modo: Pro rogatione quidem et prima scriptura seu prothocollo no possit arripe ultra duos anul: et abinde infra arbitrio judicis potestatis terre cass considerati qualitate contrahentium seu testantium et heredum seu legatariorum et quantitate rerum et i ipsis contentarum. Et potestas dicte terre teneat' predicta observari facere pena xxv. libr den: et vinculo iuri:—

Infrascripta sunt Rubrica tertii libri

Rubrice tertij libri.

De citationibus fiendis i mallefitijs et earum forma. R^a i
Quod notarii malleficiorum teneat' ponere adequaliter accusationes denuptiationes: et inquisitiones. — — — — R^a ii
Quod potestas et eius judex possit procedere et per inquisitionem de omni mallefitio et delicto R^a iii
De modo procedendi i causis criminalibus. — — R^a iiii
Quod potestas teneat' processus criminales renuare presentias i. in scriptis. R^a v
Quod sententie sup mallefitijs i criminalibus causis ferant' consilio generali: et quod banimentum consilio habeat' pro citatione peremptoria. R^a vi
Quod processus et sententie criminales no vitientur ratione sollepnitatis obmisse — — R^a vi
De eo quem sint inter legitima inditia citando. R^a vi
Quod filij familias minores xiiii annis et mulieres i criminalibus causis possint interesse i iudicio et testificando. R^a i

De pena testiuz nō venientiuz ad iurād(um) z testimoniuz veritatis phibend(um) R. x

De forensibus accusatis de nuptialitatis ul' ingestis īvita civis rasset regredi. R. xi

De beneficio ɔfessionis: paris: et solutionis. ī. t'minum. R. xii

Qui pene pecuniarie maleficiorum dupplicent locis et temporibus īscriptis. R. xiii

Qualiter puniantur offendentes d(omi)nz potestatez t're rass seu eius officiales z familiares, Dnōs consules ul' cancell', et cam. R. xiiii

De hiis qui receperunt appenis (?) pentotuz ul' ī ptem R. xv

De cerpis nō faciendis ī nuptiis z sponsalitiis R. xvi

De pena extrahentiuz t'minos / mutantis cursuz aque deguastantis limitez alterius ul' de novo facit. R. xvii

De pena proditoris: et receptantis eorundem R. xviii

De pena blasfemantiuz deum: eius matrez ul' alios sanctos R. xviiii

De pena homicidii: et prestantium auxiliu(m) R. xx

De pena percutientiuz aliquem cuz armis ferreis ul' ferratis. R. xxi

De pena amputantiuz ul' debilitantiuz alicui membruz. R. xxii

De pena percutientiuz aliquē cū bastone rapello ul' lapide ul' aliquo. R. xxiii

De pena insultantiuz aliquez ad domuz ul' alibi. R. xxiiii

De pena percutientiuz aliquem cū alapa sive pugno ul' calce: R. xxv

De pena rapientiū aliquē p(er) personā / z delamantiuz pannos. R. xxvi

De pena evaginantiū arma ɔt aliquez / z adminantiuz. R. xxvii

De pena impugnantis aliquē / z facientis cader' īterram. R. xxviii

De pena rapientiuz aliquē p(er) nasuz seu capillos ul' barbaz ul' mictentis manuz īgulam. R. xxix

De pena sputantis īfaciem alicui ul' aliquā turpitudiez p(ro)hicientis. R. xxx

De pena rapperantis / z dicentis alicui rouagliuso et alia v(er)ba īiuriosa. R. xxxi

De pena derobantiū: et se paratiuz alicui īstrata. R. xxxii

De pena ɔmictentiuz ul' strupum aut adulteriuz et de raptu virginuz: et monialiuz. R. xxxiii

De pena furantiuz R. xxxiiii

De pena mictentis ignem in aliqua domo et aliis rebus.
De pena tenentium aliquem inprovviso carcere.
De pena ementium seu accipientium res furatas et furtivas.
De pena prestantis alicui delinquenti auxilium consilium vel favorem.
De falsariis et eorum penis.
De pena facientium conventiculas seu congregationes illicitas.
De pena assassinatis et facientis aliquem assassinari pecunia.
De pena frangentium pacem.
De pena balistrantium seu sagittantium contra aliquem.
De pena facientium rissam vel rumorem in aliquo
De pena frangentium carceres et aufugientium de palatio
De pena exeuntium vel intrantium aliunde quam per portam.
De pena invadentis seu occupantis tenutam datam per curiam.
De pena ludentium ad ludum tassillorum et similia.
Quod nullus vadat ad stipendium vel sine stipendio in futurum vel offensam alicuius.
Quod nullus forensis possit habitare in aliquo castro districtus
castri et de pena concedentis sibi domum.
De pena inferentium vim repulsivam seu turbativam.
De pena portantium arma.
De pena euntium post tertium sonum campane.
De pena receptantium exbannitos et quo possint impune offendi.
De pena facientium rumorem vel rissam in terra castri
et trahentium ad eam cum armis.
De pena non probantis accusationes seu denuptiationes.
De pena petentis plus debito vel debitum iam solutum.
De pena parantis se bay⁹ cois.
De pena destruentium domum vel mandantis eam destruendi.
De pena rapientium columbos vel gallinam et facien-
tium apparatum ad rapiendum ipsos.
Quod in penis non limitatis per maleficiis procedatur de similibus ad similia.
De pena imponenda potestati et suis iudicibus si non procedant de maleficiis
ad eorum notitiam pervenientibus.

De pena occidentium seu percutientium animalia aliena. . . . . Ru[brica] LX

Quod nulla condempnatio lata occasione alicuius malleficii contra aliquem possit tolli in totum vel in partem suspendi . . . . . Ru[brica] LXI

Declaratio statuti de iniuriis loquentis . . . . . Ru[brica] LXII

Quod nullus possit laborare bona rebellium et condempnatorum communis Cassie sine licentia . . . . . Ru[brica] LXIII

Quod bona condempnatorum et rebellium communis Cassie sint confiscata et obligata communi et de libro faciendo de ipsis . . . . . Ru[brica] LXIIII

De pena corrumpentium officiales communis Cassie . . . . . Ru[brica] LXV

Quod masculinum genus concipiat femininum . . . . . Ru[brica] LXVI

De pena impedientium officiales in eorum officiis et servitoribus . . . . . Ru[brica] LXVII

De pena extrahentium grasciam vel fraudem committentium in extractione ipsius . . . . . Ru[brica] LXVIII

In dei nomine amen Incipit liber III statutorum communis Cassie super maleficiis.

De citationibus fiendis in maleficiis et earum forma — Ru[brica] I

Statuimus et ordinamus quod potestas terre Cassie seu eius iudex et vicarius, dicte potestatis accusationis, denumptiationis seu formale inquisitionis teneatur et debeat facere citari per publicum baiulum communis dicte terre accusatum, denumptiatum seu inquisitum cum cedula scripta vel subscripta manu notarii de huiusmodi processu rogati continentem in se totum tenorem et effectum malleficii de quo est accusatus, denumptiatus vel inquisitus contra eum. Ita quod citatus huiusmodi possit scire et intelligere an debeat confiteri vel negare

Contineat quod dicta cedula nomen accusatoris seu denuptiatoris
qui per accusationem seu denuptiationem procedit : Et nomen inquirentis
quando per inquisitionem procedit / Nomina aut testium nullatenus
transmictantur : nec ostendantur : Que citatio continere debeat
quod talis accusatus / denuptiatus ut inquisitus sequenti die post
citationem huiusmodi compareat personaliter coram domino potestate
seu iudice ad se excusandum et defendendum contra accusatione /
denuptiatione seu inquisitione / contentis in ea. Et contra eum procedetur secundum formam iuris statuti dicti comunis. ipsam cedulam continentem
totum tenorem et effectum maleficij / et nomen accusatoris denuptiatoris
seu inquirentis : et locum et tempus commissi maleficij / subscriptam manu
notarij iudicis rogati : cum expressione nominis ipsius notarij / et tradat
et dimictat penes ipsum citatum si eum personaliter invenerit
in presentia unius testis ut domi solite habitationis ipsius citati penes
aliquem de familia ipsius : et si ipsum non invenerit in domo
ipsam cedulam affigat ostio domus habitationis ipsius in presentia
unius testis ut predicitur Et talis citatio sic facta personaliter ut domi
valeat et teneat pleno iure : et pro peremptoria habeatur
aliquo iure in contrarium non obstante.

Quod notarius maleficiorum teneatur ponere ad quaternum accusationes denuntiationes et inquisitiones — R. c. i

Ordinamus et statuimus quod notarius maleficiorum potestatis vel rectoris
teneatur et debeat vinculo iuramenti / et pena C. s. den. de suo
salario omnes accusationes / denuptiationes / et inquisitiones / die
exhibitionis ipsarum : et formate inquisitionis ponere / et scribere in libro.

et actus dicti comunis extense et potestas et eius iudex contra facientes
observare penam x libr. den. pro quolibet et vice qualibet. Et nichilo-
minus dictus notarius dicte potestatis teneatur addere penam transmictere
copiam cancellario dicti comunis accusationum, denumptiationum
et inquisitionum predictorum, et de transmissis per predicta dictis fidem
facere.

Quod potestas et iudex possint procedere per inquisitionem de omni maleficio et
delicto Rca iii

Statuimus et ordinamus quod potestas Terre cassi et eius iudex et vicarius
possit et per inquisitionem procedere et qualibet parte de omni maleficio excessu
et delicto quorumcumque commisso contra cassi et eius districta personarum quarumcumque
tam terrigenas quam forenses, et contra quoscumque cassianos et
et terrigenas dicte Terre cassi maleficia committentes in superiore
et cassie ratione domicilii valeant conveniri de iure, nec in
cassie inquisitio tollatur per supervenientem accusationem, nisi plura delicta
et vera continentur ita quibus prefati potestas et iudex an quod
predicte inquisitioni tollat veritatem perquirat: et si reperierit
plura maleficia vera contineri in accusatione quam in inquisitione
fuit et eo casu dictam inquisitionem tollere possit: et super
ipsa procedatur non et procedendi, cum de eisdem delictis procedatur
per accusationem et hoc non semper de eodem delicto querat
addentes quod si talis accusator super tali accusatione vellet petere
absolutionem intantum admictatur: sed si denegetur ex toto, aliquid
fuit in utrumque non obstante et predicta locum habeant in malleficiis
commissis tempore officii dicti potestatis: et an proximo anno
tantum, et non de malleficiis antea commissis :-

Item statuimus et ordinamus quod si quis fuit accusatus/denuntiatus
ut inquisitus in curia communis cassie de aliquo malefitio excessu ut delicto
citari debeat per baiulum communis cassie ex commissione/ et mandato potestatis ut iu-
dicis quod veniat ad se excusandum/ et defendendum ab accusatione
denuntiatione ut inquisitione contra eum porrecta seu formata secundum
formam statuti super parte citatione loquentis/ et talis citatus non
comparuit in termino citationis predicte sit reus contumax/ et pro contumace
habeatur sine aliqua pronuntiatione iudicis seu incusatione contumacie
accusatoris ut denuntiatoris/ quorum presentia ut vocatio post
exhibitionem accusationis ut denuntiationis/ et terminis dationis ad
probandum ipsam accusationem ut denuntiationem necessaria non existat
potestas seu iudex predictus dicta cognoscens faciat sine intermissione
temporis dictum talem accusatum/denuntiatum ut inquisitum
citatum: et contumacem exbaniri/ et in bano poni de terra cassie
et eius districtu in ea quantitate in qua pro tali malefitio condempnari
debeat si contra ipsum dictum malefitium fuit probatum per publicum
preconem dicti communis in locis publicis/ et consuetis talia exbanimenta fieri
publice et alta voce sono tube premisso/ et in ipso exbanito
assignet ipsi exbanito terminum trium dierum infra quem
terminum venire/ et comparere possit non obstante contumacia supra
dicta ad se excusandum/ et defendendum ab accusatione denuntia-
tione seu inquisitione contra eum porrecta ut formata: Et si comparuit
infra terminum supradictum eius responsio: et excusatio admittatur
Et si erit accusatus ut inquisitus pro malefitio ex quo pena
personalis imponatur ut in defectum solutionis/ seu sub aliqua conditione
in pena debeat per formam presentium statutorum talis excusans
se ponatur in carceribus dicti communis: et ibi detineatur sub fida
custodia/ donec de nocentia ut innocentia ipsius constiterit Et si

contra eum tale malleum probatum fuit legitime: condempnetur et
execucio contra eum fiat ante quam relassetur. Si vero ex tali
mallio: de quo est accusatus denunciatus vel inquisitus non
veniret pena personalis imponenda vel procedatur datis per
accusatum denunciatum vel inquisitum potestati ydoneis
fideiussoribus de stando et parendo mandatis potestatis vel iudicis
et eorum cuilibet: et de se representando tociens quociens fuit
requisitus: et de solvendo condempnacionem de eo fiendam in casu
quo condempnari contingerit, de potestatis libere relassetur
et eidem sit vel dictum est accusatio confitenti vel negati
statuatur terminus ad omnem suam defensionem faciendam de
contentis in accusatione denunciatione vel inquisitione
a qua se excusavit: et cui respondidit .v. dierum
proximorum venturorum: infra quem terminum dictus potestas seu
iudex omnem defensionem talis excusati benigne recipiat: et testes
super ipsa accusatione, denunciatione vel inquisitione inductos: et
omnes alias, quas statutus potestas vel iudex induxerit, quos
inducere possit ante partis statuti pro veritate eruenda
ex suo officio examinare: et publicare testes. Et
demum terminum dare accusato denunciato vel inquisito .v. dierum
ad tollendum copiam testium, et attestationum et totius processus
et opponendum et probandum contra: Et eodem modo procedatur
si talis accusatus, denunciatus vel inquisitus comparuit ante
bandum seu exbannimentum: et post terminum citationis ad se
excusandum an quod bannum seu exbannimentum incurrere possit
se excusare, vel potestat in termino citationis dicto facte. Et
si talis accusatus denunciatus vel inquisitus citatus: et

exbanditus fuit vel per potestatem et in communi dicte citatoris vel exbandimenti aut
infra non comparuerit, habeatur pro confesso et convicto de omnibus et singulis in
accusatione, denuptiatione vel inquisitione contra eum porrecta vel formata
contentis sine aliqua purgatione: Et possit et debeat diffinitive
condempnari per dictum dominum potestatem de omnibus et singulis malleficiis et excessibus
et delictis de quibus accusatus, denuptiatus vel inquisitus est, ac si vere
confessus et convictus extitisset de predictis sine aliqua alia sollempnitate
stabilitate et ordine iudiciorum.

Quod potestas teneatur processus criminales terminare per sententiam infra mensem — R(ubric)a v

Statuimus et ordinamus quod potestas terre Cassie cum consilio suo iudicis
teneatur et debeat omnes processus criminales terminare et diffinire
per sententiam absolutoriam vel condempnatoriam infra unum mensem a die accusationis (terre) incohandi
vel ubi accusatus, denuptiatus vel inquisitus comparuit: et contra contumaces
a die primo citationis facte dictis: quod si potestas vel iudex vel aliquis
ipsorum in expediendo et terminando dictos processus criminales infra
mensem ut dictum est negligens fuerit puniatur et condempnetur
quilibet eorum negligens tempore sindicatus ipsorum in xxv. libr(is)
denariorum pro quolibet negligentie, de quibus per sindicatorem ipsorum debeat
specialiter sindicari, ratione tamen semper remanente processu.

Quod sententie super malleficiis et criminalibus causis ferantur in consilio generali et quod leguntur in consilio habeantur pro citatione peremptoria — R(ubric)a vj

Statuimus et ordinamus quod sententie diffinitive absolutorie vel condempnatorie
super quibuscumque processibus criminalibus in curia communis causis agitatis
et agitandis per dictum potestatem terre Cassie ferantur in consilio generali dicte
terre ad vocem preconis sono tube premisso ad sonum campane dicti
communis more solito convocato, et quod pro dicto communi dictum pronuntiatur quod

consiliariis dicte civitatis veniant ad consilium. Similiter dicat alta voce in
ipso bannimento quod quicumque habet aliquid agere et facere coram dicto potestate
occasione alicuius maleficii compareat coram ipso domino potestate et dicto consilio
ad audiendum sententias ferendas per ipsum dominum potestatem in dicto consilio
super dictis processibus criminalibus: et tale bannimentum et proclama
habeat vim citationis peremptorie et per inde sententie in dicto consilio
ferende valeant et teneant ac si illi contra quos seu pro quibus
fuerint dicte sententie condepnatorie vel absolutorie essent personaliter
et peremptorie citati ad dictas sententias audiendas iure aliquo
in contrarium non obstante.

Quod processus et sententie criminales non vitientur ratione solleni- — Rubrica lxvij
tatis obmisse

Statuimus et ordinamus quod processus et sententie formati et lati
formandi et ferendi per dominum potestatem et eius iudices et vicarium
de et super quibuscumque maleficiis, excessibus et delictis, tam per accusationes
denumptiationes quam per inquisitiones, non vitientur ratione alicuius
sollempnitatis seu formalitatis obmisse: sed per inde valeant et teneant
ac si in et super eis omnis sollempnitas et formalitas iuris esset
servata dummodo de maleficio constet vere vel ficte per testes seu instrumentum
vel alio legitimo modo secundum formam statuti civitatis dicte Recanati.

De eo contra quem est habita legitima certia citatio — Rubrica lxviij

Statuimus et ordinamus quod si contra aliquem accusatum denumptiatum
vel inquisitum in curia civitatis Recanati de aliquo maleficio excessu vel delicto
et contra ipsum post ipsius accusationem per potestatem vel iudicem.

43v

dicte terre contra fuerit legitima indicia sufficientia ad torturam : Et quia
huiusmodi delinquens plerumque se maliciose absentat, ne dicto quod
liceat quod publicatis huiusmodi indiciis seu probationibus et dato
termino per potestatem vel iudicem, accusato denuntiato vel inquisito
predicto ad tollendum copiam dictorum indiciorum et probationum: et opponendum
et reprobandum. si ipsa indicia reprobata non fuerint infra terminum
super dictum : et termino elapso : et reprobatione non facta, dictus
talis malefactor seu delinquens accusatus, denuntiatus vel
inquisitus. Ut ante et commissione dicti domini potestatis vel iudicis citetur
per publicum bannum dicti communis quod in termino dicte citationis veniat personaliter
coram ipso potestate vel iudice, pro eo quod legitima indicia sunt
habita contra eum, dicentes in accusatione denuntiatione vel inquisitione
predicta : Et si non comparuit in termino super dicto, dictus potestas vel iudex
habita contumacia ipsius delinquentis pro plena probatione, possit
et debeat procedere ad condempnationem contra ipsum delinquentem tamquam
contra confessum et convictum non obstante negatione seu responsione
facta per ipsum accusatum denuntiatum vel inquisitum tempore sue
excusationis : Et fideiussores dati tempore excusationis ipsius
teneantur ad solutionem condempnationis predicte : Et ad executionem
condempnationis procedi valeat contra eos: Et si in termino dicte citationis
talis accusatus denuntiatus vel inquisitus comparuit coram potestate
vel iudice super dicto interrogetur iterum super negatis per eum : Et
si in negatione persisterit, possit dictus potestas vel iudex
consideratis indiciis et qualitate persone seu personarum a quibus ipsa indicia
habita sunt : et qualitate persone dicti accusati denuntiati vel
inquisiti eidem negantii competentem adhibere torturam : et
secundum qualitatem et atrocitatem delicti, excepto quod pro levibus delictis
in levibus delictis verbis iniuriosis insultus sine armis et levibus dampnis datis
non est torquendum
et hiis similibus, quis torqueri non possit.

Quod filii familias minores xiiii annis et mulieres in criminalibus possint in terra Cassie in iudicio testificari

Ut facilitas probationum in criminalibus causis amplietur et veritas non deperiat statuimus et ordinamus quod quilibet minor xiiii annis et filius familias xx annis minor. Et mulieres quibus in- quibuscumque causis maleficiis ad testimonium perhibendum admictantur et eorum dictis et attestationibus fides plena adhibeatur non obstante filiatione minori etate et sexu dummodo aliud non obsistat. Insuper presenti statuto firmamus quod si quis filius familias commiserit aliquod maleficium vel delictum in criminalibus causis in curia communis Cassie: et etiam quilibet minor xxv annis maior tamen xiiii possit accusare denuptiare: et se defendere et sine consensu patris et curatoris auctoritate: et intelligantur habere personam legitimam standi iudicio in criminalibus causis aliquo iure in contrarium non obstante.

De pena testium non venientium ad iurandum et testimonium veritatis perhibendum

Item statuimus et ordinamus quod quilibet de terra Cassie et districtu qui inductus fuerit in aliqua causa criminali tam ad offensam quam ad defensam citatus ~~fuit~~ mandato domini potestatis vel iudicis terre Cassie quod veniret certo termino per ipsum potestatem vel iudicem statuendo super quacumque accusatione denuptiatione vel inquisitione in qua inductus fuit personaliter. Iterum citatur quod compareat ut supra dictum est. Et si in termino dicto citatoris non comparuerit quilibet testis sic citatus et non comparens in c. s. denariorum sine aliquo processu et sine diminutione aliqua con- dempnetur summarie et de plano ac sine strepitu iudiciorum vel figura et valeat et teneat auctoritate presentis statuti aliquo in contrarium non obstante.

De forensibus accusatis denuntiatis vel inquisitis in curia communis Cass. citandis et requirendis

Forenses accusati, denuntiati vel inquisiti in curia communis Cass. de aliquo
maleficio vel delicto, quod per ipsos vel aliquem ipsorum diceretur commissum extra
Cassie vel eius districtum, non habentes domicilium intra terram Cassie
seu districtum vel habitatores, citentur per banum vel preconem communis dicte terre Cass.
in platea communis dicte terre Cass. ante ecclesiam sancti Petri sub palatio
et alta voce dicendo: Ego requiro et cito ex parte domini potestatis
vel iudicis terre Cassie talem forensem, exprimendo nomen
proprium ipsius, et terram et locum unde est, quod in tertium diem
a die citationis huiusmodi compareat personaliter coram dicto potestate vel iudice
ad se excusandum et defendendum a quadam accusatione, denuntiatione
vel inquisitione contra eum proferenda vel formata, exprimendo et
declarando maleficia per eum commissa, nomen eius contra quem, locum et
tempus, prout supra in statuto de citationibus fiendis in maleficiis continetur.
Et si in dicto termino non comparuerit et se non excusaverit, habeatur
pro vero contumace, et contra eum procedatur ad exbanimentum et
condempnationem vel supplicium contra contumacem est statutum. Et similiter
forensis qui de furto convenitur potest in curia communis Cassie in civilibus
causis citari possit, et non comparens sit contumax, actore in termino
citationis comparente et eius contumaciam incusante. Addentes quod si talis
accusatus, denuntiatus vel inquisitus forensis erit de aliqua terra
continue terre Cass. per octo miliaria, potestas seu iudex teneatur
notificare potestati sive iudici unde est dictus talis accusatus, denuntiatus
vel inquisitus, quod per ipsos potestatem vel iudicem terre Cass. proceditur
contra talem forensem de tali terra, declarando maleficia de quibus
proceditur, nomen eius contra quem commissa dicuntur, et locum et tempus
commissi maleficii, et ipsum rogare et similiter requirere vel dicto
accusato, denuntiato vel inquisito predicta notificet, et quod coram potestate
vel iudice terre Cass. compareat in tertiam diem ad se excusandum
et defendendum a dicta accusatione, denuntiatione vel inquisitione et contentis
in ea, alias contra ipsum proceditur tamquam contra contumacem; et sim(iliter)

De citationibus forensium in civilibus causis.

formam statutorum terre cassetur ipso accusato de nuptiatis vel inquisito velud

non citato. Et quod tales citationes facte ut predicitur valeant et

teneat et legitime reputentur aliquo in contrarium non obstante.

De beneficio confessionis partis et solutionis infra terminum — R. XII

Si quis accusatus denuptiatus vel inquisitus de aliquo maleficio vel delicto

contra eius casset et comparuerit coram potestate vel iudice dicte terre

termino citationis vel bandi aut infra et se excusaverit ab

... denuptiatione vel inquisitione predicta et in prima sua responsione

confessus fuit maleficia vel delicta de quibus accusatur denuptiatus vel

inquisitus est vel aliquid ipsorum maleficiorum. Ita quod citatur et ...

relevet per ipsam confessionem ab honere probandi. Quarta pars pene

inque pro ipso maleficio condempnari deberet remictatur eidem. Si vero

... adversario pacem habuit et ipsam pacem in publica formam

coram potestate vel iudice predicto produxerit ante sententiam, Ita

pars pene restantis de benignitate remictatur eidem. Et in

condempnatione de eo fienda detrahatur. Et si suam condempnationem

solverit infra decem dies a die late sententie computandos, quarta

pars pene pecuniarie contra sententiam et eius lata gente cassetur

et dimictatur eidem. Ita quod solutis dictis tribus partibus condempnationis

ipsa condempnatio cassetur et anulletur in totum. Ita quod dicto

ipse condempnatus seu eius fideiussores et bona inquietari non

possint statuto in contrarium supra vel infra posito non obstante.

Pro statuto declaratio super dicto statuto R. quae est infra Ca. LXV.

Declaratione infra statuti eiusdem in LXV aliis decipere

Quod pene pecuniarie maleficiorum dupplicentur locis et temporibus infrascriptis — R. XIII

Omnes pene pecuniarie pro maleficiis imposite in statuto ipsius volumine

ꝯphensis est eis ut aliorum earum assimiland: et ubi p matho pen
declarata seu assimilata no est: s3 ueniret ex arbitrio ipo
nenda duppliciter locis / et porib3 i ctis . v3.

Indie natiuitatis dni nri yhu xpi / et ipius vigilia et duob3 dieb3
sequentib3 ipuz festum .

Infesto circumcisionis dni .

In festiuitate qualib3 virginis glose matris dni nri yhu xpi . v3.

Conceptionis .

Natiuitatis .

Annuptiationis .

Purifficationis / 2 .

Assumptionis .

Infesto epifaniaz .

Die paschatis resurrectionis .

Infesto beati petri apli de mse junij . capitis / 2 pletionis rois
et ppli tre cass / 2 ouz aptoz .

Indie pasquatis penterosten cu sabato precedenti .

Indie assumptionis dni nri yhu xpi .

Indie festiuitatis sci Johis baptiste de mse junij .

Indiebus festi beati michaelis archangeli .

Indie veneris sancti .

Inplatea tre cassie .

Inpalatio rois ubi potas moratur .

Inpalatio dnoz consuluz

Et coram potate ut judices sedente p tribun . 2

In cernis ut credentijs congregatis i consilio gnali seu arenga .

In exercitu rois cass : ut tpre quo durat exercitus .

De nocte : et nox itelligatur a pmo sono capan rois cass : que pulsatur
de sero usq ad pmu sonu dre capan : que pulsatur de mane pro apparen
diey .

In pedicatione alicuius predicatoris.
In luctu alicuius defuncti.
In nuptiis ut matrimoniis contrahendis.
In qualibet certa terre cassie et districtus.
In quolibet die mercurii quo fit forum intra cassie. et
In quibus faciat vindictam in persona alterius ut in bonis quam
eius qui precepatur iniuriam intulit. Que vero pene seu aliqua
earum non possint dupplicari nisi semel. nec per aliquas agra-
vationes concurrentes possint dumtaxat dupplum excedere modo
aliquo nec triplicari nec quatruplicari. Salvo et reservato quod
si quis offenderit potestatem iudicem seu alium officialem seu fa-
miliarem domini potestatis. seu aliquem ex dominis consulibus seu
cancellarium et camerarium dicte terre quo casu possint et debeant
puniri et condempnari penis augmentatis ut infra in proximo sequenti
statuto continetur. Et similiter dupplicentur pene tempore prandii comporti
intra cassie et districtu.

Qualiter puniantur offendentes dominum potestatem terre cassie
seu eius officiales et familiares dominos consules cancellarium et camerarium — R xiiii

Offendentes dominum potestatem eius iudicem et curiam ut alium
officialem domini potestatis seu cancellarium tempore eorum officii quam
sindicatus accessus et reditus. seu aliquem ex dominis consulibus
dicte terre tempore eorum officii ut postea in anno occasione dicti
officii consulatus, pena quatrupli eius quod si offendisset aliam
privatam personam eorum cassie condempnetur. Si vero aliquis offenderit

Cam. ul aliquem ex familiaribus dni dni potatis i duplo eius quo condempnari deberet si alium privatus hominem offendisset. Et si aliquis ex familiaribus dni dni potatis aliquem dictorum officialium ut districtum offenderet non in executione officii ul ratione officii sui facere cohartus pena dupli similiter condempnetur: et potas pro tali familiare delinquente roni rassie teneatur nisi ipsum delinquentem exhibuerit, quo exhibito roni rassie totaliter liberetur: Et hoc intelligatur si dictus familiaris potatis delinquens post maleficium perpetratum commissum venerit in fortiam dni potatis aliter ipso nullatenus teneatur: possit tamen quibuslibet dicte rassie ipsum familiarem delinquentem et aufugientem capere et percutere cum sanguine et sine: et percutiens ipsum non teneatur ad penam etiam si mors sequeretur ex inde.

ff xv

De his qui excipiuntur a penis in totum ul in parte

Ordinamus et statuimus quod hii excipiantur a banno videlicet si pater verberaverit filium. Avus nepotes fratrem carnalem carnale ul sororem Maritus uxorem: patruus et avunculus nepotem: dnus famulum et familiam si stat serviens et magister discipulum. Et hoc intelligatur si dicta verberatio facta fuerit moderate et sine armis: Et si in dictis personis facta fuerit verberatio hinc inde non possit procedi per inquisitionem nisi ex ipsa verberatione mors sequeretur seu debilitatio membri: seu signum enorme: ut nisi fuerit facta cum armis ferreis cum sanguinis effusione. Et minores decem annis ... tam pro maleficio ... annis cum dimidio. Impuberes ... carnis puniatur media pena pecuniaria: qua maior committens talem maleficium puniri deberet, cum ipsius misericordiis agendo minorem dictis statutis. Et similiter a penis excipimus eum, quem prius fuit ad domum ut possessionem suam assalitus, ut qui eius iniuriam intulit si offenderet eum se defendendo cum moderatione inculpate tutele offenderit citra mortem et membri amputatione seu debilitatione:—

con ... digitus ... pro ... ... debilitatione ... ... agnus: ... ... : ... ...

colleguum

Inanes expensas et sumptus inutiles: qui in nuptijs et sponsalitijs
intra et districtu Cassie fierent tollere cupientes. Statuimus et
ordinamus quod nullus sponsus vel sponsa vel alia persona intra cassi
vel eius districtu seu degens in ipsis audeat vel presumat in matrimonijs
sponsalitijs et nuptijs: et ante vel post facere seu fieri facere per se
vel alium aliqua dona exenia vel convivia seu convivationes aliquibus
consanguineis vel affinibus ipsorum sponsi vel sponse publice vel occulte
et ultra istam formam sub pena xxv. librarum denariorum pro quolibet
contrafaciente et qualibet vice: et quod nulla persona audeat vel presumat
aliquod donum seu exenium dare vel recipere in ipsis nuptijs et
sponsalitijs vel que invitata fuerit publice vel occulte ad convivium
sive convivatum accedere et stare sub pena x. librarum pro quolibet et vice
qualibet. Salvo quod liceat tempore quo fuerint ipsa sponsalitia
in terris vel alijs locis et bibendo antiqua consuetudine consueta
Et quod quando contrahitur matrimonium per verba de presenti: possit sponsus
secum ducere ad domum sponse usque ad x. homines et similiter
sponsa possit secum habere usque ad x. homines et mulieres pro
libitum, dum tamen nihil hinc inde donetur nisi dumtaxat anuli
confectionum et potus. Si vero sponsus voluerit ante nuptias mittere
sponse pannos pro usu cotidiano et centuria possit, dum tamen
nulla dona mutuo interveniat publice vel occulte: sed solum
cum ipsis pannis et centura valeat mittere tres mulieres
ad plus sine aliquo alio exenio. Que mulieres nec aliqua
alia persona cuiuscumque status accedens cum eis possint recipere
nisi confectiones et potum. Preterea licitum sit sponso
tempore nuptiarum mittere pannos et ornamenta sue sponse
persone sponse tamen per tres viros ad plus nec possit vel valeat
mittere cum ipsis pannis et ornamentis aliquod donum sive exenium

alicui de domo dicte sponse ut cuicumque alii per publice ut occulte sub dicta
pena. Possit etiam dictus sponsus, qui duxerit dictam sponsam ad domum
convitare suos consanguineos usque in tertium gradum: et affines
usque in secundum gradum. Et quando sponsus mittet pro sponsa possit
mittere homines pro quot sibi placuit, dummodo intra cass[inam] etiam
potum non recipiant. Invitati vero possint tamen recipere potum
Et quod possit sponsa dum vadit ad maritum portare capsam
suam cofanos: et . . . . in eis per se et dona: que voluit
pro marito et pro alia per nullo modo sub infrascripta pena. Insuper
liceat parentibus sponse si habuit: et si non habuit parentibus
vel aliis de domo unde exivit sponsa viginti den. ut infra octavam
dictarum nuptiarum recomitari sponsum et sponsam: et consanguineos
ipsius sponse usque in tertium gradum: et affines sponse
usque in secundum gradum. Sponsus vero possit secum ducere tres
homines et tres mulieres: et portare solummodo unum canestrum
deferendum per unam aliam mulierem. Nullus autem possit tempore
quo sponsa exit de domo sua causa eundi ad domum viri
ipsi sponse mariam sive aliquod donum vel peccuniam dare
publice vel occulte sub pena .C. s. den. pro quolibet et vice qualibet
Et nullus possit sponse eunti ad maritum se opponere
vel parare, nec aliquam petere vel recipere aliquam marenam
seu donum sub quocumque nomine sub dicta pena pro quolibet contrafaciente.
Et potestas et sui officiales teneantur et debeant dictum statutum
observare et observari facere, ac contra delinquentes inquirere
per omnem viam et modum quo melius poterit ne
fraus committatur summarie procedere et punire.

De pena extrahentium terminos mutatis cursum aque deguastatis limite alterius uel de nouo facientis — R/ xlvii

Nullus audeat uel presumat terminos positos in quascumque possessiones in terra
cassie et districtu admouere et ipsas possessiones determinare: et
si quis contrafecerit pro quolibet termino amoto in quinquaginta libr. den. com.
cass. condempnetur. Nec aliquis audeat cursum aque alicuius fluminis
seu riui fluentis ad aliquod molendinum alicuius deriuare: et
aquam seu partem ipsius aliter fluere facere quo status: et dicto
molendini ad quod fluit dicta aqua deterior fiat. contrafaciens in x.
libr. den. com. cass. condempnetur: Nisi pro adaequando prata uel ortus
seu campos diebus quibus dictum molendinum non consueuit macinare
seu quo tempore arctarius consuetum: et statim quod molendinum potest maci-
nare / talis qui deriuauit teneatur dictam aquam in suo cursu integre
remictere ad dictam penam. Nullus quoque audeat limitem alicuius
diruere seu cadere facere in totum uel in partem neque possit de
nouo facere uel ponere in possessione sua super possessionem alterius
murus fractam — uel iuxta limites murum seu fractam uiuam uel formam uel
plantare arbores. Et si quis contrafecerit in predictis uel aliquo predictorum
limites formas — in x. libr. den. com. cass. condempnetur. et quod fecerit debeat remoueri
et in pristinum statum reduci. Exceptis possessionibus plagiarum
cassie / corusii / et fratrum terram cass.

De pena proditoris et reuelantium credentias — R/ xlviii

Si quis de terra cassie uel districtu uel alicunde habitator ibi seu
moram trahens infra terram cassie uel districtu in tanta furoris
peruenerit audatia quod dictam terram cass. seu aliquod castrum uel
fortellitium districtus dicte terre prodiderit seu prodere temptauerit pre-
ueniendo ad actum proximum siue cum inimicis dicti comunis siue
at uel et propalauerit uel sciri fecerit uel credentiam inimicis
propalauerit de caualcata fienda per dictum comune capite puniatur. Et si

ifortiam dci co(mun)is no(n) venerit q(uod) om(n)ia eius bona cam(er)e dci co(mun)is cass(ari) (con)fiscent(ur)
et applicent(ur) (et) d(e)guastanda ut (con)s(er)vanda p(ro) dco co(mun)i cass(ari) : et fructado
s(ecundu)m d(e)liberatio(n)e(m) (con)silij d(omi)nor(um) Consulum : et Consilij credentie dce
t(er)re / et si quis p(ro)palavit aliquam credentiam iuratam seu
mandatam teneri in credentiam i(n) aliq(u)o (con)silio ul' c(re)dentia dci co(mun)is
i(n) xxv. lib(ris) . den(ariorum) . R(egalium) . (con)d(em)pnetur

De pena blasfemantium d(eu)m (et) s(an)c(t)am m(at)rem ul' alios s(an)c(t)os R(ubrica) xix

Ordinamus et statuimus : et in p(re)senti edicto firmamus q(uod) quicumq(ue) blasfe-
mavit ut maledixerit deum ut beatam virgine(m) matrem solvat
p(ro) bando vice qualib(et) . x . libr(as) den(ariorum) . R(egalium) . sine aliqua diminutio(n)e et
quicumq(ue) alium s(an)c(tu)m ul' s(an)c(t)am dei blasfemavit ut maledix(er)it solvat
p(ro) bando . C . s(olidos) . den(ariorum) . R(egalium) . sine diminutio(n)e : et quicumq(ue) iuravit / (et) d(e)sp(er)it
iurando p(er) sanguinem dei ut b(ea)te . m(arie) . virginis ut aliq(u)od membrum
ip(s)ius i(n) v s(olidos) . den(ariorum) . R(egalium) . vice qualib(et) puniat(ur) si(ne) diminutio(n)e : Et q(ui)lib(et)
possit accusare (con)t(ra) facientes i(n) p(re)d(i)c(t)is ut aliquo p(re)d(i)c(t)or(um) : et stetur et
credat(ur) dictis / (et) singulis sup(ra)d(ic)tis sacramento accusatoris cum uno teste .
et potestas teneat(ur) d(e) p(re)d(i)c(t)is quolib(et) m(en)se facere inquisitio(n)em vinculo iur(amenti).
Et p(re)d(i)c(t)a faciat bandiri i(n) p(ri)ma edomata sui regiminis :—

De pena omicidij (et) p(re)stantium auxilium R(ubrica) xx

Homicidium (com)mictentes seu (com)micti facientis ul' mandans p(er)en legali
si infortiam dci co(mun)is cass(ari) / et eius officialium p(er)venerit capite puniat(ur) v(idelicet)
q(uod) ducat(ur) ad locum iustitie (con)suetum et ibi eidem caput a spatulis
amputet(ur) / ita q(uod) penitus moriat(ur) : Et si in fortiam dci co(mun)is no(n)
venerit (con)d(em)pnetur i(n) amputatio(n)e capitis . si quo t(em)p(o)re i(n)fortia(m) dci
co(mun)is p(er)venerit : Et nichilominus om(n)ia bona sua . cam(er)e . co(mun)is cass(ari)
(con)fiscent(ur) / (et) applicent(ur) q(ue) d(e)struant(ur) dom(us) dumtaxat excepte
ut (con)s(er)vent(ur) p(ro) dco co(mun)i s(ecundu)m d(e)liberatio(n)es d(omi)nor(um) Consulum / et
Consilij credentie qui p(ro) t(em)p(o)re fuerint, dotib(us) mulier(um) supradictis
dci homicid(ii) ut madantis homicidium fieri . ut p(re)stantis eidem

auxiliu vel favore debitis semp salvis. Si vo comittedo dcum homi-
cidiu plures fuerint eodem tpre pcessores, nec appareret qui sctu
motivus fuit vel tm principalis comittendo eligatur, qui solus pena
legali puniat. Alij vo pticipantes dcum vel factum teneant
de auxilio et favor, hoc modo videlz. qd si qs pstitit auxiliu vel favore
addcum homicidiu comittendu stando cu dco homicida et
ipius occisum pcussit i qinqagintis lbr dn coi cass sine diminu-
tione vlla condepnet. Si vo dco homicid addcum homicidiu
comittend atqz dederit auxilium consiliuz vel favore assistendo eidem
homicid dum dcuz homicidiu pptraret ut eidem consulendo
ut occideret aut al uore ut fro, ut ipiuz homicidaz adsotiavit
adipz homicidiu comittend ut post homicidiuz comissum incotinent
ipiuz homicidam adsotiavit ne caperet, eidem auxiliuz pstitit
consiliuz vel favore in xxv. lbr. dn. coi cass sine diminutione
aliqua condepnet. Statuentes et qd audito rumore de huiusmoi
homicidio pptrato potas vel vicarius et gleb alius officialis
possit teneat et debeat mitter seu ire cuz familia post dcuz
homicidam: et auxiliantes ad capiendo ipos: et aliquem officialem
mitter addomu dci homicid ad capiend describend et adrestand
omnia bona maxie mobilia dci homicid: et si aliq bona de
ipius domo essent amota teneant sigrere et pquirer et ipa
re invenire pposse, et coperta et reinventa admani cam.
dci cois facer duenir: et ipa bona: et quecumqz alia stabilia
recepta de bonis pdcor secundo consilio gnali legi facere particulariter
et distincte. Addentes qd potas et custod. x. et vicarius
teneantur et debeant vinculo iur. et pen. xxv. lbr dn pquibz
mitter pxssimioribz consanguineis occisi: et parrudator: et de-
nuptiator si quis invenerit, et coram se facer cpparer: et

abeis pfurantum pquirer veritatez qn plures fuerint addum homi=
ciduz comittend ut auxiliuz pstand de pncipali homicida infaciedo
et demandante seu fieri faciente ipum homicidiuz : et de pstantib
auxiliuz osiliuz ut favore : et qualr / z quo : Et ot ipos : et qlibz
ipoz de comissis ꝑ eos / et quelibz eoz procedant sine intermission
ꝑris . Et similr ot tractantes seu ordinates q homicidiu fieret
. Et qui no fuerint pncipales fieri facientes ut mandantes . Et
ot occultantem / et receptantez dcum homicidaz ne caperet
et iforciam dci cois durret procedat : et ipos et quelibz ipoz
receptos culpabiles ꝑtiri ctis lib dcij . ke . coi cass debeant codepnare
Siquis no crimen ꝑpetrasse comisit ut dcz . si occiderit studiose
patrem ut matrem seu nepotem ꝑ filio ut fratrem carnalez
pen legalibz puniatr : et auxiliantes sm qualitatez auxilij
osilij ut favoris puniantr z codepnentr pe n sup declaratis : —

De pen ꝑcutientiu aliquez cu amis ferreis ul feratis —

Siquis iniuriose ꝑcusserit aliquez de cass ul aliud cuz spada lancea /
ferrata / cultello ul daga seu cuz alijs armis ferreis ut feratis
sigdz i capite ut infacie i cana seu collo aspatulis sup : si
cum sanguine i . L . lbz . den . coi cass codepnetr : Si uo sanguis
no exiverit i xxv . lbz den . coi cass codepnetr . Si uo ex ꝑcussion
fra in capite coria capitis seu cranius fractus fuit i . ijc . lbz
fra coi cass codepnetr . Si uo ex ꝑcussion fra ifacie cu sanguine
den coi cass codepnetr . Si uo ex ꝑcussion fra ifacie cu sanguine
Cicatrix seu signuz in eme remansit ꝑpetuo . i lbz . ijc . den . kt .
codepnetr . Et si ex dci ꝑcussion fra infacie cecidrit aliquis
dens ut fractus fuit ꝑ quolibz ipoz dentium ultra pena ꝑcussiois
i xxv . lbz den codepnetr . Si uo cu dcis armis ferreis ul feratis
aliquem ꝑcusserit a colo infra si cu sanguine i . xl . lbz . den
. Si uo sanguis no exivit i . xx . lbz . den ke cod=
codepnetur . Si uo ex ipa ꝑcussion os aliqd fractuz esset
codepnetur . Si uo ex ipa ꝑcussion os aliqd fractuz esset
i lbz . C . den codepnetur .

De pena amputantium vel debilitantium alicui membrum — R. xxii

Quicumque alicui amputaverit manum vel pedem vel oculum eruerit seu nasum amputaverit vel ex percussione membrum aliquod debilitatum remanserit adeo quod suum perdiderit officium in libr. ii.c den. comunis [illegible] condepnetur: quam penam si amputans vel debilitans membrum predictum post condepnationem venerit in fortiam dicti comunis et dictam penam non solverit coram dicto comuni infra quindecim dies quod simile membrum amputetur eidem. Si vero auriculam alicui quis amputaverit in libr. L. den. condepnetur. Si vero quis amputaverit alicui digitum manus vel pedis seu debilitaverit pro quolibet digito amputato seu debilitato in libr. C. den. condepnetur: Et de debilitatione membri fractura ossis et curatura vel signo enormi stetur declarationi cuiusdam medici forensis cum iure, [illegible] [illegible] qui pro tempore fuit. Et hoc locum habeat cum talis percussus [illegible].

De pena percutientium aliquem cum bastone cipello vel lapide vel alio ligno — R. xxiii

Percutiens aliquem cum bastone cipello vel lapide vel alio ligno non ferrato si quidem in capite vel in collo a cana et spatulis supra si cum sanguine in xxv. libr. den. condepnetur: et si sanguis non exiverit in medietate dicte pene condepnetur: Si vero ex tali percussione cicatrix vel signum ~~[illegible]~~ enorme esset in pectore remansurum vel corria capitis seu cranius fractus esset in libr. ii.c den. condepnetur Et declaratio fieri debeat per medicum ut supra xxii capitulo continetur. Si vero percusserit aliquem in alia parte corporis cum dictis armis vel ligno seu alio simili si cum sanguine vel livore in x libr. den. condepnetur et si sine sanguine in v. libr. den. condepnetur. Et si ex aliqua percussione facta cum petris, bastone lapide, cipello vel alio non diffinito et ex ipsa percussione aliquod os fractum esset puniatur et condepnetur de osse fracto vel sanguine

52v

statutum est de fractura ossis cum armis ferreis. Et si quis contra aliquem proiecerit lapidem vel lanceam vel alia arma et non percusserit in trentum s. den. vice qualibet condempnetur

De pena insultantium aliquem ad domum vel alibi — R.

Insultans aliquem ad domum propriam vel conductam vel stantem in suo possessione si cum armis in L. libr. den. condempnetur. Et si sine armis in x. libr. den. condempnetur. Si non alibi, si cum armis in x. libr. den. condempnetur, si sine armis in C. s. den. condempnetur. Et intelligatur insultus si aliquis iverit contra aliquem irato animo sive tetigerit sive non. Et si insultus aliquis contra ad domum vel in possessione insultati tempore insultus percutiat insultatum, ex qua percussione maior pena quam insultus veniret imponenda contur et eo casu pena insultus confundatur cum pena percussionis — statuentes et quod insultato ad domum vel in sua possessione liceat se quomodocumque defendere. Et si percusserit insultantem tempore insultus pateri citra mortem membri amputationem vel debilitationem ad penam nullatenus teneatur.

De pena percutientium cum alapa sive pugno vel calce — R. xxv

Si quis aliquem iniuriose percusserit manu vacua cum alapa sive pugno in capite vel in facie, et sanguis exiverit in xx. libr. den. condempnetur. Si non sine sanguine in x. libr. den. puniatur. Si non in alia parte corporis manu vacua vel cum calce aut genu aliquem percusserit si cum sanguine in x. libr. den. et si sine sanguine in c. s. den. condempnetur

De pena capientium aliquam personam et delimantium pannos — R. xxi

Ordinamus quod nullus iniuriose aliquem capiat per personam vel per pannos ad percutiendum: vel pannos de dorso alicuius delamet. Contra faciens in x. libr. den.

condempnetur. Si vero alicui iniuriose extraxerit de capite caputeum vel infolam
in C. s. den. condempnetur. Si vero alicui mulieri honeste cadere fecerit
velum seu alium pannum de capite: et eam decapillaverit in x.
libr. den. condempnetur.

De pena evaginantium arma contra aliquem et admenantium — R. xxvii

Siquis iniuriose contra aliquem spadam, cultellum, berga-
mascum, dagam vel alia arma ferrea evaginaverit seu
extraxerit vel in manu iniuriose habuerit in libr. v. den. condempnetur.
Si vero cum dictis armis vel aliquo alio genere armorum ferreorum
seu feritorum aut bastone contra aliquem admenaverit pro qualibet
admenatione in libr. v. den. condempnetur: Et si de admenatione
quis punitur, non possit de evaginatione eodem tempore facta
armorum cum quibus admenaverit puniri.

De pena impugnantis aliquem et facientis cadere in terram — R. xxviii

Quicumque aliquem iniuriose impinxerit: et ipsum in terram cadere fecerit
in decem libr. den. condempnetur. Si vero ex impinta in terra non ceciderit
in v. libr. den. condempnetur. Si vero ex casura caput vel aliud
membrum in terram seu petram percusserit: et sanguis exiverit: si-
ve fecerit vel alia parte corporis ultra penam impinte pro
qualibet tali percussione cum sanguine in libr. xx. den. condempnetur.
Et si sanguis non exiverit: sed livor vel bocia in capillis fuerit
apparuerit in decem libr. den. condempnetur. Si vero ex tali casura
et percussione corona capitis fracta fuerit vel in facie cicatrix
et signum enorme remanserit vel os aliquod fractum fuerit
puniatur et condempnetur quemadmodum supra statutum est super
percutientibus aliquem cum armis et cum fractura seu cicatrice
huiusmodi. Si vero postquam in terram ceciderit traxinaverit eos per terram in decem

libr. den. condempnetur.

De pen. capientium aliquem per nasum seu capillos vel barbam vel mictentium manum in gula — R. xxix

Nullus audeat vel presumat aliquem iniuriose capere per nasum seu per capillos vel per barbam vel alicui mictere manum in gula: et si quis contrafecerit in libr. decem den. pro qualibet vice condempnetur. Et si quis post capturam per barbam eidem barbam depilaverit in libr. xv. den. condempnetur.

De pen. sputantis in faciem alicuius vel aliquam turpitudinem fecerit — R. xxx

Quicumque spuerit seu sputaverit alicui in faciem vel aliquam turpitudinem in faciem proiecerit iniuriose in x. libr. den. pro vice qualibet condempnetur. Si vero talem turpitudinem proiecerit in aliam partem corporis vel pannos de dorso alicuius deturpaverit in c. s. den. condempnetur, et dampnum passo emendet sine alio processu.

De pen. reinpproperantis et dicentis alicui zenaglio seu talia verba iniuriosa — R. xxxi

Siquis iniuriose reinpproperaverit alicui parti mortem violentam alicuius sui consanguinei usque in quartum gradum inclusive in xxv libr. den. pro vice qualibet condempnetur. Si vero aliquis reinpproperaverit alicui parti aliquam iniuriam sibi factam per aliquem in ipsum in x. libr. den. rs. pro vice qualibet condempnetur. Et eadem pena puniatur si quis reinpproperaverit eidem aliquam iniuriam factam in ipsum alicuius sui consanguinei usque in ipsum gradum. Si vero aliquis dixerit alicui verba iniuriosa videlicet falze, proditor, fur vel latro vel hiis similia in c. s. den. pro vice qualibet puniatur. Si vero alia verba iniuriosa quis dixerit alicui parti pro quolibet verbo iniurioso in xx. s. den. condempnetur. Si vero aliquis dixerit alicui parti iniuriose renaglioso seu cornuto seu similia verba: vel dixerit alicui mulieri quod fecerit suum maritum renagliosum in decem libr. den. pro vice qualibet condempnetur:

De pen. derobantium et separantium alicui

In strata

Viam derobandi intentum possimus cunctis precludere cupientes. Statuimus
et ordinamus quod publici et famosi latrones, derobatores stratarum infra
infra Cassie et districtu delinquentes, si in fortiam dicti comunis pervenerint
furcis laqueo suspendantur. Si vero aliquis non publicus et famosus
latro paraverit se alicui in aliqua strata: et ipsum derobaverit
de x. libr. den. vel rebus seu re valentibus seu valente decem
quantitate: et abinde supra. in libris .m. den. Comuni Cassie condempnetur
et ad restitutionem dicto derobato rerum derobatarum in duplum: Quam
penam si non solverit camerario dicti comunis in decem dies post condempnationem
contra eum latam: et postquam pervenerit in fortiam comunis Cassie
quod ducatur ad locum iustitie consuetum et furcis laqueo suspendatur
sine additione statuti. ita quod penitus moriatur. Si vero derobaverit aliquem infra Cassie
vel districtu ~~aliquis~~ aliquis de x. s. vel abinde supra de re valente x. s.
vel abinde supra usque in decem libr. den. condempnetur dicto comuni m. y.
libr. den.: et ad restitutionem rerum derobatarum derobato in duplum:
Quam penam si non solverit camerario dicti comunis sine diminutione
infra decem dies post condempnationem de eo factam, et postquam
pervenerit in fortiam dicti comunis quod ducatur ad locum iustitie
consuetum et ibi manus dextera amputetur eidem ita quod a corpore
separetur. Si vero aliquis derobaverit aliquem de re non comestibili
valente usque in x. s. den. vel quantitatem non excedentem x. s. in
xxv. libr. den. comuni Cassie condempnetur: et ad restitutionem derobatorum
in duplum. Si vero aliquis derobaverit aliquem de terra Cassie vel districtu
de aliqua re comestibili condempnetur dicto comuni in duplum valoris
dicte rei et in restitutionem ablatorum in duplum parti. Addentes quod
homines universitatis in cuius territorio derobationes facte fuerint
teneantur trahere post malefactores: et eos capere posse
et in manus comunis Cassie presentare: Et si non fecerint teneatur
ipsa universitas emendare dampnum derobatis: et ad hoc cogantur

per potestatem et suis curiam summarie, et de facto sine strepitu : et figura
iudicij.

De pena committentium incestum vel stuprum aut adulterium et de raptu virginum et monialium — R[ubrica] xxxiij

Committentes incestum, et de se cognoscens carnaliter aliquam suam
consanguineam volentem in .ijc. libr. den. comunis cassi condempnetur si nupta
fuit. Si vero nupta non fuit in .C. libr. den. condempnetur. Si vero per vim
et contra voluntatem dicte mulieris aliquis dictam suam consanguineam carnaliter
cognovit pena dupli dictarum quantitatum condempnetur. habita consideratione
nupta vel non ut supra est expressum. Si vero aliquis maior .xiiij.
annis vitium sodomiticum cum aliquo puero commisit vel virginem
aliquam non volentem defloravit in .ijc. libr. den. comunis cassi condempnetur.
Siquis vero aliquam uxorem alterius volentem carnaliter cognoscet non
male fame in libr. .L. den. condempnetur. Si vero per vim, et contra voluntatem
ipsius aut aliquam monialem reclusam in aliquo monasterio vel aliquam
virginem per vim rapuerit, et carnaliter cognovit in quingentis libr.
den. sine aliqua diminutione condempnetur. Cum conditione quod si quo tempore
veniret in fortiam dicti comunis : et dictam quantitatem .vc. libr. non solverit
camere dicti comunis infra .x. dies post condempnationem, et postquam venerit
in fortiam dicti comunis quod ducatur ad locum iustitie : et ibi caput
a spatulis amputetur ita quod penitus moriatur. Et intelligatur
per vim, et contra voluntatem dictarum mulierum, probata forma si
talis nolentem cognoscens seu rapiens dictam talem mulierem
cepit per personam : et ipsam prostravit in terram seu eam traxi-
navit seu eam decapillavit : et ipsa mulier alta voce
cridavit pluribus viris accurrentibus ut similia probata. Siquis
vero mathia vel petra ut aliquid predictorum non potuit consumare : sed
per eum non stetit : sed de facto proximum pugnaverit manus faciendo
et aliquam nolentem de petris ut domum alicui dictarum mulierum

intravit noctis tpre et dña talis mulier credavit ut pdr quolibz
ciuis casuum pena media ciuis pervuaz pendez coi cass condpnet.
Siquis ut aliquam mulierez male fame nuptam tam carnalr
cognovit i xxv. libr dñ condpnet. Si uo quis cognovit aliqz
publica meretricem carnalr ut tam recepit pper sua cio ipam
cognoscendi ad penam ullatenus teneat.

De pen furantiu — R. xxxiiii

Siquis uo male fame alis furatus fuit aliqz qntitatem
pecunie usqz ad duodecim den. ut rem tantez valentez: soluat
pbano .xl. s. Et si a duodecim den sup usqz ad .v. sollos ut
rem tantez valentez soluat pbando centuz s. dñ ras. Et
si a .v. s. sup ut rem tm valentez usqz ad vigiti s. soluat
pbando .x. libr. dñ. Et si a xx. s. sup usqz ad centuz s.
ut rem tantez valentez soluat pbano xxv. libr dñ. Et
si a .c. s. sup usqz ad libr decem ut rem tm valentez soluat
pbano .L. libr dñ Et si a x. libr sup ut rem tm valentez
soluat pbano .c. libr. dñ. cuiuscuqz qntitatis ut valoris fuit
res furata. Et si pfatus fur condpnatioez pdcam a xxv.
libr sup excedentez no soluit i decem dies post condpnatioez
dcto fram et postqz venerit i fortiam dñi cois frusnget
pdctam terram cass et nihilominus i carceribs dñi cois
reponat donec soluit condpnatioez pdcam. Publici autem
fures: et latrones penis legalibs puniant: Et iqlibz
ciuis casuum rem furatam dño ipius emendet i duplum:—

De pen mictetis igne i aliq domo zalijs zc. — R. xxxv

Comburens seu ignem mictens studiose i aliqua domo
terra cass ut districtu inqua tur aliqs habitaret pena legali

puniatur. Si vero aliquis intra domo non habitaret tempore domini prendendi, seu
combustionis domus, seu quis metam grani seu alterius bladi
vel bladum in campo existens aridum vel racemas combusserit
in libris m denariorum comitis racionis condempnetur. Si vero paleare vel murchium
feni seu palearum quis studiose combusserit in libris c denariorum
condempnetur. Et in quolibet dictorum casuum emendet dampnum passo
in duplum: Et si aliquis condempnatus dictorum vel predictorum, sive in m
sive in c libris denariorum post condempnationem infra decem dies postquam in
fortiam domini comitis pervenerit non solverit condempnationem predictam camere
domini comitis quod sibi manus dextra amputetur ita quod a corpore
separetur.

De pena tenencium aliquem in privato carcere — Rubrica xxxvi

Privans aliquem sua libertate, et in privato carcere retinens
pro terra racionis vel districtu seu raptum infra terram seu districtum
clandestine more latronis alio transduxerit, et ipsum in privato carcere
detinuerit si per v dies vel ultra in m v libris denariorum condempnetur: quam
penam si non solverit infra x dies postquam venerit in fortiam domini
comitis quod ducatur ad locum justitie consuetum: et ibi caput a
spatulis amputetur eidem, ita quod penitus moriatur. Si vero retinuerit
minus v dies in privato carcere, et ipsum sic raptum relassaverit
vel abire aliter evaserit in m libris denariorum comitis racionis condempnetur. Et si
dictam condempnationem non solverit camere domini comitis infra x dies postquam
venerit in fortiam domini comitis quod ducatur ad locum justitie consuetum
et ibi pes dexter amputetur eidem ita quod a corpore penitus
separetur: Et si sic detentum redimi fecerit, quod eo quod extorsit
in duplum restituat.

De pena ementium seu et recipientium res furtivas — Rubrica xxxvii

Res furtivas, seu derobatas alicui si quis de terra racionis vel districtu
vel habitator in eis scienter emerit vel titulo donationis seu quocumque

alio titulo acquisiuit condempnetur comuni per domo in xxv. libr den: Et res predictas siue bestias seu quaruncumque arata dictas easque quibus furate seu ablate fuerint repetentibus restituere teneatur. Si vero ignoranter quis dictas bestias ut res furatas ut ablatas emerit vel aliter acquisiuit probato prius repetente quod fuit ipsius sumarie ut per rogatus potestatem ut iudicem de facto sine restitutione ut solutione alicuius pretij ut expensis restituere teneatur dicto repetenti omni iuris sollempnitate obmissa

De pena prestantis alicui delinquenti auxilium consilium vel fauorem — R. xxxviii

Prestans seu dans alicui delinquenti seu aliquod maleficium committenti auxilium consilium vel fauorem quacumque ad ipsum maleficium committendum de quo auxilio non esset per aliud statutum dicti comunis separatim pena limitata, condempnetur dicto comuni rassi in media pena qua dictus delinquens, seu maleficium committens per formam super ut .i. scriptorum statutorum condempnari deberet, si pro tali maleficio pena limitata appareret, aliter media pena qua ex arbitrio vel ad similitudinem principalis delinquentis condempnari deberet:—

De falsarijs monete R. xxxix

Fabricans seu fabricari faciens intra rassi vel eius districtu falsam monetam, pena legali puniatur. Et dominus domus in qua ipso sciente, et patiente dicta falza moneta fabricata esset perdat ipsam domum, et ipsa applicetur dicto comuni rassi, Siquis vero sciente intra rassi falsam monetam expendiderit in L. libr den. comuni rassi condempnetur. Siquis vero flor auri rasit

seu tonderit uel aliam monetam signatam de argento in C. libr. den. cor. cass. condempnetur. Falsum instrumentum conficiens: et confici faciens: et eo
perfecto sciente in iudicio coram officialibus cor. cass. vel aliquem
diligenter advertite. utens in iii^c. libr. den. dicto cor. condempnetur. quam penam dictus
faciens et fieri faciens sciente dictum falsum instrumentum in forma pub.
si non solverit in x. dies postquam venerit in fortiam dicti cor. quod ducatur
ad locum iustitie consuetum, et ibidem manus dextra amputetur ita
ita quod a corpore separetur. Si vero sciente in iudicio coram
officiali terre cass. seu coram aliquo arbitro in dicta terra cass. vel eius
districtu falsum testimonium protulerit sciente in iii^c. libr. den. cor. cass.
condempnetur. Siquis vero sciente falsum testimonium induxerit seu
falsum testimonium fieri fecerit in aliqua causa civili vel criminali vel ipso
falso testimonio usus fuerit sciente in iii^c. libr. den. cor. cass.
condempnetur.

De pena facientium conventiculas seu congregationes illicitas R. xl.

Nulla conventicula seu congregatio gentium, cuiuscumque status
vel conditionis existat intra cass. vel districtu sine licentia dominorum
consulum et consilii credentie dicte terre cass. fieri possit vel valeat
quocumque modo, et sub pretestu pacis seu pacifici status dicte terre
cass. vel quocumque alio quesito colore vel causa et faciens seu faciente
in C. libr. den. pro quolibet sine diminutione aliqua cor. cass.
condempnetur. Et intelligatur congregatio seu conventicula si con-
gregarent se in uno loco decem homines vel abinde supra. Et
ubi esset presentia potestatis vel dominorum consulum non possit dici conventi-
cula. Et hoc intelligatur quando tractaretur contra presentem pacificum
statum dicte terre: —

De pena assisinantis: et facientis aliquem assisinari personam R. xli.

Faciens aliquem seu mandans de castro vel districtu vel aliunde in ipsa terra castri vel districtu assasinari pecunia: si mors inde sequta fuit, tam faciens quam mandans pena capitis puniatur: et teneatur quod si quoque tempore in fortiam domini comunis castri pervenerint ipsi seu aliquis ipsorum quod ducatur ad locum iustitie consuetum, et ibidem ei seu eis caput a spatulis amputetur ita quod penitus moriatur seu moriantur: Et quod omnia bona ipsorum: et cuiuslibet eorum domino comuni castri confiscentur: et applicentur. Si vero ex ipsa assasinatione mors sequta non fuit, et dictus assasinus ad aliquem actum pervenerit faciendi in [?] m. libr. den. comuni castri condempnetur si vero inventus fuerit solum tractasse de assasinando in ij. libr. den. pro quolibet comuni castri condempnetur, quod nisi de iure canonico alterius puniatur.

De pena frangentium pacem — Rubrica xlii

Siquis cuiuscumque status fuerit pacem aliquam seu alio cuiuslibet hominis factam fregerit, siquidem pax facta fuit de homicidio, condempnetur domino comuni castri in m. libr. den. ultra penam que venit imponenda pro maleficio perpetrato commisso per quos dicta pax facta est: et ultra penam in instrumento pacis contentam: Si vero pax facta fuit de percussionibus cum sanguine seu de aliis iniuriis realibus vel personalibus siquis ipsam pacem fregerit in ij. libr. den. comuni castri condempnetur ultra penam in instrumento pacis contentam et penam imponendam pro maleficio commisso propter quod dicta pax facta est.

De pena balistantium seu sagiptantium contra aliquem — Rubrica xliii

Balistans seu sagiptans contra aliquem stantem in domo sua propria vel conducta in terra castri vel districtu si percusserit aliquem sic stantem in domo sua

sanguinis effusion / si cu fractura clavi vel ossis vel membri debilitatione
in. m. lbr. den. coi cassie condepnet. si vo percussit sin sanguine
talem sic stantem i domo sine agravationibus sup dicis i quacumque
pte corporis ipsum percussit cum sanguine vel pdr i. c. lbr. den.
condepnetur. Si vo alibi cum fractura clavi seu ossis percussit
vel membri debilitation seu pdition i. m. lbr. similiter puniatur
Si vo cum sanguine simplr percussit i. L. lbr. den. condepnetur: Et si sin sanguine percussit i xxv. lbr. condepnetur
Si vero balistavit seu sagittavit contra aliquem: et no percussit
pqualibz vice coi cass i. x. lbr. den. condepnetur.

De pen facientium rissam vel rumorem i aliquo consilio &c — R. xliii

Siquis i consilio gnali vel credentia / aut gnali arenga cois tre
cassie Rissam cu aliquo fecerit vel rumore inpntia dni ptatis
vel dnor Consolum dte tre vel gridavit i ordinate et
i reverenter i. xxv. lbr. den: et minus arbitrio potestatis consi-
derantis qualitatem psonarum: et fcis et dcis: condepnet.

De pen frangentis carceres et aufugientium de palatio — R. l

Carceres publicos cois cass / nullus cuiuscumque status vel conditionis existat
audeat vel psumat frangere seu rumpe / nec de ipsis fractis exir
seu aufugere. Siquis aut contra fecerit si qdem no carceratus
seu aufugerit. Siquis aut contra fecerit si qdem no carceratus
et ex tali fractura evadi / et exiri fecerit de ipsis carceribus
aliquem detentum ibi et carceratum pmalleo pquo pena plr
i ponenda veniret tali carcerato: condepnetur / et puniatur eadem pena
Si vo evadi / et aufugere fecerit ex tali fractura aliquem
seu aliquos detentum seu detentos pali qua condepnation criminali
seu paliquo debito civili adpetitionem cois vel singularis pson
condepnetur coi / et singlari qui i ea qntitate seu qntitatibus
pquibus seu pquo carcerati erat. Et Nichilominus tales sic

aufugientes si pro pena vel predicto penuario seu penuaria retineretur
condempnetur pro fuga et fractura carceris sicut ipsi carcerati
sunt alius fugerit in duplum quantitatis pro quibus detinebatur
comuni rassie et si pro suo debito detinebatur condempnetur. Si vero aliquis
detinebatur pro pena personali amputatione capitis condempnetur. Et omnia
sua bona camere comunis rassie applicentur et confiscentur. Et si aliquis
ad frangendos dictos carceres dederit auxilium consilium vel favorem
seu ferramenta prestiterit pro frangendo dictos carceres in medietate
dictarum penarum pecuniarum tam comuni quam parti lese et dampnificate
condepnetur. Et si aufugerit aliquis qui detineretur propter
quilibet talis sit prestans auxilium consilium vel favorem in v. libras
denariorum comuni rassie condempnetur. Et si aliquis fuerit detentus in palatio
domini potestatis vel in aliqua camera vel pro ipsius vel per aliquo testimonio
vel aliqua alia causa pertinente ad officium dicti domini potestatis et sive
cause vel pro aliquo debito civili et aufugerit de dicto palatio vel
sine licentia domini potestatis vel officialis seu creditoris ad cuius
petitionem detinebatur in x. libras denariorum comuni rassie condempnetur. Et
nichilominus si capi potest ubi erat detentus in palatio vel
in carceribus detineatur.

De pena exeuntium vel intrantium aliunde quam per portam — Rubrica xlvi

INtrare rassie vel aliquod castrum ipsius terre et de ipsius districtu
nullus tante presumptionis existat qui audeat ipsam terram vel aliquod
castrum ipsius districtus vel de ipsa terra vel aliquo castro predictorum
intrare vel exire aliunde quam per portam ipsius terre vel castri.
Si quis vero contrafecerit condempnetur comuni rassie in L. libras denariorum. Et
nulli liceat in muris dicte terre vel alicuius castri districtus ipsius
habere aliquod hostium seu fenestram per quod seu per quam aliquis de
ipsa terra vel castro exire vel ipsam terram seu castrum intrare possit.

Sz ipam fenestram seu hostiuz remurar admurx buuz nis rale te
neat' & debeat infra .xv. dies post publicatoez et ofirmatoem
pntis statuti: et qui ot fecerit odpnet' dco coi i .L. lbz dn.
Et nihilominus dcuz hostiuz seu fenestram remurar rogatur
dcto: Excepta qz illis qui hnt ortum i plagis cassie iux
dcto muros seu ppe muros tre cass: et eorz familiis vz a porella
pertis riantis usqz ad portam capitis cass. Liceat sud resrar
dedie. et scalas de norte nllo modo dimutat nec de norte accedat
seu reddat scdca pena: et similr liceat intrar et exir
p hostia ad ipos ortos p muros dce tre: et nis scalis accedir
sz ipa clausa teneat' de norte: et qz Xosus fossatuz teneant
ita claudir ipos ortos qz nlls sud possit itrar ut exire sb dca
pena.

De pen̄ i uadens seu occupātis tenuta datā pecuniā — R xlvii

Si quis sua aute tenutam alicui creditori pridas cois cassie
assignatam seu i possessionem alicui rei i mobilis qui B fuit missus
et et p mo decreto ut alia iusta ca. occupar seu reaufere psupsit
et i .iiij. lbz dn coi cass odpnet'. Et nihilo mins p potatez: et
eis nuam rogat' ipi misso i possessioez relassar dcto: quem
missum i possessionez aute dce nue potas et eis vicarius: et
iudex teneant' et eorz officio i possessioez pdcam defendi
et obuiar p posse ne vis fiat ei sic misso.

De pen̄ ludentiū ad ludū tassillorz ul simile — R xlviii

Nullus de cassia ul districtu seu aliunde audeat ul psumat i tra
cass ul districtu ludir ad aliqd ludus tassillorz: lumarhaptacx ut
lemiorx seu aliud simile ubi dn p dant' ul vincant': Et siquis
oferrit soluat p bando coi cass .x. lbz dn: et quicqz i dco ludo

i. i bin^a adiectio. mutuaret alicui ludenti sup vestimentis alicuius i x. lib. den. com. cass. condepnet.
Et nullus tabernarius seu hospes de terra cassii ut districtu faciat
credentiam alicui filio familias seu alicui minori xxv an. Et
si fecerit debitum no possit petere: sz illud pdat ipso facto no obstante
q pro dicto debito fecerit sibi fieri cautelam seu ystrm ut fideiuxor
datus fuit pro pntis soluenda. Et siqs mutuauit i pdicto ludo pe
cuniam aliquam, tandem solucr teneat com. et pecuniam quam
mutuauit pdat. Et siquis retinuerit datum . . . i domo sua
ul ut conducta ut qua retineret tabernam ut inqua gratis
habitauit ut i ipsa domo ul taberna aliqm ludere pmiserit soluat
pbano pro qlibz ludente c. s. den. Et potestas et eius iudices i(n)quirere
possit et debeat ct sic ludentes, et ludum recceptantes iquirere et
procedere sumarie et de plano, et pbatio de publica fama pro v. testes
habeatur pro plena pbatione: et repertos culpabiles punire et condepnare
i penis pdictis. Saluo q ciuibz liceat ante domum eam ludere cum
tassillis ad lirazo seu tabulas impune.

Q nullus uadat ad stipendium ul sine stipendio i seruitium ul offensam alicui — R. xlix

Nullus de terra cass. ul eius districtu audeat ul psumat ire seu
accedere in seruitium ciuitatis, dni, ul singularis persone seu ad offensas
alicuius ciuitatis dni ul singlaris psone cum stipendio seu promissione
ul sine, Nisi prius obtenta fuit licentia p ipsum desuper eundo
a dnis Consulibz: et Consilio credentie terre cass. nec aliqua
Caualcatam faciat ct aliquas ciuitates castrum seu uillam
seu ct aliquem dnm ul singlarem psonam prope dictam terram
cass. p xxxv miliaria: Et siquis ct fecerit i pdictis ul aliquo
pdictorum. i. L. lib. den. vice qualibz com. cass. condepnetur. Et hoc statutum

potas dni tre cass. i. xv. dies post pub pntis statuti: et qlibz successor
idco officio potarie. i. xv. dies post introytuz sui officii pnte
notificari: et banniri faciat iloris pub: et qsuetis dni tre
cassie sono tube pmisso adhoc ut de pdcis nullus valeat
ignorantiaz allegari

Q nulls forensis possit hitare i aliq castro distctus cass R l
i depen n credetis sibi dom

Adtollendum omem suspectionis materiam: que ex frequentio
conversatione forensium in castris distctus cass posset verisimiliter
evenire. Statuimus q nullus forensis possit quolibz hitare
seu moram trahere i aliquo castro distctus cass: Et comitas
dci castri non debeat talem forensem i suo castro pmitter
hitare: Et comitas que contrafecerit i xxv. lbr den coi cassie
condempnet. Et nulla spalis psona locet seu accomodet
tali forensi domum idco castro: et qui contrafecerit i. lbr x.
coi cass condempnetur. Et ut pdicta habilius observentur. Ordinamus
de extra cass ut distictu audeat uel psumat alicui forensi
vendere donare seu quovis titulo ittuulos concedere ut i ultima
voluntate relinquere aliquam domum sitam i aliq castro
distctus cass i casalenu seu trenu i quo posset edificari
idco castro: Et qui contrafecerit vendendo seu donando uel alio
quoquo titulo ittuulos concedendo alicui foresi domu casalenu seu
trenuz contra formaz pdcam i xxv. lbr den coi cass condempnet.
Et nichilominus talis venditio donato uel concessio ittuulos
seu et i ultima voluntate psumatur z fingatur dolose
et i fraudem facta et nullius sit roboris uel momenti aliquo
i contrarium non obstante:—

De pen̄ īferētiū uīz ī pulsiuaz seu turbatiuaz

Quicumq3 sua ppa aute : et sine licentia potatis ul' iudicis t'rc
rass /et possessore uocato nexus fuit. aliquem possessore rei
imobilis expeller seu ducer uolenti ut possessione inuadr
seu possidentez turbar seu igetar i sua possessione i libe
-L. den̄ coi rasse cdepnet^r et in restitutione possessionis : et
q ponem possessorem pro expulsu3 seu deiectum reducez
admictat et q dicte dnm turbatiuaz itulit cdepnet^r et
q a tali molestatione /et inquietatione desistat : et ipum
possessorez i possessione p'dca de c'to no molestet : Et ius
qd' ptendebat seu hebat i re seu pre amictat et sit eo
iur' p'uatus : et nihilominus i expis legitis possessori p'dco cdepnet^r.

R lii

De pen̄ pōtātiū āma

Statuimus /z ordinamus qsiquis inuentus fuit p'militez seu
alios officiales /z familiares t'rc rass potar /z seu deferre
p'dcam rass castruz orasii arma offensibilia si denocte soluat
vice qualibz /z p quolibz gne armoz offensibiliu x lbr
den̄ R's. Si uo dedie soluat vice qualibz /z p qlibz gne
armoz p'dcoz offensibiliuz . s. C. den̄ R's. Si uo aut q'
inuentus fuit portar p'dcam t'raz rass /et castruz orasii
arma defensibilia si denocte soluat vice qualibz z p qlibz
gne armoz p'dcoz defensibiliuz - C . s . den̄ R's . si uo de
die soluat p quolibz gne dcoz armoz vice qualibz . L . s .
d. R's . Q ui miles seu alius qui uis offitis ut familiaris
p'fati potatis debeat ducere dcu3 talem sic inuetuz ad
palatium potatis /z pena huiusmoi de eo sin aliq dimunitoe
adeo tali inuento exigat cuz effu /et ad manus cam'e rass

ipso instanti faciat pervenire antequam ipsum instrumentum de ipso palatio permutat
recedat quoquo modo: Et huiusmodi instrumentum credatur et stetur relatori
prefati militis seu officialis aut familiaris instrumentis sine aliqua
alia probatione fienda. Licitum sit cuilibet volenti ire extra terram
castri et castrum Orcisii sive venire et redire ad ipsam terram et ad
dictum castrum portare per dictam terram et castrum per dictum arma offen-
sibilia ligata et lanceam cum sterbia vel alia re in ferro
ipsius lancee: Et in dicto casu cum dictis armis offensibilibus possit
arma offensibilia impune portare dummodo dum est in itinere
eundi vel redeundi in aliqua via vel taberna dicte terre seu castri
predicti cum dictis armis nullatenus moram trahat. Nullus autem possit
et in dicto casu arma offensibilia ligata abscondita: sed manifeste
vel in collo. Siquis non observaverit arbitrio potestatis sive iudicis
aut vicarii puniatur minori pena tamen puniatur quam si arma
non ligata portaret prout prefato potestati vel iudici seu vicario
videbitur convenire inspecta tamen qualitate et quantitate ac mora trahentis
vel arma predicta abscondita vel committitur differentiis que pene
nullatenus duplicentur nec possint aliquo modo duplicari. Siquis
aut inventus fuerit portare cultellum acutum malitiosum maiorem
uno furcho solvat de facto .x. s. den. p.

De pena eundi post tertium sonum campane communis castri — R. liii

Post tertium sonum campane communis castri nullus audeat vel presumat
per terram castri ire: Et ante sonum dicte campane que pulsatur
de mane per campanam diei: Et siquis contrafecerit et inventus
fuerit per officiales seu familiares domini potestatis ire per dictam
terram post dictum tertium solum solvat camere domini communis .x. s. den. Nisi

portaret lumen seu ignem etiam qui videretur. Qui sic probans ad penam non teneatur. Exceptis medicis euntibus ad infirmum seu redeuntibus ab eo cum uno sono Et exceptis fornariis qui vadunt ad preparandum facere panem: et siquis aufugerit contra dictam familiam teneatur professo quod portaret arma offensibilia et contra dicta probatione prescripta condempnetur in x libr. den. Et nullus Tabernarius possit tenere tabernam apertam post dictum tertium sonum: nec aliquis alius de dicta terra hostium sue domus apertum: Et siquis inventus fuerit contra facere in c sol. den. puniatur de facto.

De pena receptantium exbannitos et quo possit impune offendi — R. xliii

Exbannitos et condempnatos communis terre cass nullus de ipsa terra vel districtu audeat vel presumat in sua domo vel sue habitationis receptare nec eis seu alicui eorum dare comedere seu bibere nec aliquod consilium auxilium vel favorem. Et siquis contra fecerit si exbannitus et condempnatus esset pro maleficio usque in L libr. den. in x libr. communi cass condempnetur. Si vero exbannitus et condempnatus esset pro maleficio a L libr. supra usque in C libr. in xxv libr. den. communi cass condempnetur. Si vero esset exbannitus et condempnatus a C libr. den. supra usque in D libr. et in xl libr. den. communi cass condempnetur. Si vero esset exbannitus et condempnatus ab inde supra vel in personam seu membri amputationem condempnetur communi cass in L libr. den. Et ad hoc ut dictis exbannitis et condempnatis vagandi per territorium cass materia auferatur, et audatia amplius delinquendi. Sed potius detur materia ad obedientiam dicti communis redeundi. Statuimus et ordinamus quod cuilibet de dicta terra cass et districtu liceat dictum talem exbannitum et condempnatum a L libr. et supra offendere in persona et rebus cum armis et sine, citra mortem et membri debilitatione seu amputatione exbannitos: et

condepnatos in L. libris den. et abinde infra liceat cuilibet offendere sine sanguinis effusione.

De pena facientium rumorem vel rissam intra cassarum et tragettum vel cum armis

Statuimus et ordinamus quod nullus de terra cassari seu aliunde audeat vel presumat intra cassarum facere rumorem seu rissam contra aliquem seu aliquos et Rissa intelligatur ubi est ex uno parte quatuor homines vel plures. Et si quis contrafecerit cum armis usque in C. libr. si sine armis usque in L. libr. den. ad arbitrium domini potestatis dicte terre consideratis personis et qualitate factorum et dictorum in ipso rumore seu rissa condepnetur. Et nullus audeat vel presumat ad talem rissam seu rumorem trahere cum armis vel sine in favorem alicuius dictarum partium seu in alterius offensam, non ad domum singularis persone sed trahere quilibet possit et debeat ad palatium dominorum consulum in favore ipsorum et popularis status dicte terre: et qui contrafecerit in trahendo cum armis in L. libr. den: et si sine armis in XXV. libr. den. com. cassari condepnetur.

De pena non probantis accusationem seu denuntiationem

Accusans vel denuntians aliquem coram potestate vel iudice seu alio officiali terre cassari iurisdictionem habente teneatur ipsam accusationem seu denuntiationem plene probare seu saltem semiplene: Et si quis in probatione huiusmodi defecerit, siquidem de contentis in accusatione seu denuntiatione pena veniret imponenda secundum formam statuti dicti comunis usque in XXV. libr. den. in XX. sol. den. com. cassari condepnetur. Si vero veniret imponenda pena de maleficiis in ipsa accusatione seu denuntiatione contentis, a L. libr. supra usque in C. libr. in XL sol. den. Com. cassari condepnetur. Si vero pro maleficiis contentis in dicta accusatione seu denuntiatione pena veniret imponenda a C. libr. supra usque in ij. libr. in V. libr. den. com. cassari condepnetur. Si vero veniret

imponenda.

ponenda pena a .cc.tis libris den. et usque ad .cccc.tas officiens in probatione

perficit et non probas in .x. libr. den. coi castri condempnetur. Si vero

veniret imponenda ab inde sup. vel personalis officiens in probatione

ipius et non probas ut pater in .xxv. libr. den. coi castri

condempnetur. Et nihilominus talis non probas et improbatus

officiens accusato vel denunciato in expensis legitimis

condempnetur.

De pena petentis plus debito vel debitum iam solutum. — Rubrica LVij

Petens in iudicio coram dno potestate seu eius iudice

et vicario aut alio officiali dicti cois iurisditionem habente

seu coram quocumque arbitro et arbitratore coiter electo contra aliquem

de Castro vel districtu seu aliunde plus vero debito vel debitum

iam solutum scienter in .xxv. libr. den. coi castri condempnetur

et nihilominus ipso facto petens plus debito a vero debito cadat

et ipsum amplius petere non possit.

De pena parantis se baiulo cois castri — Rubrica LViij

58 Nullus de terra Castri vel districtu seu habitator

in eis audeat vel presumat se opponere vel parare

se alicui baiulo dicti cois volenti ex commissione et

mandato alicuius officialis dicte terre aliquem pignorare

seu aliquam tenutam alicui tradere vel aliud suum

officium exercere. Contrafaciens in viginti solidis den.

puniatur pro vice qualibet de facto. Et stetur

et credatur relationi baiuli cum uno teste.

62v

99

De pena distruentis domu(m) u(e)l vendentis eam causa destruendi. — R(ubri)ca 99

Ne urbes et castra distruant(ur) legulatores sanxerunt antiquitus nec domus distrueret(ur): ipsorum igitur vestigiis inherentes statuimus quod nulla persona de terra Cast(ilionis) u(e)l districtu audeat u(e)l presumat domum sitam in dicta terra u(e)l in aliquo castro vel districtu eiusdem diruere seu devastare nisi fecerit causa ea in melius reformandi: nec possit eam alicui vendere seu alio quocumque titulo interuiuos u(e)l in ultima voluntate concedere alicui singulari persone u(e)l ecclesie seu loco ut ipsam domum distruat u(e)l lapides seu cementa u(e)l ligna seu tigna portet seu in alium usum et prius transferat: et qui contrafecerit in predictis u(e)l aliquo predictorum in xxv. libr(is) den(ariorum) co(mmun)i Castil(ionis) condempnetur et talis venditio seu concessio u(e)l dispositio etiam in ultima volunt(ate) sit nulla et nullius valoris et talis distruens teneatur ipsam reficere suis expensis —

60 De pena capientium columbos u(e)l gallinas et facientium apparatus ad capiendum eos R(ubri)ca

Nullus de Castil(ione) u(e)l districtu seu aliunde audeat u(e)l presumat in terra Cast(ilionis) u(e)l districtu capere seu occidere aliquem columbum seu columbam seu gallinam aut caponem u(e)l gallum alterius: nec aliquem laqueum aiolum seu aliud ingenium et in possessione sua pro ipsis capiendis facere seu preparare et qui contrafecerit in v. libr(is) den(ariorum) pro vice qualibet condempnetur: et nihilominus damnum teneatur emendare patienti in duplum — —

De pena inponenda potestati et iudici si non presserit de malitiis ad eorum notitiam pervenientibus — Rubrica LXI

Statuimus et ordinamus ut nulla malitia remaneat impunita ... et sic iudex et vicarius teneantur et debeant vinculo ... pena .L. librarum denariorum pro qualibet domini malitia ... ut dicto ... pena .xxx. solidorum supra. Si arrubatio vel dimpitatio ueniret inponenda pena .xxx. solidorum supra. Si ... coram eis ut alteri ipsorum porrecta seu facta fuerit aliqua ... et officio procedere et inquirere et actis malitiorum ... poni facere ... seu ipsam malitiam non obmictere quoquo modo omni dolo fraude et ... machinatione cessantibus in predictis infra diem postquam ad ipsorum notitiam pervenerit dictorum potestatis vel iudicis seu alterius ipsorum notitiam pervenerit que notitia probari possit per unum testem ydoneum et habeat talis probatio pro pleno et legitima probatione cum publica fama.

De pena occidentium seu percutientium animalia aliena — Rubrica LXII

Nullus audeat vel presumat equum equam bovem vel vaccam mulum vel mulam asinum vel asinam vel eorum vel aliorum eorum fetum seu pullum vel pecudem seu capram seu aliquam bestiam pecudinam seu caprinam vel ipsas seu ipsarum aliquam magagnare seu inutilem facere. Et qui contra fecerit occidendo vel magagnando et inutilem faciendo aliquam bestiam grossam dictarum seu earum fetum seu pullum in .xxv. libris denariorum comuni Rassine componat. Si vero non occiderit sed magagnaverit et inutilem fecerit sed percusserit in .xl. solidis denariorum comuni Rassine componat. Si vero aliquam bestiam pecudinam caprinam seu porcinam eius occiderit seu magagnaverit et inutilem fecerit in .xl. solidis denariorum pro qualibet dictarum bestiarum minutarum comuni Rassine componat. Et in quolibet dictorum casuum occidens, percutiens seu magagnans teneatur domino ipsarum dampnum emendare

63r

Q(uod) nulla condempnatio lata occasione alicuius mallefitii possit tolli in totum in partem vel suspendi — Rubrica lxiiii

Ordinamus quod nulla condempnatio lata per potestatem seu aliquem officialem terre cass(ii) contra aliquem delinquentem occasione alicuius malleficii commissi vel delicti in persona seu aliqua pecunie quantitate non possit tolli in totum vel in partem suspendi vel anullari seu tolli condempnationem absolvendum proponi per aliquod consilium seu arenghas terre cass(ii), et potestas vel eius vicarius. Et consules dicte terre sub pena privationis sui officii et pena C. librarum denariorum pro quolibet non proponant nec proponi faciant vel consentiant contra prohibitiones predictam. Nullus quoque consulat vel arenghet quod talis condempnatio in totum vel in partem tollatur, diminuatur, suspendatur seu absolvendum eadem terminum prorogetur. Et cancellarius dicti comunis seu quivis alius notarius scribere non audeat nec rogari nec etiam quod presens statutum tollatur vel suspendatur. Et si quis in predictis vel aliquo predictorum contra fecerit in L. libras denariorum comunis cass(ii) condempnetur. Et nihilominus talis deliberatio seu reformatio sit nulla et nullius valoris tamquam facta contra legem.

Declaratio statuti de beneficiis loquentis — Rubrica lxv

Statutum super positum de beneficio confessionis, pacis et solutionis in terminis declarantes statuimus quod dictum statutum non habeat locum (ante sub xiii. Rubrica) in penis declaratis per alia statuta sine diminutione aliqua solvendis et in condempnationibus datis et in exceptionibus(?) seu defraudatione gabelle: et penis impositis contra delinquentes in extractione et defraudatione huiusmodi et in penis non excedentibus summam solidorum xx. nec in penis inobedientium(?) preceptorum officialium

Q(uod) nullus possit laborare bona exbannitorum et condempnatorum comunis cass(ii) sine licentia — Rubrica lxvi

Nullus audeat vel presumat bona alicuius condempnati et exbanniti pro aliquo malleficio per officiales terre cass(ii) laborare colere seu aliquo

fructus dictis propter sine licentia dictorum consulum et consilii credentie dicte terre: Et si quis contrafecerit nisi fuerint s
lorata per sindicum dicti communis in xxv libr. den. condempnetur
et fructus quos inde perceperit rogatur dicto reassignare
et restituere camerario dicti communis de quibus fructibus dictus camerarius
faciat computum per se: Et scribi et poni ad introitum dicti communis.

Quod bona condempnatorum et exbannitorum communis cass. sint confiscata et obli- — Rubrica lxxvii
gata communi et de libro fiendo de ipsis

Bona quorumcumque exbannitorum: et condempnatorum pro quibuscumque malleficiis
per potestatem seu alium officialem communis cass. sive sint inscriptis et condempnationibus
et ipsos latis constituta: et applicata sint nos / ante presens statuti
intelligantur et sint confiscata / applicata / et incorporata dicto communi: et
pro quantitatibus in ipsis condempnationibus contentis. Et a quorumcumque possessor
seu detentor illicito possint et debeant per officiales / et sindicum
dicti communis auferri / et ipsorum bonorum possessionum idem communi et eius
sindicum transferri summarie / et de plano sine strepitu / et figura
iudicii: possessor tamen vocato / et ipsius iuribus benigne receptis
et auditis iuribus tam quarumcumque mulierum seu earum heredum
pro dotibus earum: et quibuscumque aliis semper salvis quibus per presens
statutum in aliquo non intendimus derogare. Addentes quod de dictis bonis
per dominum sindicum dicti potestatis debeat fieri unus liber / qui in publicis
formam manu dicti notarii assignari debeat dictis consulibus
et cancellario dicte terre in quo contineri debeat omnia bona dictorum
condempnatorum / et exbannitorum cum lateribus / et certitudinibus ita quod
certa / et clara appareat: qui liber per dictum cancellarium
cum aliis libris communis predicti debeat reponi / et conservari.

64v

Siquis de terra castri vel districtu ausus fuerit dominum potestatem terre castri vel eius iudicem et vicarium seu aliquem ipsius officiales seu familiarem corrumpere pecunia vel alio dono illicito seu promissione in L. libr. den. com. castri condempnetur. Et si super aliquo processu cuiusquam vel criminali ... ipsius processus ... ipso facto. Nec aliqua alia probatio ... de huiusmodi causa requiratur. Sed presumatur ex ipso malam et iniustam ... Si vero temptaverit et non corrumpit: sed adactum pervenit et per eum non stetit in xxv. libr. den. condempnetur. Et in talibus admittantur ad probandum et mediatores: et tractantes huiusmodi corruptelam. Et nihilominus potestas seu iudex et quilibet eius officialis et familiaris dicte corruptioni assentiens si potestas vel iudex in L. libr. den. pro quolibet quilibet alius officialis in xxv. libr. den. Et quilibet familiaris assentiens vel pro corruptione petere in x. libr. den. vice qualibet condempnetur. Et ad restitutionem eius quod turpiter accepit in duplum dicto com. simul ad plicandum condempnetur.

Q

Q masculinum genus concipiat femininum — R lxix

Cum quasi consuetum in qualibet statutis et infra positorum dispositione vel plurimum in masculino genere disponatur. Statuimus quod in qualibet dispositione statutorum predictorum masculinum genus concipiat femininum et quandoque odiosa sit dispositio: et quod disponitur in masculino genere intelligatur et dispositio in feminino aliquo iure in contrarium non obstante.

De pena impedientium officiales in eorum officiis et executionibus — R.a lxx

Nullus de terra castri vel districtu seu aliunde audeat vel presumat quolibet impedire dominum potestatem terre castri seu aliquem eius officiale vel familiare in eorum et cuiuslibet ipsorum officiis videlicet in licitis et permissis: Nec et aliquem condempnatum vel malefactorem raptu ... vel aliquem ipsorum de eorum

manib*us*: et potestate eripere seu auferre aut aufugi facere. Qui vero
contrafecerit impediendo ut aliquo predictorum, siquidem impediendo ne caperet
exbannitus et condempnatus in persona ut membri amputatione in .v. libr.
den. com*munis* camere condempnetur. Si vero exbannitus et condempnatum in pecunia
ut ad debitore dicti com*munis* in media pena seu quantitate qua dictus princeps
condempnatus seu obligatus erat, com*muni* camere condempnetur. Si vero aliquem captum
abstulerit, seu eripuerit aut aufugi fecerit aliquem exbannitum
et condempnatum dicti com*munis* condempnetur pro exbandito et condempnato
in personam seu mebri amputatione: et sic casu ut patet in .v.
libr. den. Pro condempnato vero in pecunia: et casu ut dictum est
in medietate quantitatis qua condempnatus erat ipsi com*muni* deberet
condempnari: Dummodo tamen quantitas supra declarata per ablato seu exempto
condempnari: Dummodo tamen quantitas supra declarata per ablato seu exempto
de manu dictorum officialium seu familiaris condempnet, et exbanditus
in persona non excedat. Si vero aliquis impediverit officiales seu familiares
predictorum in eorum officiis exercendo usque in .xxv. libr. den. consideratis personis
et facti qualitate per potestatem dicte terre valeat condempnari.
Statuentes quod de iniuria facta officio dicti potestatis cognoscere ipse
et officialium seu familiarium cognoscere possit et sentiare aliquo
in contrarium non obstante. Declarantes quod pro debito civili ad alicuius
singularis persone petitionem aliquis de domo civitatis extrahi seu in ius
vocari reatur non possit. Et siquis contrafecerit in .xxv. libr. den.
condempnetur. Et nihilominus talis sic p*...* et qui fuit de domo
extractus fuit in sua libertate ut erat integrate reponat.

Nota quod pro debito civili aliquis de domo extrahi non potest

Respice in .v°. l° s*...* R*ubrica* l*...*

De pena extrahentium grasciam vel fraudes committentium in extractione ipsi

R*ubrica* lxxi

Ordinamus et statuimus quod nulla persona cuiusque status ut conditionis existat
audeat vel presumat extrahere de terra casse vel eius districtu aliquod genus
grascie alicuius bladi vel farine seu de leguminis contrafaciens vero

in . l. libr. den. pro qualibet salma cuiuscumque quantitatis vice qualibet
sine diminutione aliqua puniatur. Et siquis in extractione
huiusmodi seu in ipso actu repertus fuerit, possit tam ab officialibus
et familiaribus potestatis dicte terre, quam ab aliis quibuscumque capi
et arestari: et ipsum et bestias et salmas reduci ad terram
cassie et dicto potestati: et eis tunc presentari. Et talis
sic inventus perdat bestiam: et salmam: et nichilominus
puniatur pena superius declarata. Et bestia et salma in
continenti in platea dicte terre cassie publice sono tube premisso per preconem
dicte communis bamnatur: et subastetur quod quicumque vult emere
pretium dicte communis ... compareat coram militi potestatis dicte terre: et eam emptori
et plus offerenti vendantur. Cuius pretii et pene predicte
medietas sit communis predicti: et alia medietas sit inventoris
et conducentis ut predicitur. Et nichilominus potestas dicte terre possit
teneatur et debeat de predictis et infrascriptis per inquisitionem procedere
tam ex suo officio, quam ad denumptiam seu accusationem cuiuscumque: et
sufficiat probatio unius testis de cassia ut districtu cum iuramento
denumptiatoris vel accusatoris, quorum denumptiatores accusatores: et
testis nomina in credentia teneantur et nullis pandantur.
Nisi dominis consulibus dicte terre tunc in officio presidentibus: Cuius domini
consules similiter teneant in credentiam: et nemini pandant sub
pena: et ad penam in statutis dicte terre contentis. Et repertos culpabiles
puniri pena superius declarata . L. libr. sine diminutione aliqua
Cuius pene medietas sit dicti communis: et alterius medietatis medietas
sit denumptiatoris vel accusatoris: et alia sit potestatis. Et nullus
de terra cassie vel districtu audeat vel presumat vendere seu
aliquo alio titulo concedere alicui forensi ~~aliquam~~ aliquam quantitatem
grani seu alterius bladi vel farine seu leguminis contra formam

no inx. lbr. den vice qualibz: et pqualibz salma cuiuscuqz qntitz sit:
et eadem pena puniat emptor ut recipiens Cuius pene
medietas sit com: et alterius medietatis sit medietas accu
satoris ut denuptiatoris, z alia medietas potatis dicte terre. Excepto
q contra de vendition forensi fienda no intelligat si aliqs
vendiderit alicui forensi contiue habitanti itra rass ut
districtu aliqs quantitatz blads farin ul legumis pvita ipius
et familie sue tm. Et pfatus potas: et sua cuia possit
teneat z debeat pn: et sup ptris z quolibz ptros preda
tam paccusatioez, q p denuptiatioez, q et p inqsitione
et inventioez a suis officialibz z familiaribz: et qbuscuqz
alijs fram, sumarie z de plano: ac sin strepitu z figure
iudicij: et omi iur z statutoz forma sollenitate obmisso
et no suata. Addentes q nullus audeat ul psumat
dcos accusatores, denuptiatores ul testes, aut retrocedentes
et conductores ptros regentes grassiam seu bestiam ul
salmaz offendere occasion pdca i psona ul rebus: Et siquis
offenderit puniat pena dupli: qua puniretur si alium
offendisset. Et adhoc ut nullus valeat de pdicis ingnorantiaz
allegare. Statuz q potas dicte terre teneat infra xv. dies
post pub pntis statuti: et successive infra xv. post introytuz
sui officij pdca facere bandiri: et publice divulgari
ptram rassie i aliis locis pub z consuetis.

Sit Laus: et glā xpo.

De officio notarij dapnorum datorum. — R.a i
Quod in dapnis datis nullus possit accusari per procuratorem. — R.a ij
Quod laboratores partiarij et conductores possint de dapnis datis accusare et denumptiare. — R.a iij
Quod stetur sacramento accusatoris et gualdarij in dapnis datis. — R.a iiij
Quod accusatores, denumptiatores et gualdarij de fructibus habeant medietatem penarum. — R.a v
De gualdarijs eligendis per homines contrate [...] ex fines sindicatu. — R.a vj
Quod notarius dapnorum datorum teneat procedere per inquisitionem. — R.a vij
De abolitione concedenda in dapnis datis. — R.a viij
De pena dapnum dantis in vineis. — R.a viiij
De pena dapnum dantis in orto. — R.a x
De pena dapnum dantis in blado et prato alieno. — R.a xi
De pena dapnum datis in groro. — R.a xij
De pena dapnum datis in fructibus arborum domesticorum et quorumcumque et incidentium ipsas arbores. — R.a xiij
De pena dapnum dantis in silvis alienis. — R.a xiiij
De pena retinentis bestias aliquas ad pascolandum in possessionibus alienis bladatis. — R.a xv
De pena facientis semitam maliciosam. — R.a xvj
De pena furantium fenum ut paleas aut ligna seu apparatus ortum uel possessionem alterius. — R.a xvij
De pena facientium maceras in possessione alterius. — R.a xviij
De pena dapnum dantis in montibus communis castri custoditis et quod non liceat secare in ipsis montibus ante terminum predicti statuti. — R.a xviiij
Quod liceat unicuique conducere ad palatium potestatis animalia reperta dapnum dare. — R.a xx
De pena vendembiantis ante terminum ut contra formam predicti statuti. — R.a xxj
Quod dapnum dantes in omni casu teneantur emendare dapnum passis. — R.a xxij
Quod omnes pene statute in dapnis datis intelligantur sine diminutione. — R.a xxiij
De pena mutantis sibi nomen ut non dicentis suum nomen. — R.a xxiiij
De pena dapnum dantium cum gallinis. — R.a xxv
De pena dapnum dantis in possessionibus aliorum seu terris civitatis. — R.a xxvj

De officio notarii dampnorum datorum

Notarius dampnorum datorum pro potestate terre Cassie ad ipsum officium deputatus
sicut in statuto de officio notariorum disponitur possit teneatur et debeat
super dampnis datis per accusatores inscriptis producendas accusationes
cum iuramento quod non malitiose, nec animo calumnie accusat : contenta in
accusatione sunt vera, ac per denumptiatores, et inquisitores, et non
inventionem ac etiam : et accusatos personaliter ut cum bestiis
et similiter per ipsum notarium inventos dampnum dare : et denump-
tiatos et inquisitos repertos culpabiles punire summarie et de plano
sine strepitu et figura iudicii : et sine aliquo processu vel
sententia secundum formam statutorum dicte terre : et stetur et credatur
de inventionibus, relationi dicti notarii cum testimonio unius bayuli
dicti comunis : qui una cum familia potestatis semper ducere debeat
dum pro investigando et perquirendo pro dampnum dantibus per homines vel cum
bestiis per districtum terre Cass. : ad quam investigationem faciendam
dictus notarius teneatur et debeat vinculo sacramenti et pena XX s. pro qualibet
vice ad minus tribus diebus de ebdomada ire per contratas et perquirere
predictis. Teneatur et dictus notarius omnes accusatores denumptiatores
inquisitiones et inventiones ac etiam ponere, et registrare
in quaterno, infra sequentem diem, a productione, formatione
seu inventione ac facta : et infra dictum terminum, ipsarum copiam
mittere ad cameram dicti comunis : Qui si in predictis vel aliquo predictorum
negligens fuerit vel remissus in XX s. den. vice qualibet
puniatur. Ac et teneatur potestas notarius omnes accusatores denumptiatores
inquisitiones et inventiones terminare : et exequi in mense a die
exhibitionis formationis seu inventionis facte : et penas debitas
secundum formam dictorum statutorum solvendas pro dampnis datis ad manus
camerarii dicti comunis per apodissas faciat pervenire. Et si quis fecerit

Com

in .xx. ſ. den. puniatur. Et in fine cuiuslibet mensis coram dominis possessionibus
dicte terre una cum camerario dicti comitis teneatur facere rationem et calculum
de omnibus solutionibus penarum et emendationum debitarum comiti et parti et
dominis arrationibus denuntiationibus impositionibus et inventionibus: Ne dicte
occupationes ulterius procedant: Et si dominus notarius impetrans vel aliquis
predictorum negligens fuerit vel remissus pena predicta .xx. ſ. den. puniatur.
Et prefatus notarius teneatur et debeat vinculo iuris: et pena .xx. ſ.
den. pro vice qualibet quam contra fecerit partes penarum: et emendationes
dampnorum solui faciat principalibus dominis: seu arratoribus: et non
procuratoribus aut aliis pro eis: et si contingerit prefatos dominos possessionum
seu arratores terre esse absentes a terra cassie et districtu, predicte
partes penarum et emendationum deponat penes camerarium comitis dicte
terre soluende fideliter et sine diminutione ipsis principalibus accusatoribus
seu dominis predictis.

Quod de dampnis datis nullus possit accusari per procuratorem — R̄x ij

Nulla persona de cassia vel districtu possit per procuratorem de dampno
dato aliquam personam accusare de aliquo dampno personaliter vel cum bestiis
Et si aliqua accusatio seu denuntiatio facta esset per aliquem procuratorem
contra formam predictam, talis accusatio non valeat nec teneat ipso iure
et idem predicta dicimus de curatore adulti ad causas et criminales: saluo et
excepto nisi dominus terre esset infirmus vel absens a terra cassie: et districtu
vel alio esset iusto impedimento prefatus dominus impeditus. Tutor autem
possit accusare: et denuntiare de dampnis datis nomine pupilli aliquo
in contrarium non obstante: Et siquis procuratorio vel curatorio nomine
contra dictam formam ausus fuerit accusare vel denuntiare in .xx. soll. den.
vice qualibet puniatur.

Quod laboratores parcenarii et conductores possint de dampnis datis accusare et denuntiare — R̄x ij

Quilibet colonus seu conductor alicuius possessionis sive indistincte casset et laborator contrahis possit tamquam conductor vel laborator talis possessionis accusare et denuptiare quoslibet dapnum dantes in ipsa possessione locata vel ad laborerium conducta, et eis sacramento credatur quemadmodum sacramento domini. Et pro tem pena et emendatione dapni tamquam dominus consequatur aliquo statuto in contrarium non obstante.

Quod stetur iuramento accusatoris et vallerii in damnis datis — R. iiij

Quilibet tam principalis quam et cuius interest: et quibus committitur ex forma statutorum dicti comunis: et et quilibet gualdarius possit denuptiare, et accusare suprascriptis: et cuique statuto in dapnis datis cuiuscumque pene seu quorumque pena venirent imponenda ex eis: et stetur et credatur statuto talis accusatoris: et gualdarii et habeatur pro plena probatione aliquo in contrarium non obstante: pro emendatione vero dapni stetur et credatur statuto talis accusatoris: et denuptiatoris usque in quantitatem trium solidorum denariorum cum statuto tam vel patr. Si vero accusator seu denuptiator vel ille cuius fuit dapnum datum dicat coram dicto officiali dapnum esse maioris extimationis quam trium solidorum tunc, et eo casu ponderetur et eligantur per accusatorem seu cuius interest et per accusatum denuptiatum vel inquisitum duo vicini possessionis in qua dapnum est datum .. denariis pro qualibet parte: quorum dicto et declarationi cum statuto ~~stet~~ stetur et credatur: Et quod per eos fuit declaratum dictus notarius super dapnis datis faciat integraliter emendare sine aliquo alio processu.

Quod accusatores et denuntiatores et vallerii in penis denuntiationibus habeant medietatem penarum — R. v

68v

Accusator: et denuptiator de dapno dato: et Gualdarij deputati ad denuptiand(um): et accusand(um) dapnum dantes, cum sunt in statutis ut predicitur. Et potestas terre cassetur denuptiationibus dapnorum datorum factis per suum notarium secundum formam statuti dicte terre penarum et bannorum solvendarum propter dapnus datis habeat et habere debeat per manus camerarii dicti comunis medietatem et dictus accusator et denuptiator terciam partem dicte sue ad ipsum pertinentem accusauit denuptiauit ut superius scriptum est: ut quem Gualdarius denuptiauit habeat integram emendationem dapni: quod dicto seu cui factum est emendari debeat secundum formam statuti dicti comunis. Et notarius et officialis predictus: et camerarius comunis dicte terre teneatur vinculo iuramenti: et pena .xl. solidorum denariorum pro quolibet et qualibet vice predicta observare et observari facere integraliter et cum effectu:—

De Gualdarijs eligendis per homines dicte terre extra terram castri ex fines sinceatum — Re vi

Notarius dapnorum datorum dicti comunis teneatur et debeat infra .xv. dies post publicationem et confirmationem presentium statutorum: et successores infra .xv. dies post introitum futuri potestatis dicte terre rogare homines habentes ortos et vineas in statutis contratis ad constituendum Gualdarios in ipsis contratis: et quolibet earum pro custodia vinearum et ortorum predictorum. Qui Gualdarij sic constituti teneantur et debeant pena .xl. solidorum pro quolibet ipsorum infra .v. dierum post eorum constitutionem se coram dicto notario cum constitutis Gualdarium predictam personaliter presentare: et iurare et promittere accusare: et denuptiare omnes et singulos dapnum dantes aliter ut cum bestijs in vineis et ortis et fructibus arborum positis et existentibus in dictis contratis: et possint recipere partes penarum et emendationes dapnorum fiant quibus spectat et omnia alia et singula facere prout Gualdarij castrorum et villarum districtus cassi.

facere possunt: Et quod ad accusandum et recipiendum per eos penas: et emendationes dapnorum nullus procurator ipsis gualdariis seu aliis intervenire possit ut supra in aliis statutis continetur. Contrate vero in quibus dicti gualdarii constituti ordinamus sunt hec videlicet. plaiarum crusii, plaiarum rassie, fossati rassie, fluminate, plaiarum atri, plaie famene plaie plane, vallis palmaioli, cubiani, vallis cerule, aviti Ortigni, vallis ortenete, vallis terze, parroni: et collaszane.

Quod notarius dampnorum datorum teneatur procedere per inquisitionem. R. vii

Cum provisum sit quod dictus notarius dapnorum datorum possit et et debeat per inquisitionem procedere. Statuimus quod quilibet dicti castri et districtu castri possit petere a dicto notario inquisitionem procedi de dapno sibi illato dummodo formam inquisitionis petere coram ipso notario porrigat in scriptis et iuret ad sancta dei evangelia corporaliter manu tactis scripturis dapnum quod in ea dixerit fore sibi illatum et se nescire certe dapnum sibi dantem. Dictus notarius teneatur et debeat diligenter et sollicite super ipsa procedere et investigare, et testes producendos in ipsa inquisitione summarie examinare: et repertos culpabiles sine alio processu punire secundum formam statuti dicti comunis, debeat et ipsam inquisitionem in actis registrare, et copiam mictere camerario post sententiam. Et si dictus notarius in predictis ut aliquo predictorum fuerit ut dictum est provisum. Et si dictus notarius in predictis negligens et remissus in tt. s. denariorum puniri quolibet puniatur.

De abolitione procedendi in dapnis datis R. viii

Accusator: et denumptiator de dapno dato possit coram notario dapnorum datorum

dce ūre & v. dies a die citationis fce de accusato ul' denunptiato ppte abolitioez : et accusam seu denunptiatioez retrage : et simlr ptestarj ipi noto q idmj tenuit q sup īngsitionj adpetitioez fomato de dano dato no pcedat ultius : et dcus noto teneat dcam abolitioez z ptestationez admictere : et sup ipis accusationj denunptiatione ut īngsitionj no pcedr ad ultiora dum tn dcus accusat/ denunptiatus ut īngsitus soluat cam dei cois q pposuisset dcc notarij quartez ptez pene quam soluere debebat p dapno dato de quo accusatus / denunptiat/ ut ingsit' erat . et dcus noto teneat : et debeat ponere / z scribere ī libro ī margine accusationis / denunpt' siue īquisitionis / ipam abolitioez / z ptestatioez : et si pdca no fuauit ī xx . s . den' uice qualibz puniat' :—

De pena dānū datis ī uineis z portantiū ultra tres rasspos q. raspos uuaz IX

Siquis dapnuz dederit pliter in uinea alicius colendo siue siue exportando uuas ul' expotando palos aut faciendo magliolos si de nocte soluat uice qualibz . c . s . den' si de die . L . s . siquis aut inuentus fuit pnotiz dapnum datoz ruz testimonio bay cois rassp portare ultra tres rasspos uuaz etiaz si de sua uinea colligisset / soluat pp̄mo Rasspo ultra dcos tres rasspos . v . s . den' ab inde no supra p quolibz rasspo soluat tres rasspos sollos . De nocte aut de pene dupplicet'. Siquis no dapnuz dederit ī uinea aliena incidendo uites ul' rupendo soluat p qualibz uite de nocte . C . s . de die aut . xL . s . den' : et graviz de guastauit murz seu stratali

vinearum si de nocte soluat .xl. s. den. si uo de die .xx. s. den.
Siquis aut dapnum dederit in uinea aliena cum aliqua
bestia grossa uel capra que reputet pro bestia grossa
a kendas martij usque ad kend nouembr et an collectione
uvarum soluat pro qualibet bestia grossa siue capra de nocte
.xx. soll. den. de die uo .x. s. a kendas aut nouembr usque
ad kend martij post collectionem uvarum si de nocte .x. s. den.
de die uo .v. s. excepta capra que in eo tpre habeat pro bestia
minuta. Siquis aut dapnum dederit cum bestia minuta
in uinea alicuius a kend martij usque ad kend nouembr si
de nocte soluat dec. s. den. si de die .v. s. den. A kend uo
nouembr usque ad kend martij si de nocte .v. s. si de die .xv. den.
Siquis uo dapnum dederit in uinea aliena cum porco uel cane
a kend augusti usque ad kend nouembr et uuis maturis pen-
dentibus in uineis soluat de die et de nocte sicut si dapnum
daret cum bestia grossa. Addentes quod quilibet hns canem
in contratis ubi sunt uinee, teneantur uuis maturis pendentibus
in uineis a kend augusti usque ad kend nouembr retinere et
mittere ipsum canem cum vncino ad collum longo pro cubitu
unum. Nec portatio vncini excuset dnm canis a pena
si ipse canis cum vncino dapnum dederit. Et que dca et
ordinata sunt de vineis intelligant et in pergulis. Saluo quod
liceat dnis pergularum tenentibus pergulas in alijs locis quam in vineis
ipsas pergulas vendemiare quandocumque eis placuit sine pena
Et siquis inciderit pergulam alterius de nocte condempnet in .xxv. lbr.
de die in .x. lbr. den.

De pena dampnum dantis in orto — R x

Siquis dapnum dederit in orto alieno pro colligendo caules olera, alea, cepas

70v

ul' quorumque fructis existentes i ipso orto ut i arboribus existentibus i dicto orto quocumque tpre anni si de norte soluat xx s. den. si uero de die x s. Siquis aut dapnum dederit cum aliqua bestia grossa i orto alieno quocumque tpre anni oleribus siue fructibus ibi existentibus i eo si de norte soluat xx s. den. si uero de die x s. soluere teneatur. Quicumque aut dapnum dederit cum aliqua bestia minuta i orto alieno quocumque tpre anni oleribus ibi ul' fructibus stantibus i ipso orto si de norte soluat x s. den. si de die soluat v s. den. pro qualibet bestia minuta.

De pena dantis dampnum i blado alieno ul' prato — f. xi

Siquis dapnum dederit cum aliqua bestia grossa i blado alieno a kalendis octubr usque ad kalendas aprilis si de norte soluat v s. den. si de die ii s. Si uero dapnum dederit infra dictum tempus cum aliqua bestia minuta i blado alieno, si de norte soluat duos s. den. si uero de die den. xii. Quicumque aut dapnum dederit cum aliqua bestia grossa i blado alieno, a kalendis aprilis usque ad kalendas octubr si de norte soluat decem sollos. si de die v s. den. soluere teneatur. Dans aut dapnum cum bestia minuta i blado alieno infra tempus predictum, si de norte soluat v s. den. si uero de die soluat ii s. Siquis uero cum aliqua bestia grossa dapnum dederit ad metam ut applam seu manipulos cuiuscumque bladi alieni si de norte soluat xx s. den. si de die soluat decem s. Et i dapno dato i dictis meta appla et manipulis porcus habeatur pro bestia grossa. Quicumque aut dapnum dederit cum aliqua bestia minuta ~~puniat~~ ad metam ut applam siue manipulos alicuius, si de norte soluat x s. si de die v s. Siquis uero dapnum dederit cum aliqua bestia grossa i prato alieno a kalendis octubr usque ad kalendas aprilis, si de norte soluat ii s. si de die xii den. A kalendis autem aprilis

usque ad kalendas octubris. Siquis dampnum dederit in prato alieno cum
dicta bestia grossa si de nocte soluat decem s. si de die v s. Quicumque
aut dampnum dederit in prato alieno infra dicta tempora cum aliqua
bestia minuta puniatur media pena qua deberet puniri
si dampnum dedisset ut superius proxime declaratur cum bestia grossa.
Declarantes quod postquam fenum de prato fuit extractum et
recollectum bis in anno videlicet primum fructum et secundum quagimum quod
nobis dampnorum datorum non possit puniri bestias innatas
pecus pascular in prato alieno usque ad kalendas febr. Liceat
tamen domino prati acusare dampnum dantes in prato suo quocumque tempore
anni. Siquis vero personaliter dampnum dederit in blado alieno a kalendis
aprilis usque ad kalendas octubris metendo vel falcando siue euellendo
bladum cuiuscumque generis si de nocte soluat C s. den. si de die soluat
L s. den. a kalendis aut octubris usque ad kalendas aprilis media
pena puniatur. Siquis aut dampnum dederit personaliter in campo
alieno colligendo fabas cicera vel quecumque legumina
siue quoscumque fructus existentes in dicto campo si de nocte
soluat xx s. den. si de die soluat decem s. Siquis vero dampnum
dederit personaliter in prato alieno falcando siue metendo vel exportando
fenum vel herbam si de nocte soluat xl s. si de die soluat xx s. den.

De pena dampnum dantis in czocho — Rubrica xii

Siquis dampnum dederit quocumque tempore anni in groco alieno cum aliqua
bestia grossa si de nocte soluat xx soldos si de die soluat x s.
Si vero quis dampnum dederit in groco alieno quocumque tempore anni
cum bestia minuta si de nocte soluat v s. si de die soluat
ii s. Si vero quis dampnum dederit in groco alieno cum porco
faciendo foueas siue foueas dominus porci soluat pro pena fouea v s.

et si plures foveas porcus fecerit dominus porci solvat ultra primam
foveam predictam pro qualibet fovea tres soll. Quicumque autem dampnum
dederit in ingroro alieno colligendo: et exportando branca sive
erbam dicto groro si de nocte solvat x s. si de die v s. Si quis
non presumpsit dampnum dare in ingroro alieno colligendo flores
groti si de nocte solvat x libr den. si de die solvat c s. den.

De pena dampnum datis in fructibus arborum domesticorum et in
cidentium ipsas arbores — R. xii

Si quis personaliter dampnum dederit in arboribus domesticis alicuius colligendo
fructus ipsarum arborum solvat vice qualibet de nocte xx s. de die
vero decem s. Si vero quis incisit ut sforzaverit arborem fructiferam
domesticam stantem in possessione alterius si de nocte solvat x
libr den. si vero de die solvat c s. den. Quicumque autem incisit
ramos ipsius arboris fructifere domestice solvat medietatem
dictarum penarum. Si quis autem dampnum dederit personaliter ad quercum
sive cerrum alterius fructiferam colligendo glandes si de nocte
solvat x s. si de die v s. Si vero porcus dampnum dederit in glandibus
alterius si de nocte solvat v s. si de die solvat tres s. Si quis
autem incisit quercum ut cerrum alterius fructiferam si de nocte
solvat xl s. si de die solvat xx s. Si vero ramos incisit solvat
medietatem dictarum penarum.

Incidentes quercus vel ramos

De pena dampnum datis in silvis alienis — R. xiii

Quicumque autem dampnum dederit in silva alicuius specialis persone
vel alicuius universitatis de civitate [illegible] incidendo sive exportando
ligna: si de nocte solvat xx sollos. si de die decem sollos.
Si quis autem [illegible] ut cesam fecerit in ipsa silva: si de nocte
solvat xl s. si de die solvat xx s. den.

De pena [illegible] bestias aliq[ue] ad pasculandu[m] in poss[essione] alicui[us] bladatis — R[ubrica] xv

72

~~De pena furatu[m] feni ul' paleas aut ligna sive ex parratis ortis ul' possess[ionibus] alteri[us] sive deguastatis mur[is] ul' fracta R[ubrica] xvij~~

Si quis retinuit studiose ul' i[n]uentus fuit studiose retinere aliqua[m] aliquaz bestiam grossam ul' minutaz ad pasculand[um] in una blado, grano, prato orto ul' fructib[us] possess[ionis] alteri[us] soluat duplu[m] pene quam deberet solu[er]e p[ro] dapno dato s[ecundu]m formam statuti loque[n]tis de p[ro] dapno dato.

De pena facientis semitaz malitiosas — R[ubrica] xvj

Si quis p[er] t[er]ram ul' possessione[m] alteri[us] bladatam iuerit ul' transiuerit si cu[m] bestia soluat vice qualib[et] v. s. si sin[e] bestia v. s. Si aut[em] talis t[er]ra ul' possessio bladata no[n] e[ss]et soluat v. s. Si aut[em] talis t[er]ra ul' possessio bladata non esset soluat cu[m] bestia ul' sine bestia vice qualib[et] v. s. Et si quis h[abe]nt aliquaz possessione[m] que no[n] h[abe]t [iu]x[ta] uiam pub[licam] ul' uicinale uolens accedere ad eam eius possessionez teneat[ur] accedere unde [con]sueuit et u[bi] mi[n]us dapnuz faciat d[omi]no possessio[n]is p[er] quaz accessuz et redituz h[abe]re pot[est]. Si u[er]o [contra] fecerit puniat[ur] ac si faceret uiam malitiosam. Si uero h[abe]nt d[ict]az talem possess[ionem] suam [iu]x[ta] uiam no[n] possit [pro]p[ter]ea ut redir[e] p[er] possessione[m] uicina[m]. Si aut[em] [contra] fecerit soluat vice qualib[et] x. s.

(margin: al[ia]s p[ro]ut ad p[ro]ss[e]ss[i]o[n]es min[or]i da[m]no)

De pena furatu[m] feni ul' paleas aut ligna sive ex parratis ortis ul' poss[essionibus] alteri[us] sive deguastatis mur[is] ul' fracta — R[ubrica] xvij

Qui[cu]nq[ue] furatus fuit fenum ul' paleas de casina ul' paleari sive fenili alterius si de nocte de casina aperiens ul' frangens eaz puniat[ur] vice qualib[et] i[n] C. s. Si de paleari ul' fenili puniatur vice qualib[et] i[n] XL. s. Si uero de die p[re]d[ic]ta [com]misit puniat[ur] vice qualib[et] in XX. s. Si quis [com]paravit ortuz, t[er]ram laboratiuaz aut uineam alicui[us], ut deguastauit fractam ul' fractalez sive

diruerit muru stantem p[ro]clusione alicuius p[ra]tor[um] ul' arrepit scandulas ul cuppos de aliqua domo siue arrepit aliqua ligna alterius acta ad deferendum si de nocte soluat xl. s. si de die soluat xx. s. den.

rapt[is] cuppos et ligna asportandum.

De pena facientis manas in possessione alterius — R[ubrica] xviii

Si quis fecerit manas stupple in possessione alterius puniatur vice qualibet in x. s. Nichilominus uero dampnorum datorum non possit inquirere ul perquirere sine preceder contra talem manas facientes nisi solummodo per accusam ul denuptiam siam ydonei possessoris.

De pena dampnum dantis in montibus communis castri custoditis et quod non liceat fenare in ipsis montibus ante tempus predictis statutis — R[ubrica] xix

Si quis dampnum dederit in montibus communis castri custoditis cum aliqua bestia grossa a kalendis martii usque ad festum nativitatis beati Johannis baptiste inclusive si de nocte soluat x. s. den. si de die soluat v. s. Si quis uero dampnum dederit in dictis montibus in dicto tempore cum aliqua bestia minuta si de nocte soluat v. s. si de die soluat ii. s. Nulli autem liceat in montibus communis castri falciar seu antare ul aliquod signum facere ante festum nativitatis beati Johannis baptiste inclusive nec sequenti nocte post dictum festum usque ad lucem diei sequentis. Si quis uero contra fecerit in x. lbr. den. pro vice qualibet puniatur sine diminutione. Cuius pene medietas sit communis castri et alia medietas officialis inventis cum testimonio bay communis predicti. Et nichilominus quilibet possit huiusmodi fenantes antantes et signo facientes arrare ul denuptiare et habeat arrator ul denuptiator tertiam partem dicte pene x. lbr. alia tertia pars dicte

pene sit potatis. Et alia tria ps sit ptati cois cass. Et credatur sub
accusatores insup potas: et sui officiales possint pinquisitoez
procedr et huiusmoi fenantes antantes: et signa facientes
et sufficiat pbatio unius testis: seu fama cum testuz fide
dignorz. Preterea soluat pqualibz salma ferri que fieret
infra: et intra antatam pantatam ut signo factam
pen x. s. den ps ultra dicam penaz x. lbr. Nullus autez
possit et post dictum festum Beati Johis Baptiste: et ipse
quo licet ferruz fare i ipsis montibz antar (z alij signo
facer i piudicium alterius) pen. x. lbr. a cfarente quolibet
sine diminutione aliqua auferenda: petri aut montes
cois cass intelligant hij. vz. mons pirgi. Mons sasse
Mons barbiglie, mons magergi, mons fragenete.
mons marthie vellane: et alij motes qui sit consueti custodir.

Q lic impun oducr ad palatium potis aialia z epta **XXX**
danu dare

L
iceat unicuiqz invenienti bestias seu aialia dar danuz
i possessione sua ipsa aialia z bestias sic inventas statim ad
palatiuz potatis impune oducer (z officiali ipsius potatis fideliter
assignar puniendo (sm formaz statuti. Et stetur de dano dato
contra aialia sup petri talis i posse sue ea inventis: et
sic assignatis de emdatione dapni usqz ad quantitz iij. s. Abinde
sup stetur de emdatione dapni declarationi duoz ciuium
cu sup ponendoz p ambas ptes. Notas v daptorz datorz
teneat tales assignatoes i libro suo ubi iuctioes suas ipi
registrar et mitter copiam Cam. et duos pdrorz aialiuz sue

bestiarum puniatur secundum formam statuti. Et nullus audeat tali conducenti impedimentum dare pena .xx. solidorum denariorum rex

De pena vindemiantis ante terminum vel contra formam presentis statuti — R. xxi

Nulla persona cuiuscumque status ordinis vel conditionis existat audeat vel presumat publice vel occulte vendembiare vineas suas propriam vel conductam usque ad quintadecimam diem mensis octubris exclusive. Siquis autem contra fecerit puniatur vice qualibet: et pro qualibet persona quam retinuerit ad vendembiandum in .xl. solidorum rex. Nec possit aliqua persona ante dictum terminum accedere vel morari ad vendembiandum vel adportandum mustum cum aliquo clerico vel religioso sive conventu alicuius loci dicte terre castri vel districtus pena .xl. solidorum pro qualibet persona et qualibet vice. Habentes autem vineas in summitate et fossato castri ac in plagiis circum possint vendembiare tribus diebus ante predictam .xv. diem mensis octubris si deliberatum et optentum primo fuerit per consilium generale dicte terre castri. Nichilominus consules cum deliberatione prefati consilii generalis dicte terre castri possint et valeant predictum terminum vendembiarum breviare et minuere vel prorogare pro qualitatibus temporum currentium prout per eos fuerit ordinatum et pro meliori visum fuerit convenire

Quod dampnum dantes in omni casu teneantur emendare dampnum passis — R. xxii

Officiales: et notarii dampnorum datorum teneantur et debeant vinculo iuramenti pena .xl. solidorum in omni casu quo aliquem puniunt de dampno dato facere emendare dampnum passis ea die qua facit penam solvere

roi et parti: et sciat quod panisationem puniet teneat ...
pro dno possessionis super quo dampnum datum est: et ... intelligere
si vult suum dapnum probare: alias ... pro ... ad
probandum alias faciat ... emendare cum suo usque in iii s. absque
non super stetur declarationi duorum ... cum suo ponendorum
pro dapnum dantes / et dapnum passum ...

Quod omnes pene statute in dampnis datis intelligantur sine diminutione — R. xxiii

Ad omnem dubitationem tollendam declaramus quod omnes et singule pene statute et ordinate in presenti quarto libro dapnorum datorum intelligantur imposite et exigantur sine diminutione in statuto aliquo super ut infra posito loquente in contrarium non obstante

De pena mutantis sibi nomen vel non dicentis ei nomen — R. xxiiii

Nullus cuiuscumque status vel conditionis existat audeat vel presumat coram dicto noto dapnorum datorum seu quocumque alio officiali dicti rectoris suum proprium nomen seu cognomen mutare: et aliud pro suo nomine assignare. Qui contrafecerit vice qualibet in x libr. den. sine diminutione aliqua puniatur. Siquis vero interrogatus a dicto noto seu a quocumque alio officiali dicti rectoris suum proprium nomen dicere recusaverit et non dixerit in c s. den. vice qualibet puniatur.

De pen(a) danu(m) datis cu(m) gallinis — R(ubrica) xxv

Siquis cu(m) gallinis seu aliq(ua) gallinaru(m) gen(er)e dapnu(m) dederit alicui i(n) orto seu t(er)ra se(m)minata blado uel legumi(n)e aut i(n) uinea murelia seu barrone uel rono seu manorchio soluat p(ro) qualib(et) gallina : et quolib(et) alio gen(er)e .. s. den(ariorum). Notis tam(en) dapnoru(m) datoru(m) seu alius officialis p(ro)iustio(n)es seu i(n)positio(n)es et nisi p(er) accusam t(ame)n p(ro)cedere no(n) possit aliq(uo) statuto i(n) contrariu(m) no(n) obstant(e).

De pen(a) danu(m) datis i(n) possessio(n)e alior(um) seu t(er)ris gessa(ti)s — R(ubrica) xxvi

Q(ui)cu(n)q(ue) i(n) aliqua possessio(n)e seu t(er)ra gessata alicuius dapnu(m) dederit p(er)sonalit(er) metendo erbam uel falciando et asportando : seu cu(m) bestiis de die uel de nocte soluat medietate(m) pene : quam soluer(et) d(ictu)s dans dapnu(m) i(n) prato alicuius a k(a)l(en)d(is) me(n)sis martii usq(ue) ad k(a)l(en)d(as) me(n)sis octubr(is) et feno no(n) recollecto de prato. Volum(us) tam(en) q(uod) offitial(is) dapnoru(m) datoru(m) de p(ra)tis p(er) i(n)ustione(m) ex offitiu(m) p(ro)cedere no(n) possit quoq(uo) modo statuto aliq(uo) i(n) contrariu(m) no(n) obstante.

Q(uod) notis no(n) pot(est) p(ro)ceder(e) i(n)ustione(m) ex offitiu(m)

R(ubrica)

In dei no(m)i(n)e am(en). Infra scripta s(un)t statuta p(er)tinentia ad offitiu(m) ex ordinarior(um) ipsi(us) [..] t(er)ra(rum) cass(anensium) hac custodie d(i)c(t)e t(er)re

De officio notarij extraord: et custodie terre cass. Rca· i
De ponderibus: et mesuris tenendis comune in tam cas cassie. Rca· ii
De pena vendentium no iustis ponderibus: et mesuris. Rca· iii
De retinendis mesuris: et ponderibus sigillatis. R· iiii
Qd quilibz vendens: et permutans teneat dare pond: et mesuram
iustam: et plenam. R· v.
Qd tabernarij vendens vinum ad menutum teneat intra observar. Rca· vi
De promissione faciendo: et cautione prestanda per becharios cass. R· vii
Qd quilibz macellarius debeat hre duas banchas sepatas. R· viii.
Qd macellarij teneant vender carnes secundum assisiam
quo vendunt intra cassie. R· viiii
Qd nulla persona possit vender carnes infectas: et non
sanas infra muros cass. R· x
Qd macellarij no possint vender carnes castratinas: et
porcinas nisi primo fuerint sigillate/ et ponderibus retinendis pecs R· xi
Qd quilibz emens carnes seu vinu/ aut alia comestibilia
soluat ante quam recedat. R· xii
Qd quolibz mense fiat assertus pretij panis/ et victualiu R· xiii
De molendinarijs/ et molitura accipienda per eos. R· xiiii
Qd nulla persona emat aliquam rem
comestibilem ante vesperas causa revendendi. R· xv
Qd nulla persona vadat ad marinandu extra districtum cass. R· xvi
Qd argentum no possit laborari intra cass minoris
lige quam certo ligazo. R· xvii
Qd nullus spetiarius inmisceat aliqd cum cera laborata. R· xviii
Qd nulla mulier intret palatium potestatis/ nec
retineat in carta sci petri de norte. R· xviiii

75v

De pena facientium aliquam turpitudinem in aliquo fonte
terre rass vel districtu. R. xx

De pena deguastantis conductum fontis de capite rass
seu deruiantis aquam dicto. R. xxi

De pena depravantium officium dominorum consulum
vel facientium rumorem in palatio eorum. R. xxii

Quod ille de quo habetur suspectio per aliquem ne
ipsum offendat cogatur satisdare. R. xxiii

De pena contrahentium sponsalitias vel matrimonium
cum aliquo inhabile ad matrimonium contrahendum. R. xxiiii

Quod non possit procedi contra dominos consules. R. xxv

De pena vendentis vel obligantis rem duobus. R. xxvi

De confinibus terminis comitatus terre rass
manutenendis et conservandis. R. xxvii

Quod nullus non subiectus iurisdictioni comunis rass possit
secare, lignare sive pasculare in montibus et silvis comunis rass. R. xxviii

De pena mittentium ignem in silvis et montibus. R. xxviiii

Quod quolibet mense teneatur potestas facere inquisitionem generalem. R. xxx

Quod potestas teneatur habere secrete certos bonos homines
in singulis contratis terre rass et districtus qui notificent ei malefitia. R. xxxi

Quod nullus habeat conductum cloacarum super vias et que vicini claudantur. R. xxxii

Quod nulli liceat occupare aliquam viam seu partem ipsius
et quod occupatam dimittat. R. xxxiii

De pena deguastantium fontes et pontes et vias et
quod officialis faciat eas reparari. R. xxxiiii

Quod nullus faciat pesellum super viam nisi
distet a terra per decem pedes manus. R. xxxv

Quod tenentes domos intra cassia copertas de paleis copiant de pincis ut scandulis. R. xxxvi

De pena negantis filiationem paternitatem matrimonium et notariatus. R. xxxvii

Quod quilibet de cassia et districtu faciat poni in suo catasto omnes suas possessiones. R. xxxviii

Quod nullus possit facere fornarchiam in silvis communis cass. nisi fuerit infrascriptis. R. xxxviiii

De pena proicientis bestias mortaricinas seu fetidas infra muros terre cass. ut prope portam. R. xL.

De pena proicientium aquam ut aliam immunditiam de fenestra ut hostio domus in via. R. xxxxi

Quod quilibet possit appodiare et edificare in muros communis. R. xxxxi

De fornariis et fornaciis prope pedo ab eis. R. xxxxii

De pena occupantium carbonarias terre et castrorum cassie. R. xxxx

De pena rupentis cuppum seu arma alicuius. R. xxxx

De pena proicientis lapides super tecta copta coppis. R. xxxx

De pena percutientium patrem ut matrem avum ut aviam. R. xxxx

Quod magistri coppororum et marronum faciant ipsos de mensura. R. xxxx

De hiis qui habitaverint in terra cass. et districtu per quinque annos. R. xxxxv

De modo servandi pignora accepta per baiulos communis cass. R. L

Quod pedagium communis cass. vendatur et exigatur pro eo. R. Li

Quod possessiones Santi Cataldi et mons Cifalonis et pratum Cardusium custodiantur et locentur. R. Lii

De montibus et silvis communis cass. non occupandis maxime infrascriptis. R. Liii

De confinibus imponendis in tractibus. R. Liiii

76v

Qd nullus possit piscari i flumine corni cu calce — R. Lv.

De arenga gnali co[n]s[iliari]is cass[ari]i ꝯgreganda — R. Lvj

Qd nullus possit capi p debito civili ꝯtra iurisdictione — R. Lvij

Qd pistrina circa fontes ppe dictu castru muditer purget — R. Lviij

Qd no fiat taberna i castro seu villis sci georgij — R. Lviiij

Qd qlibz ꝓposita i ꝯgruo ꝯsilio ubi tractat˜ de ꝓpis
co[n]s debeat optinere p duas ptes — R. Lx

Qd omne ꝯmissum expiret p duos m[en]ses — R. Lxi

Qd qlibz ꝯducens aliquem ad aliqd laborerium
teneat˜ satisfacere sibi illo die dextro — R. Lxij

Qd qualibz pena iposita inhoc qnto libro aqtragita.
p. infra itelligat˜ sine diminutione — R. Lxiij

Qd potestas terre cass[ari]i no possit stabulu et lectam stabuli
palatij alicuj q fratribz sci augustini tradere ut ꝯsignar. — R. Lxiiij

Qd no possit suspendi aliqd statutu loquens de
electoribz trigenaz ut forentium — R. Lxv

De intellectu modificatione statuti positi i ttio libro
mathoz sub Rca. de pena capientium columbos — R. Lxvj

Qd nullus audeat aliqd scriber ut signar
i magine presentium statuts — R. Lxvij

De obsuatione presentium statutorum — R. Lxviij

In dei nomine amen. Infrascripta sunt statuta pertinentia ad officium extraordinariorum intus et extra terram Cassie ac custodie dicte terre

R. 1

Notarius et officialis super extraordinariis et custodie terre Cassie teneatur et debeat circha eius officium sollicite et diligenter intendere et omnia et singula contenta in statutis huius voluminis loquentibus de suo officio efficaciter observare et observari facere. Nec delinquentes quoslibet punire secundum formam predictorum statutorum et omnia et singula alia facere et sollicite exercere que continentur super istatutis primi libri loquentis de officio suo et que ad eius spectant officium de consuetudine vel de iure. Preterea teneatur et debeat custodiam diurnam et nocturnam dicte terre Cassie cum diligentia et cum consilio conscientia et voluntate dominorum consulum dicte terre ordinare et de custodibus ydoneis et fidis eligendis et deputandis per ipsos dominos consules ipsam terram fideliter faciat custodiri. Ipsos quoque custodes tam turrim palatii et capitis Cassie quam et . . . . platee sancti Pangratii et portarum dicte terre sollicitare et requirere de nocte et de die totiens quotiens fuerit opportunum ad minus duabus vicibus qualibet nocte et ter qualibet die et ordinare et facere quod custodes semper sint armati tribus armis ad minus videlicet spata vel bergamasthio lancea et rotella aut . . . . Si non contigerit recipere scambium ad custodiam platee et sancti Pangratii pro aliquo semper recipiat fidum et maiorem xviii annorum non tam forenses. Nec in turribus et campanilis quoque scambium

77v

aliquem p aliquo custod admictat sine expssa licentia ordin et offitia dnorum consolum pfatorum: Addictat ipse notarius diligenter q pro futuri capitis cass sint duo custodes ydonei et fidi deputati p ipsos dnos consules de die et de nocte et futurij palatij sint duo custodes ydonei et fidi de nocte p dnos consules similiter deputati, de die vero semper unus ipsorum custodum in ipsa turri palatij moretur. Qui notarius possit et debeat quoscumque delinquentes in pmissis ut aliquo pmissorum punire summarie usque in quantitate xx s. den. Nec non ultra dictam penam, quicumque presentatus in dicta custodia rogari, ut custodiam recusaverit ut tollere scambium p presentato tempus ipsius presentati. Et ita, et tale operam q in custodia defectus nullatenus committatur. Si vero ipse notarius in pmissis ut aliquo pmissorum fuerit negligens ut remissus puniatur vice qualibet in solidis viginti den. pf.

De pondéribus et mensuris habendis continue in camera cois cass — R̃

Dni Consules terre cassie: qui erunt de mense maij et junij proxime venturi teneantur et debeant pena x. libr den. de eorum salario et vinculo iuramenti emere et emi facere expensis ipsius cois cassie et habere et retinere continue p ipso coi et in camera ipsius cois infrascripta pondera: et mensuras, iusta: et equa ad pondus et mensuram terre cass sigillatas sigillo cois cass. vz. Bracchium raminis: qui sit capax septem petitorum, medium: et folliculum de ramine causa mensurandi vinum: Quatarolum Quartum: et medium quartum de ramine p mensura olei: Item

quartaronus sit capax xij quatox olei Coppetellus deramis pro
moliture accipiende p molendinatos, qui coppetellus sit una
p° de xxxij ptibus cuppe: Unuz Marchum de metallo
ponderis. xij. lbr cuz dimidia, Passum de ferro p mesura
pandi. Stateram de ferro fortez ij. lbr. pondus p flori: et talens
Que qdem pondera: et mesure serbant in inuentario una
cuz alijs rebus palatij dnor Consuluz: et semp sint ap
ipos dnos consules. vz. i armario sup scalas palatij dnor Consuluz
clauso et ibidem i lesa ostuar p ipos dnos Consules p ranto
oppotunes. Nec possint ipi dni Consules ea i quoquina ut
alibi retinere. Cum quibus ponderibz: et mesuris debeant assectari
ordinari: et equa fieri atqz iusta ac et exaiari per
officialez: et notm ecordinatioe fuit p militem potatis
oma & singla pondera: et mensure hijs similia cu qbus
emitur: et venditur intra terra cassi: et eius districtu: Mesure
uo pfrumento: et quoqz blado atqz sale. vz. cuppa: et media
cuppa sitis ante ecclam sci petri de tra petra: Et ipis
cuppe: et media cuppa examinent & sint iuste: et
eque p pdcos officiales quotiens fuit oppotunu:

De pena utentiuz no iustis ponderibz & mensuris ——— R° iij

Si quis inuentus fuit uti intra cassie ul eius districtu no
iustis ponderibz ul mensuris: vz. Martho, Stateria, Belantijs
libra, Cuppa, Brontho, petito, Quartarono, polto, q^ta
Quatursio: et passu, Cuppitello p moltura ul quocuqz
alio gnere ponder ul mesura soluat p quolibz ponder ul mesura

no iusta vice qualibet x. libr. R. sine diminutione: et potestas
terre cassi teneatur et debeat per eundem nostrum ordinamentum sive per eius
militem sotium vinculo sacramenti: et pena xxv. libr. den. de suo salario
qualibet vice inquirere et inquiri facere per potestas: et repertus
culpabiles punire pena predicta sine aliqua diminutione.
Prefatus vero potestas sive predicti sui officiales teneant et debeat
nihilominus mensuras et pondera inventa non iusta reduci facere
ad formam equam et iustam cum ponderibus: et mensuris comunis cassi
existentibus penes dominos consules si comode: et idonee fieri potest.
Si vero comode et ydonee fieri non potest ipsa huiusmodi pondera
et mensuras destruat et deguastent, ita quod cum eis non valeat
de cetero ponderari vel mensurari. Siquis vero mensuras seu pondera
sigillatas et sigillata cum signo seu sigillo dicti comunis cassi falsificaverit
puniatur de falso in C. libr. den. vice qualibet.

De retinendis mensuris et ponderibus sigillatis — R. iiii

Quilibet de terra cassi vel eius districtu aut morans ibidem...
pondera: et mensuras teneat et debeat retinere et habere ipsa sigillata
sigillo comunis cassi. Siquis vero contrafecerit solvat vice qualibet pro
qualibet pondere vel mensura non sigillata ut dictum est. xx. s. den.
vice qualibet sine diminutione.

Quod quilibet vendens vel permutans teneat dare pondus et mensuram iustam
et plenam — R. v

Quicumque in vendendo cambiando vel permutando dederit alicui
aliquod pondus non iustum vel mensuram non plenam solvat vice
qualibet. xx. s. den. sine diminutione.

Qz tab'nari' vendes vinu adminutu teneat' i fra scripta obsuare — Rb. vi

Quilibz tabernarius vendens vinuz adminutuz i t'ra ciuit' vl districtu ciu' teneat' et debeat vendere vinu ipum cuz apositio sigillato vl scripto p notariis scordiariorum vl militem potestatis affissa i vase ubi est vinuz, q'd vendit' stinet' pretium vini: et domu i qua vinuz est. latatam. Contra faciens vo' puniat' vice qualibz i xl. s. d. sine diminutione. Siquis vo' tabernarius vendidit aliquas mensuras vini no' plenas puniat' vice qualibz hoc mo. vz. si no' i(m)pleuerit petitum soluat s. x. sine diminutione. Si mediuz no' impleuerit soluat v. s. Si aut no' impleuerit folliettam soluat .iii. s. re. sine diminutione. Si vo' aliquis tabernarius ausus fuit vender' aliquam aquam cum vino mistam puniat' vice qualibz i c. s. d. sine diminutione. Nullus aut tabernarius possit vender' i eadem domo i plura vina de pluribus vegetibus sive varillis, nec vender' vinu vinuz p alio siquis aut ct fecerit soluat vice qualibz xl. s. sine diminutione. Teneat' insup dictus tabernarius retinere duz vendit vinu adminutuz hostia taberne semp ap(er)ta: et retinere vasa cuz quibz ipum vinuz vendit i disco publ(ic)e vz. petitum, mediuz: et foliettaz pena v. s. p qualibz vice. Nec possit ipse tabernarius h(abe)re vl retinere in sua taberna duz vinu vendit ad minutuz aliqua vasa no' sigillata minora petito sigillato Contra faciens vo' puniat' vice qualibz, et p quolibz vase minori no' sigillato i(n)uento .iii. s.

Addentes q(uod) nulli tabernario liceat postq(uam) i(n)cepit vend(er)e vinu

ad minutum: et fecerit apodissam pretium dicti vini, ipsius pretium
eiusdem vini aliquo modo crescere vel tabernam dicti vini predicto
intervallum temporis claudere: et postmodum aperire et huiusmodi
pretium eiusdem vini crescere aliquo colore quesito pena .C. solidorum denariorum.
Siquis autem tabernarius vendiderit vinum ultra pretium
contentum in apodissa dicti vini sigillata vel scripta ut supra
legitur: puniatur vice qualibet in .xl. solidis denariorum sine diminutione.
Potestas namque teneatur et debeat vinculo sacramenti: et pena .x. librarum
denariorum de suo salario per eius notarium extraordinariorum predictos et quoslibet
predictorum sepe sepius inquirere: et inquiri facere: et delinquentes
quoslibet punire penis supra declaratis sine diminutione:—

De promissione facienda et cautione prestanda per becharios terre Cass. R. vij

Potestas terre Cass. teneatur et debeat per eius notarium extraordinariorum
in principio sui regiminis becharios vendentes carnes et facientes
macellum infra muros terre Cass. coram sua curia facere
promittere: et illos et quoslibet ipsorum promissionem et cautelam ~~[illegible]~~ recipere cum
prestatione fideiussorum ydoneorum quod ipsi becharii eorum artem facient
intra terram Cass. toto semestri tempore officii dicti potestatis in vendendo
et faciendo bonas carnes ad sufficientiam: et secundum formam
statutorum dicte terre Cass. bona fide et omni dolo: et fraude remotis.
Prefatus vero notarius extraordinariorum promissionem et cautelam huiusmodi
prestandam per dictos becharios in quaterno suo scribere teneatur cum
nominibus fideiussorum: et cum clausulis opportunis. Si vero prefatus
potestas non fecerit predicta vel in ipsis fuerit negligens et remissus
puniatur in .xxv. libris denariorum de suo salario:—

Qz qlibz macellarius debeat hre duas banchas separatas — R. viii

Quilibz marcellarius, et carnes vendens adminutum intra cass
teneatur, z debeat hre duas banchas actas admarcellandum z vendendum
carnes, separatas unam abalia per tres cubitos admin: et cum aliquas
in medio in unam z reliquam, in quas una heat, scindat z vendat
carnes castratorum porcinas z vaccinas ac edinas alacte: et in alia
heat scindat z vendat quascumque alias carnes pecudinas, scrofinas
capinas z feminas: et quascumque alias non tn infectas nec morbosas
seu notarinas seu morsas atque russas sic per ex fundi sint
mortue. Nec similiter digentie carnium pecudum: que
debeant in una bancha scindi cum aliis carnibus: Et siquis contra fecerit
puniatur in quolibet casu contra faciens vice qualibet in xl. s. den.
sine diminutione, Nec vendere audeat alicui unas carnes
pro aliis sub dicta pena: Et teneatur, et debeat qualibet bestiam
quam occidit ducere vivam z sanam ad marcellum publicum ita quod
a quolibet volente videre ipsam videri possit viva: Nec audeat
aliquam bestiam occisam apportare seu apportari facere ad marcellum
publicum sub pena predicta.

Qz macellarii teneantur vendere carnes secundum affectum quo vendunt
intra nursie — R. ix

Macellarii: et vendentes carnes adminutum intra cass tenentur z
debeant ipsas vendere secundum assectum: et modum, quibus vendunt intra
nursie, qui assectus eis debeat declarari per dominos consules: et
cancellarium dicte terre cass. et teneantur ipsi domini consules saltem
bis in mense mittere nursiam ad dominos consules ipsius terre pro ipso
assectu habendo sub vinculo prestiti iuramenti: Et siquis marcellarius
contra fecerit in predictis vice qualibet in xx. s. den. puniatur, Nec possit

cum ipsis carnibus vender ad pondus seu ponderar i[n] malmeri[a] capita
pedurios amalictatis gabas infra sodi[c]ta pena : cu[m] sicut de
villinas : et vaccinas vender debeant seu assertum . dandu[m]
p[er] officiale d[omi]ni potatis ipsis macellariis sod[i]ta pena .

Q[uod] nulla p[er]sona possit vend[er]e carnes i[n]fectas [et] n[on] sanas i[n] muros castri R[ubrica] x

Nulla p[er]sona audeat uel p[re]sumat infra mura[s] castri introducere
aliqua bestiam cuiuscumq[ue] gen[er]is infectam , Morbosam Mortacina
allupatam , p[er]cussam uel tralupatam , Nec ipsas seu alicuius ipsa[rum]
carnes vendere admenutu[m] uel i[n]grossum infra muros p[re]dictos
pena cuilibet contrafacienti . xl . s[olidorum] d[enariorum] p[ro] qualibet vice Et Nichilominus
officialis capitaneus d[omi]ni potatis ipsas carnes reportari faciat
ext[ra] portam dicte t[er]re , et quas possit quilibet ipsas vender , exceptis
carnibus leporinis [et] quibuscumq[ue] aliis silvestribus : quas quilibet
introducere et vender possit : —

Q[uod] macellarii n[on] possint i[n]cid[er]e carnes castratinas [et] porci
nas n[isi] p[ri]mo fuerit sigillata [et] de pondere ibi retinentis pe[n]as R[ubrica]

Nullus macellarius : et carnes vendens admenutu[m] i[n] t[er]ra castri
audeat uel p[re]sumat aliquas carnes castratinas uel porcinas
incider , nec de eis aliquam partem separ , nec vender , n[isi] p[ri]us
fuerint vise : et bullate i[n] quolibet pede ipsorum p[er] nuntium d[omi]ni
potatis dicte t[er]re : et siquis contrafecerit vice qualibet i[n] x . s[olidorum] d[enariorum]
sine diminutione aliqua puniatur . Et nichilominus teneatur
cuilibet volenti emere carnes ab eo q[ue] vender : et sibi dare
de ea partem qua petierit pena contrafacienti . v . s[olidorum] d[enariorum] p[ro] qualibet vice

vendentes quamlibet macellarius et carnes vendens teneat in qualibet
[illegible] banco bis [illegible] romanas cum ponderibus iustis videlicet a media
libra inclusive usque ad x libras et usque adeo nunc non
possit ponderare carnes contra nunc statera cum balanciis
sub pena x s. vice qualibet et pro quolibet contrafaciente.

Quod quilibet emens carnes seu vinum vel alia comestibilia
soluat antequam recedat — R. XII

Quilibet emens carnes, vinum vel alia comestibilia vel potabilia
sine expressa licentia vendentis et tradentis huiusmodi potus vel cibos
non consumat in taberna seu hospitio seu .... vel macello recedat
nisi prius satisfecerit ei a quo predicta seu aliquid predictorum recepit
pena x s. pro quolibet et qualibet vice, Et possit hospitator, tabernarius
macellarius et quilibet alius qui vendens predicta vel aliquid predictorum
precipere dicto tali non soluenti, sub dicta pena quod antequam recedat
de dicto loco ubi talia recepit debeat soluere pretium eius quod
recepit. Et si recusauerit potestas et sui officiales teneantur
ad penam xl s. pro quolibet super hiis requisitus cogere dictum
talem recedentem de facto ad soluendum dicto tali hospitatori, tabernario
macellario seu ... pretium rerum quas recepit ab eis
et penam predictam camere domini regis soluere.

Quod quilibet mensis fiat inspectio precii panis et victualium — R. XIII

Domini consules terre castri teneantur et debeant vinculo iuramenti
et pena x libr. denariorum pro quolibet quolibet mense eligere et deputare
duos bonos homines videlicet unum de dicta terra castri: Qui sollicite
prouideant pro precio prout venditur cuppa grani in dicta terra et

81v

ponderis eius pot vendi panis p duobus ut quatuor den. et sm
deliberationem : et assertum panisfaricule. et vendentes panem
admonitum in dicta terra debeant panem venalem facere et vendere
pena cuilibet contrafacienti v. s. den. p quolibet contrafaciente : et quilibet
vice. Et quod domini consules dicte terre una cum officiali eorundem teneat
et debeant ita et taliter operari quod intra castrum semper sint iiii. panisfaricule
que continue retineant panem ad vendendum videlicet. duas in platea castri
et duas ipsorum castri : Que teneantur et debeant panem facere sm
dictum assertum bonum : et sine aliqua alia mala immissione
et omni fraude cessante : Et dicti assertatores
et bonum coptum : et omni fraude cessante
provideant taliter quod panisfaricule de ipso pane comode lucrari possint.
Et siqua panisfaricula contrafecerit in predictis puniatur qualibet vice
in xx. s. den. Statuentes et quod predicti domini consules una cum
assertatoribus predictis possint pro maioritate dicti comunis : et bonum dicte terre
providere quotiens videant expedire / quod dicta castri / et districtu aliqui
victualia extra non possint trahere castrones / vitelle a lacte
caprities lactantes / caseus et ova ac carnes salite. Et contrafacienti
penam imponere prout eis videbitur et placebit : et quod prius in predictis contra
predicta ordinatum / et promissum fuit valeat et teneat ac si presens
statutum / ac si per presens statutum promissum et ordinatum esset.

De molendinariis et molitura accipienda per eos R. iiii

Quilibet molendinarius terre castri et districtu / qui molendinum actum
ad molendum granum / et alia blada teneatur / et debeat ipsum retinere /
bene paratum ad macinandum : et granum / et alia blada ad dictum molendinum
delata / macinare bene / et fideliter : et salmam macinatam domino ipsius
seu portanti integre reddere : et nullam fraudem committere : Et possint
percipere pro molitura unum coppetellum grani pro qualibet cuppa / ad
iustatum / et capacitatis secundum formam statuti dicte terre Et quod contrafecerit in predictis

vel aliquo predictorum

vel aliq(uo) p(re)d(ic)tor(um) i(n) xx. s(olidis) den(ariorum) vice qualib(et) puniat(ur). Et nichilominus teneat(ur)
emendare dap(n)um d(omi)no grani seu bladi portanti ad macinandum. Et teneat(ur)
d(omi)n(u)s molendinarius retinere (con)tinue i(n) d(i)c(t)o molendino [illegible]
d(i)c(t)i molendini unu(m) cuppitellum affixum d(i)c(t)e t(er)re [illegible]
catene [illegible] rasoria ad radendu(m) granum de d(i)c(t)o cuppitello [illegible]
sup(er)ius declarato(rum). Et nob(ili)s (con)sordiu(m) d(omi)ni potestatis teneat(ur) et debeat ad
minus semel i(n) ebdomeda reg(er)e molendina p(re)d(ic)ta. Et si rep(er)it aliquem
molendinarium delinquere i(n) p(re)d(ic)tis vel aliquo p(re)d(ic)tor(um) punire s(ecundu)m for(m)am
statuti p(re)d(ic)ti.

Q(uod) nulla p(er)sona i(n) die fori emat aliquam rem (com)estibilem an(te) vesp(er)as causa revendendi

In die fori intra castr(um) nulla p(er)sona cuiuscumq(ue) (con)dicionis existat audeat vel
p(re)sumat post vel p(re)t(er) positam p(er)sonas an(te) vesperas [illegible] emere
seu emi facere causa revendendi aliquam rem comestibilem
v(idelicet) [illegible] lepores capitos carnes salitas, caseum, ova, [illegible]
pipiones, gallinas, cappones et hiis similia, ac et poma cuiusc(um)q(ue)
g(e)n(er)is. Nec etiam audeat aliquis d(i)c(t)a die fori [illegible] portam d(i)c(t)e
t(er)re aliquid emere de rebus p(re)d(ic)tis. Et siquis (con)t(ra) fecerit i(n) p(re)d(ic)tis
vel aliq(uo) p(re)d(ic)tor(um) i(n) x. s(olidis) den(ariorum) vice qualib(et) puniat(ur) de facto. Et nob(ili)s
(con)sordium qualib(et) die fori teneat(ur) inquirere p(re)d(ic)tis: et repertos culpa(biles)
punire s(ecundu)m formam stat(uti).

[in] die fori nullus p(otest) [emere] comestibilia extra [portam] Cass(ani).

Q(uod) nulla p(er)sona vadat ad macinandu(m) ex districtu t(er)re Cass(ani)

Nulli liceat ire ad macinandu(m) ex(tra) districtu(m) t(er)re Cass(ani) ad aliq(uo)d molendinu(m).
Et siquis (con)t(ra) fecerit puniat(ur) p(ro) [illegible] ac si de t(er)ra Cass(ani) et districtu
grassiam extraxisset: salvo q(uod) si (con)tingeret aquam flu(min)is t(er)re Cass(ani)
adeo deficere q(uod) i(n) t(er)ra molendinu(m) aliq(uo)d moliri no(n) possit, quo t(em)p(o)r(e)

... hec inscripta data per dictum potestatem et consules dicte terre possint admo
...iem et tutorium dicte terre in pena ...

Quod argentum non possit laborari in terra Cassie minoris lige quam octo ligarum — R. xvii

Nullus aurifex terigena vel forensis in terra Cassie audeat vel presumat laborare seu operari in aliquo opere seu laborerio argentum minoris lige quam octo ligarum : et siquis contra fecerit in x. libris denariorum vice qualibet puniatur sine diminutione aliqua nec immisceat plumum seu stagnum nec aliquod aliud metallum quod faciat argentum laboratum esse minus octo ligis sub dicta pena

Quod nullus spetiarius immisceat aliquid cum cera laborata — R. xviii

Statuimus quod nullus spetiarius de dicta terra Cassie audeat vel presumat in dupleriis vel candelis, seu alio opere cere immiscere cum cera pura fabas seu alia leguminia vel aliam rem : sed ipsam ceram pure operari bene et legaliter et in papiris de bonbicino et non de carta canipe seu lini et qui contra fecerit vice qualibet in xl. solidis denariorum sine diminutione puniatur.

Quod nulla mulier intret palatium potestatis nec retineri in eo sine permissione de nocte — R. xix

Nulla mulier de Cassia vel districtu audeat vel presumat intrare palatium potestatis dicte terre pro aliqua causa civili vel pro testimonio aliquo in civili vel criminali pena x. solidorum denariorum. Et potestas seu aliquis eius officialis non audeat vel presumat ... ut aliqua causa, aliquam mulierem rogare in palatio pro ... seu pro aliqua causa: nec etiam detinere ... sancti ... petri ... occasionem ... super dictis vel aliqua causa : Et siquis contra fecerit in x. libris denariorum vice qualibet condempnetur.

De pena facientium aliquam turpitudinem in aliquo fonte terre Cassie vel districtus — R. xx

Nulla persona audeat uel presumat in aliquo fonte, maxime in fontibus de capite
castelli et romagnani: et etiam in cisterna capitis castelli facere uel proicere
aliqua turpitudinem seu inmunditiam, nec prope ipsos fontes et
cisternas seu aliquam earum lauare aliquos pannos per xx pedes
ad pedem pertice. Et siqua contrafecerit in x solidos denariorum vice qualibet puniatur. nec
aliquis audeat uel presumat lauare .... aliquam bestiam in aliquo fonte
ut supra, nec in flumine cornii videlicet a lauatoriis calgolariorum prope monasterium
sancte margarite usque ad corrigiam porcam sub pena xx solidorum denariorum auferenda de facto
sine aliqua diminutione.

De pena deguastantium conductum fontis capitis castelli seu decelliatis R. xx
aquam de eo

Aqueductum fontis capitis castelli nulla persona audeat uel presumat scoprire
uel aliquatenus deguastare uel de eo aquam auferre uel deriuare aliquo
quesito colore et siquis contrafecerit in x libris denariorum vice qualibet puniatur
et domini consules teneantur et debeant dictum conductum a fonte usque
ad ortum ipsius aque facere reuideri et reparari expensis dicti comunis
et ita reparari et copriri quod nullus ex eo aquam auferre possit
et nec in eo bestiam aliquam potare. Et nos consules teneamur et
debeamus quolibet mense reuideri dictum aqueductum a fonte usque ad ortum
ipsius aque: et inquirere et inuestigare per contrafacientibus in predictis uel aliquo
predictorum: et repertos culpabiles punire pena superius declarata:

De pena depravantium officium dominorum consulum uel facientium rumore R. xx
in palatio eorum

Nullus audeat uel presumat honorem officium dominorum consulum depravare seu de eo
obloqui seu honori ipsius detrahere, nec in eorum palatio facere rumorem uel tumultum
et siquis contrafecerit in x libris denariorum vice qualibet sine diminutione puniatur

83v

Quod ille de quo habetur suspitio per aliquem ne ipsum offendat cogatur satis dare R. XXII

Potestas terre cass. et eius judex et vicarius sub hiis regiminibus teneatur et debeat vinculo juramenti et pena xxv libr. den. de suo salario ad petitionem cuiuslibet de terra cass. et districtu apponentis coram eo et jurantis ad sancta dei evangelia se timere offendi ab aliquo, cogere dictum talem de quo timet et suspitio habetur ad satisdandum et dominum admonere de C. flor. auri domino offendendo dictum talem qui eum ut predicitur habet suspectum. Et hoc non intelligatur in favorem seu prefensionem alicuius exbanniti et condempnati communis terre cass.

De pena contrahentium sponsalitias vel matrimonium cum aliquo inhabile ad matrimonium contrahendum R. XXIIII

Ad obviandum fraudibus et deceptionibus ac periculis que ex acceleratis nuptiis evenire solent, statuimus quod nulla persona cuiuslibet conditionis existat audeat vel presumat aliquam mulierem minorem xii annis seu masculum minorem xiiii annis ad contrahendum sponsalitias seu matrimonium quod vis de facto sine consensu patris vel avi paterni si habet. Si patrem vel avum non habet absque consensu patrui vel fratris carnalis maioris xx annis. Et si eos vel aliquem eorum non habebit sine consensu matris si matrem habet et avi materni et avunculi dicti minoris. Et si eos non habet sine consensu trium proximiorum consanguineorum. Si quis autem contra fecerit vice qualibet in C. libr. den. sine demenutione aliqua puniatur.

Quod non possit procedi contra dominos consules durante eorum officio R. XXV

Potestas terre cass. seu aliquis eius officialis non possit de aliquo maleficio excessu vel delicto, accusatione, denumptiatione vel inquisitione procedere contra dominos consules dicte terre seu aliquem eorum durante eorum officio. Et si procederet talis accusatio, denumptiatio vel inquisitio et processus sit ipso iure nulla et nullius et nullius efficacie roboris vel momenti. Et nihilominus potestas seu eius officialis contra dictam formam procedens in x. libr. den. vice qualibet puniatur.

De pena vendentis vel obligantis rem duobus R. XXVI

et quod non vendantur bona stabilia forensibus

Quicumque de terra Cass. vel districtu vendiderit unam eandem rem duobus in solidum
vel prius alienata vel obligata dissimulata obligatione vel alienatione
alii vendiderit seu quoquo modo in alium transtulerit in .xxv. libr. den.
sine diminutione aliqua puniatur. Et nihilominus ille cui prius
fuit vendita vel obligata cui licet non fuit ei tradita possessio intelligatur
potiora iura habere quam ei cui postea vendita vel obligata fuit
aliquo iure in contrarium non obstante. Nullus quoque de terra Cass. vel
nota quod venditio de bonis stabilibus forensibus fieri non potest — districtu audeat vel presumat aliquam rem immobilem sitam
in territorio terre Cassie alicui forensi seu non subiecto iurisdictioni
com. Cass. vendere, donare, permutare seu alio quocumque modo inter
vivos vel in ultima voluntate concedere vel relinquere. Et siquis
contrafecerit in .x. libr. den. vice qualibet puniatur sine
diminutione aliqua. Et nihilominus talis venditio, donatio
vel concessio sit ipso iure nulla et fictitia et in fraudem com.
no. — Cass. facta presumatur. Et dicti talis vendentes, concedentes
vel alienantes et sui heredes semper obligati com. Cassie sint et
esse intelligantur in omnibus et singulis datiis et collectis
imponitis et imponendis pro ipsis rebus aliquo iure in
contrarium non obstante :—

De finibus et terminis comunitatis terre Cass. manutenendis et conservandis. R. xv

Potestas et domini consules terre Cass. teneantur et debeant
vinculo iuris per eorum posse confinia et terminos comunitatis
et districtus terre Cass. manutenere et conservare et non pati
per aliquam comunitatem seu singularem personam aliquid de ipsis confinibus
seu de rebus in ipsis confinibus occupari seu invadi. Sed siqua

occupata essent revocari et revocari facere cum effectu omni negligentia

defensionem possessionum et iurium comitatus predicti. — repulsa. Et idem potestas observari teneantur: In: et pro quibuscumque

bonis et iuribus ac possessionibus communis Castri sitis in comitatu Civitatis predicte

et predictis facere omnem expensam necessariam: et opportunam possint: et valeant ante predictis statutis et sine aliqua alia deliberatione alicuius consilii dicte terre Castri, aliquo statuto supra vel infra in contrarium loquente non obstante.

Quod nullus non subiectus iuris dictioni communis Castri possit fenare lenare sive pasculare in montibus et siluis communis Castri — R xxviii

Nullus non subiectus iurisdictioni communis Castri audeat vel presumat in montibus et siluis communis Castri ligna scindere et scisso apportare, nec in eis fenare nec fenum de eis exportare: et siquis contrafecerit in C solidis denariorum vice qualibet puniatur. Nec possit in ipsis montibus pasculare aliquas bestias: et si contrafecerit pro qualibet bestia bouina in V solidis et pro qualibet bestia minuta in ii pro qualibet vice puniatur

De non mittendo ignem in siluis et montibus — R xxix

Nemo audeat vel presumat in montibus et siluis communis Castri seu alterius universitatis vel singularis persone districtus terre Castri vel districtu ignem mittere seu comburere in totum vel in partem: et siquis contrafecerit in decem libris denariorum vice qualibet puniatur: et dampnum emendet patienti. Nec aliquis tempore venti flantis portare ignem discoopertum per terram Castri seu aliquod castrum eius districtus, et siquis contrafecerit in xx solidis denariorum vice qualibet puniatur.

Quod qualibet mense potestas teneatur facere inquisitiones generales — R xxx

Statuimus quod potestas terre Castri teneatur et debeat qualibet mense sui officii facere inquisitionem generalem contra omnes blasfemantes deum Beatam virginem mariam: et alios sanctos: Contra trahentes grassaam

et alia facientes contra formas statutorum loquentium de grassia non retrahenda et contrahentes nuptias et matrimonia: et eorum consanguineos si fecerint contra formam statuti de dicta materia loquentis. Et contra occupantes seu occupata detinentes bona aliquorum dicti communis pura seu conscripta ac aliquam viam seu partem ipsius: et alios contra delinquentes: et facientes contra formam statutorum dicti communis: et maxime de quibus disponitur per aliquod statutum quod inquirere debeat: et repertos culpabiles punire: et condempnare secundum formam dictorum statutorum. Et si potestas negligens fuerit in predictis vel aliquo predictorum in xxv. libris denariorum vire qualibet puniatur: Et notarius recordium teneat inquisitionem predictam: et sequuta super ponere de qualibet Ayen . c. s. dn.

Quod potestas teneatur habere secrete certos bonos homines in qualibet contrata terre cassii et districtu qui notificent ei maleficia — R. xxxi

Potestas terre cassii teneatur et debeat vinculo iuramenti habere et deputare in qualibet contrata terre cassii: et districtu ultra consules comunitates consules ad denuntiandum et referendum maleficia: et eos iurare faciat ad sancta dei evangelia corporaliter tactis scripturis quod secrete: et caute ipsi domino potestati notificent quelibet maleficia que committi contingerit in eorum et vicinis contratis: et notificationes sic factas potestas: et sua curia teneat tenere sine ut incredentia: et nemini palare tante ut secrete sub pena periurii et alia pena statuta contra revelantes credentias dicti communis. Et super sic relatis et notificatis prefatus potestas teneatur inquirere: et procedere: et repertos culpabiles punire: et condempnare secundum formam statutorum communis dicte terre Et si fuerit negligens in predictis in xx. libris denariorum vire qualibet puniatur.

Quod nullus debeat facere pinasium seu cloacam super viam et quod incidi dandatur — R. xxxii

85v

Nulla persona audeat vel presumat intra cassarum vel aliquo castro districtus
ipsius habere aliquod provasium seu cloacam super viam: sed ipsa provasia
seu cloacas habeant infra muros seu domos: et ita coperta et velata
quod dicta via videri non possit nec turpido: Et quicumque habet viculum seu
cloacam progredientem in viam teneatur et debeat in xv. dies post
publicationem presentis statuti ipsum viculum seu cloacam remurare claudere: et
coperire ita quod in viam nulla turpitudo effusionis progredi possit nec
fetor. Siquis autem contra fecerit in xl. solidis denariorum puniatur Et nichilominus
cogatur ipsum viculum seu cloacam remurare claudere et coperire
ut superius dictum est: liceat tamen domino domus cum expediverit: et de
licentia nostri concordium dictum viculum, cloacam seu provasium
aperire purgare et mundare: et demum claudere ut dictum est sine pena.

Quod nulli liceat occupare aliquam viam seu partem ipsius et quod occupatam dimictat — R. xxxiii

Statuimus quod nullus de intra cassarum vel districtu audeat vel presumat per se
vel alium per se occupare aliquam viam intra cassarum vel districtum
vel in partem nec ipsam claudere vel deguastare: et siquis contra fecerit
vel in partem nec ipsam claudere vel deguastare: et siquis contra fecerit
in c. solidis denariorum vice qualibet puniatur sine diminutione aliqua. Et nichi-
lominus cogatur ipsam viam dimictere aperire et reficere: et in pristinum
statum reducere. Et quicumque aliquam viam seu partem ipsius occupavit (occupabit et degua viam)
seu expandit vel clausit teneatur et debeat in xv. dies post publicationem
presentis statuti dimictere eam remurare et aperire et in pristinum statum
reducere pro pena predicta, aliqua prescriptione temporis non obstante de facto sine aliquo
processu vel sententia: Et potestas terre cassarum teneatur et debeat super predictis
inquisitione cuiuscumque potentis seu notificatis procedere: et repertos culpabiles
punire et cogere ut superius est expressum.

Quod potestas de guastatorum fontes pontes et cetera officialis teneatur et faciat
reparari eos et vias — R. xxxiiii

Fontes et pontes quoscumque in districtu castri constitutos vel aliquis cuiuscumque nulla persona cuiuscumque status vel conditionis existat audeat vel presumat devastare seu dirumpere in totum vel in partes nec in aliquo fonte turpitudines aliquas immittere. Et si quis contrafecerit in .C. s. denariorum vice qualibet puniatur. Et notarius dominorum qui super hiis pontibus et fontibus deputatus teneatur et debeat vinculo iuramenti et pena .C. s. de suo salario qualibet mense perquirere et investigare per totum districtum terre castri si est aliquis fons, pons, seu via: qui vel que indigeat reparatione: et si quem vel si quam invenerit reparari faciat per illos ad quos pertinet et secundum quod fuerit actenus consuetum. Et quilibet possit dicto notario notificare si aliquis fons, pons vel via indigeat reparatione: et in quo loco seu qua strata: et dictus notarius et officialis teneatur et debeat ad ipsum locum notificatum accedere et videre: et si . . . reparatione indigere reparari faciat ut supra est expressum.

Quod nullus faciat pontecellum nisi distet citra per decem pedes ad manum — R. xxxv

Supra viam publicam nulli liceat facere pontes quoquo modo nec liceat facere pontecellum nec habere: per quod via aliqualiter impediatur: nisi distet citra per .x. pedes ad eandem manum: Et si quis contrafecerit in .C. s. denariorum puniatur. Et nichilominus cogatur talem pontem seu pontecellum contra formam presentis statuti factum amovere et ipsum pontecellum ad debitam formam reducere de facto.

Quod habentes domos intra castrum copertas de paleis cooperiant de petris vel scandulis — R. xxxvi

Quilibet habens domum intra castrum copertam de paleis ad evitandum periculum ignis teneatur et debeat ipsam domum coperire de petris sive cuppis vel scandulis in terminum et secundum deliberationem statuendum et faciendum per dominos consules et consilium credentie dicte terre: et sub pena per eos statuendam. Qui consules et consilium credentie predictis sollicite intendere debeant

et considerare conditiones et facultates hominum habentium domos predictas: et his consideratis prouideant in predictis ut eis melius fuit expedire.

De pena negantis filiationem paternitatem matrimonium et notarium — lxxxvii

Calumniosas negationes quantum possumus restringere uolentes statuimus quod nulla persona utriusque conditionis existat audeat uel presumat in aliqua causa ciuili uel criminali coram curia dominorum consulum seu coram arbitris uel arbitratoribus negare filiationem seu paternitatem matrimonium seu contractum seu aliquem esse maritum seu aliquam uxorem alicuius uel aliquem fuisse uel esse notarium publicum. Et siquis contra fecerit si contra suam negationem probata fuit filiatio seu paternitas matrimonium seu notariatus in x libris denariorum uice qualibet puniatur. Et quod dictum est de negatione notariatus non habeat locum siquis negauit aliquem notarium in cognitu de retro prouincia durante cum de tali liceat uerisimiliter ignorare.

[...]s negauit aliquem [n]otarium publicum.

Quod quilibet de castro et districtu faciat poni in suo catasto omnes suas possessiones — lxxxvii

Ordinamus addentores quilibet circha [...] datiuarum [...] quod quilibet de castro et districtu teneatur et debeat infra duos menses post publicationem presentis statuti facere poni et describi in suo catasto omnes et singulas suas possessiones terras et vineas siluarum pratorum et nemorum et quascumque alias que describi debent in catasto dominorum consulum: et quascumque alias in futurum acquisiuit infra duos menses post acquisitionem ipsarum. Et siquis contra fecerit in c solidis denariorum uice qualibet puniatur. Et nihilominus rogatur ad faciendum in suo catasto dictas possessiones poni et describi. Et pro tempore quo ipsas possedit et in suo catasto poni non fecerit rogatur de facto ad refundendum omnem prestantiam quantitatem illi in cuius catasto reperiuntur: quam pro datiuis soluit ille seu alii in cuius seu quorum catasto descripte: et ad catastate [...]

[Con]tra pro catastatione.

peum seu eos desolution huiusmoi datuaz seu collectaz sumarie: et deplano sine strepitu & figura Judicij: Et et adfaciend poni i sua catasto ipas possoes rogat omnino: Et si reptum fuit elapsis tmis sup dcis aliquam psonam hre poss aliquia no adcatastataz s ut alti q eo ipo sit applicata dco coi cass: et pipum cos capi: et dtineri possit sine aliquo processu. M437

Qd nullus possit facere fornachiaz i siluis cois cass n sua
tis i septis R. xxxix

Nullus deterra cassie ul districtu audeat ul psumat facere fornachiam insiluis cois cass absque licentia ceptta dcoz consuluz dce tre. Nec cum ipa licentia, nisi pus soluit cam dci cois xl. s. dn p qualibet fornachia. Et siquis ct fecerit i x. lbr dn coi cass condepnet et nihilominus rogatur adsoluend dcos xl s proqualibz fornachia.

De pena picientiu bestias mortacinas seu fetidas i muros
tre cass ul ppe portas R. xl

Bestias mortacinas seu fetidas nullus audeat ul psumat itra cass. vz. infra muros dce tre ul ppe aliquam portam ipius tre piicere et piectam dimitter siquis no cfecerit i xx. s. dn uice qualibz condepnetur: Et nihilominus rogatur dictam talem bestiam procul amouere: et alio deferre unde no possit fetor sequi i dco tro ul iux portam ipius, Nec et possit piicere i possoe alicui ct uoluntate dni possois sb dca pena.

De pena picientiu aq ul aliaz i mundicia de fenestra ul
hostio dom i uia R. xli

Siquis de domo sue habitatois. vz. de fenestra ul hostio piecerit seu effuderit aquam ul aliam imunditiam i uiam Siquidez denocte et sup dorsuz ul panos alicuis i xl. s dn. Si dedie i xx. s. dn puniat.

et Nichilominus si deturpauit ut dapnificauit pannos alicuius ad tinctorem
dapni reppellatur. Si vero pervenerit de nocte et non super personam ut pannos
alicuius in x. s. den. si non dederit v. s. den. puniatur: Et pro omni quarterio
seu effusione contra dictus domus sive habitans ipsa principales teneat.
Et nots concordium teneat et debeat quolibet mense bis facere lavari
quod quelibet persona dicti castri debeat dispgomorare stratam ante domum
suam et removere omnem immunditiam lapides ut ligna dicta
strata pena v. s. et contra facientes ipsa pena puniri reg extra.

Quod quilibet possit appodiare et edificare in muro comunis — R. xlii

In muro in medio et comuni inter quoscumque de castro ut districtu quivis
primus et consortibus edificato alius consors edificare et edificari
facere possit satisfacto prius precium de expensis seu extimatorem muri
consorti: qui ipsum murum hedificavit seu hedificari fecit suis expensis
secundum extimatorem et declaratorem fiendam per duos ut unum magistrum
Lapidum ponendos per ipsas partes ut loco recusantis ponere proponendum
prudentem potestatis dicte terre prestito prius per eos corporali iuramento de faciendo
extimationem predictam bona fide et sine fraude:

De fornariis et fornatico recipiendo ab eis — R. xliii

Fornarii dicti castri teneant et debeant panem in eorum furno bene
et diligenter coquere: et propterea panem fieri tali hora: quod
postquam fuit fructus: et laudatus possit infornari: et quoque sine ipsius
intervallo. Et ita quod dominus panis per ipsius fornarii negligentiam ut
nimia festinationem ad calefaciendum furnum, dapnum non sentiat. Et
possit propterea dictus fornarius pro suo fornatico de xl. unum et non plus
Et siquis contra fecerit in x. s. den. puniatur. Et nichilominus dapnum
passo in quolibet casuum predictorum reficere compellantur. Hoc addito quod si contingat
in futurum granum carius fieri quod debeat accipere pro fornatico secundum deli-
berationem dominorum Consulum: et consilii credentie:

De pena occupantium cum bonatiis terre et castrorum castri — R. xliiii

Nullus audeat uel presumat Carbonarias terre castri seu alicuius castri
ipsius districtus occupare seu occupatas tenere Et eciam uel optem contra
faciens in x. libr. den. condepnetur Et nichilominus cogatur de facto ad relas-
sationem ipsius aliqua prescriptione temporis non obstante.

De pena rumpentis cuppum seu arnas — R xlv

Statuimus et ordinamus quod nulla persona audeat uel presumat rumpere
seu frangere aliquid cuppus seu arnas apium. uel alium locum in quo
aliquis haberet apes reclusas. Et siquis contra fecerit in C. s. den.
uice qualibet puniatur. Et nichilominus cogatur de facto sine strepitu
et figura iudicij ad emendandum dapnum domino apium.

De pena proicientis lapides super tecta costa ruppis — R xlvi

Super tecto domus alicuius de castro uel districtu coste ruppis sive pinas
nullus audeat uel presumat proicere lapides nec rumpere aliquem
ruppum. Et siquis contra fecerit in x. s. den. uice qualibet puniatur
Et nichilominus emendet dapnum passo.

De pena percutientium patrem uel matrem auum uel auiam — R xlvii

Nullus de terra castri uel districtu intantum presumat prorumpere furore
quod in eius genitores manus iniciat uiolentas beneficiorum receptorum
immemor et sceleris: et pietatem: et reuerentiam: quam erga
eius parentes gerere debet conuertat in iniuriam. Ideo statuimus
quod siquis patrem uel matrem, auum uel auiam percusserit
cum sanguine uel sine puniatur in duplo eius quo puniretur
si alias personas percuteret: et dicti potestas possit per inquisitionem procedere
statuto posito in tertio libro maleficiorum sub rubrica. de hiis: qui recipiunt
apes / et quocumque alio in contrarium non obstante.

Q͞ magri cuppor͞ ⁊ mattonū faciāt ipos de mīsura — R͞ xlviij

Martunarij : et cupparij / qui īt͞ra cast͞ ul͞ distu͞ cuppas : et lat͞es seu
martones facient teneant͞ ⁊ debeant ipos facere sc͞dm mensura
i lattitudinem : et longitudine͞ : et grossitudinem eis assignadaz
p͞ dn͞os consules dc͞e t͞re ut aliuz de mān͞ ipor͞ : et de bono
t͞ro : et tm͞ coptos pen͞ cuilibz c͞ofacienti uice qlibz . et . s.

De his q͞ hītauerit ītra cast͞ ul͞ districtu p͞ qnq ānos — R͞ xlviiij

Quicumq͞ forensis hitauit intra cast͞ ul͞ distc͞tu p͞ . v . anos
tractetur / ⁊ hēat͞ tamq͞ terigena dc͞e t͞re : et soluend͞ fonilaia
⁊ subeundum quelibz alia onera realia : et p͞sonalia īdc͞o
cōi cast͞ teneat͞ / ⁊ obligat͞ existat que͞ admodū alij dc͞e
t͞re castri ul͞ distc͞tu aliq͞ ī contrariuz nō obstante

De mō s͞uati pignera accepta p͞ bay͞ cōis cast͞ — R͞ l

Per dn͞os consules t͞re cast͞ Eligatur q͞dam bon͞ homo de
dc͞a t͞ra castri : qui uocetur depositarius pignerū : et
qui debeat c͞suare : et fidel͞r custodire om͞a pignera / que
p͞ bauz dc͞i cōis man͞to : et c͞missione officialiuz dc͞e t͞re p͞ fur͞
et debitis cōis accepta fuerit : et ipa pignera particulariter
scribere sunt ī ipis pigneribz nōia illor͞ quibz accepta
sut : et ī uno libro scribere particulr͞ ipa pignera et
p͞ quem bay͞ sit sibi assignata : et cui͞ officialis man͞to : et
cām p͞pt͞ quam . Et ipa pignera nō restituere sine man͞to
officialis / qui ipa accepi fecit : Et Cum restituet accipiat
p͞ suo labore p͞ quolibz pignere . iiij . d͞.

Q͞ pedagiū cōis cast͞ exigat͞ ul͞ uedat͞ p͞ cōi — R͞ lj

Statuimus q͞ pedagiuz cōis t͞re cast͞ p͞ ipo cōi c͞tinue exigat͞
a quibuscumq͞ forensibz cum eor͞ salmis intrantijs et rebus

transeuntibus per terram castri: et eis districtum exceptis hominibus terre
nursie pro eorum rebus, et mercantijs tantum: Et exceptis officialibus
forensibus dicti castri pro eorum et suorum officialium rebus: et arnesibus
tantum ut vendatur quolibet anno more solito in consilio generali dicte
terre: Et potestas et domini consules dicte terre ipsum pedagium faciat
subastari per xv. dies ante finem temporis locationis seu venditionis
facte et fiende successiuis temporibus de eodem pedagio, qui quicumque
vult emere dictum pedagium seu ipsius exactionem pro uno anno
incipiendo die quo fuit venditio seu locatio facta de eo compareat
coram eis quia plus offerenti per venditorem dicti eius concedetur
Et factis dictis subastationibus diuersis diebus ut predictum dictum pedagium
seu ipsius exactio vendatur et concedatur plus offerenti exigendum
a predictis personis forensibus exceptuatis superius supra exceptis modo
et ordine infra scriptis. videlicet.

Pro. qualibet salma ad mulum pannorum nobilium.	ß vj.
Pro. qualibet salma pannorum bisi.	ß iij.
Pro qualibet salma pannorum de	ß v.
Pro qualibet salma lane.	ß ij
Pro qualibet salma pellicçarie menute come:	ß iij
Pro salma lini et canape.	ß iij
Pro qualibet libra zaffarani.	ß o · d ij
Pro qualibet salma pannorum lini: et canape.	ß iij
Pro qualibet libra sete.	ß o · d ij
Pro qualibet salma spetierum	ß v.
Pro qualibet salma mercium.	ß iiij.
Pro qualibet salma ferri et acciarij.	ß iij

Pro salma raminis laborati noui	s. iiii^or
Pro qualibet salma raminis noui non laborati et veteris et aliorum metallorum	s. iii.
Pro salma coraminis conci	s. iii.
Pro salma coraminis non conci	s. ii.
Pro salma olei	s. i.
Pro salma salis	s. i.
Pro salma ferrum nurum	s. i.
Pro salma lardi et carnium salitarum et assogne	s. i. d. vi
Pro salma casei	s. i. d. vi
Pro salma scotani	s. i.
Pro salma guadi et rubie	s. iiii.
Pro salma bombicis et folliculorum	s. iii.
Pro salma cinciorum parature et hiis similibus	s. i.
Pro salma cartarum	s. ii.
Pro salma discorum et scudellarum, scafarellorum, palarum et cuppellarum	s. o d. vi
Pro salma cepparum aliorum et aliorum fructuum hic non declaratorum	s. o. d. viii
Pro salma lancearum	s. i.
Pro salma armorum	s. iiii.
Pro salma subarorum	s. i.
Pro salma malorum rancium	s. i.
Pro salma vini	s. i. d. vi.
Pro salma arnesium, vestibus officialis non tamen consuetis et aliarum rerum	s. iiii^or
Pro salma funium	s. i.
Pro salma guarnellorum et paliotorum	s. iii.
Pro salma rotellarum et pauesium	s. i.
Pro salma cratorum	s. i.
Pro salma piscium tonditi et anguillarum	s. ii.
Pro salma tassorum	s. o. d. vi

Pro salma grani. —— s. ii
Pro salma cuiuscumque alterius bladi. —— s. i
Pro equo sine sella. —— s. iii
Pro equa mulo seu mula. —— s. i d. vi
Pro qualibet bestia porcina grossa. —— s. o d. ii
Pro qualibet bestia porcina parva. —— s. o d. i
Pro quolibet centonario castratorum caprorum, birchorum et peruduum —— s. viii d. iiii
De aliis vero non contentis supra de similibus ad similia solvatur.

Item quod cuilibet liceat mercantias et res cuiuscumque generis conducere et conduci facere ad terram Cassie et si in Cassia vendunt pedagium predictum non solvatur. Si vero non vendant solvatur modo predicto: passagium vero sive cultores dicti pedagii teneantur et debeant arripere pro passagio ut superscribitur ac modo et forma predictis. Et siquis contrafecerit aliter vel plus arripiendo solvat quatruplum illius plus quod arripuerit et teneatur restituere illis quibus arreptum fuerit predictum vero quatruplum solvatur communi Cassie sine strepitu et figura iudicii et sine aliqua sollempnitate scriptura. Et teneatur etiam pro quibuscumque sotiis famulis vel ministris eorum.

Quod possessiones sancti Cataldi et montes Cifaloni et pratum Carducium custodiatur et locetur —— R. lii

Potestas et consules terre Cassie teneantur et debeant vinculo iuramenti possessiones communis Cassie que vocantur possessiones sancti Cataldi: Montem Cifaloni et pratum Carducium communis Cassie defensare pro posse et ipsos facere custodiri ne dampna aliqua personaliter vel cum bestiis inferantur in eis. Et siquis occupaverit aliquam partem de possessionibus supradictis vel laboraverit

aliquid de poss sci cataldi petri sin expssa gressioni dci cois ixxb.
lbr dni curie qualibz puniat. Et siquis dapnuz dedit psonalr
ut cuz bestijs ipdictis poss ut aliqua caps puniat penis
supius statutis i dapnuz dantes i montibz custoditis: Et dni
Consules teneant & debeant omnino sui quolibz anno tporibz
ogruis locare dcas poss sci cataldi noie dci cois / Rbastatoribus
pmissis ipsius consilio gnali dci cois. Et similr locare teneantur
seu vendere herbaticum montis cifaloij & prati cardosi bona
fide: et optimu seu pluz dutunij faciat admanl com dci cois:-

De montibz & siluis cois capi n occupandis maxie ifra scriptis — R. liij

Nullus cuiuscuq status ut cdicionis exsistat audeat ut psumat
pse ut aliuz aliq quesito colore occupare seu apprendere aliquam
partem de aliquo monte seu siluis cois cass: et maxie isriptis
et siquis cotrafecerit i xxv. lbr dni coi cass cdepnet. Et nichilo
min9 qd occupauit seu adpendit dimictere et relassare
coi pdco dcto. Montes u9 & silue dci cois de qbus sup fit
mtio sunt hij. vz. mons crosterni silue piage: Mons et silue
marthe vellane. silue vallis orusin: Mons barbiglie
Silue puri pmontis: silue vallis ortentis / paris crusij
Mons & silue pezzi: Mons & silue magrenzi silue
castri pezzolarij. vinatuz Mons & planu mutilli silue
vallis calcinarij / vallis orusine puru pogij atinj: Mons
Cerus Coste felsenarie / valluz atinj: Mons petrognani
Mons tardi: Mons & silue cifeloij / Pratuz cardusuz
possessiones sci cataldi / Mons bonus, Mons, silue & prata plagie maioris

Mons et silue aluagnani : Mons manisij : Mons et silue uallis sicin

Foresta tazze . Silua maltignani . Certeç mercelli : Pares

palmacoli Sodum puri foliani : Silua pitule : et silue casalis

Mons [struck through] sasse . Mons fregnete . Certe mons et silue curtuli

Mons sup fontem uesigni usus molem leone : Mons uespie : Silue

fre crucis silue sroiani : silue fre crucis de heremita . Mons

bonati : Mons et silue fernasi : Parchus sobigerij : Mons et

silue retelle : et alij mons et silue dni rois cass. Non tamen

intendimus per presens statutum auffere alicui ius si quod haberet in alicui

predictorum montium siue siluarum predictarum : sed in suo iure quilibet

remaneat et ita intelligatur sicut erat ante promulgationem

presentis statuti .

De confinibus in ponendis in casibus —— R. liiij

Statuimus et ordinamus quod potestas terre cass cum consilio sui iudicis

et vicarij possit et ei liceat quoscumque de cass et districtu confinare

seu relegare extra terram cass predictam et eius districtum notorio

pro leuj maleficio et delicto : sed pro atrocibus et grauibus delictis : et ex quibus

possit verisimile sequi turbatio pacifici status dicte terre : et pro euitando

maiori periculo infra terra : et inter homines ipsius terre : et

quilibet sic confinatus : et relegatus in locis super dictis teneatur

obedire dicto domino potestati : et seruare confinia sub pena C. librarum denariorum

pro quolibet et qualibet vice .

Quod nullus possit piscari in flumine comunis cum calce — R. lv

Statuimus quod nullus audeat vel presumat piscari in flumine comunis

districtus cass : nec et in aliquo marragono alicuius moledini existentis

i dco flum̄e nec calce/ et siquis ꝯt fecerit i xl s. d. vice qlibz puniat᷑.

De arenga gn̄ali cōis castri ꝯgreganda. ——— R lvj

Quotiens dn̄s ꝯsulibz tre castri pro euidenti vtilitate dc̄i cōis
visuz fuerit/ possint: et valeant ꝯuocare/ et ꝯuocarj: et
congregarj facere gn̄alem Arengam hoīuz dc̄e tre: et
districtus/ in qua ꝯgregatione ad min͛ sufficiant cxx hoīes
Et qd̄ p ipos sic ꝯgregatos seu maiores ptem eorum deli-
beratum/ ordinatum/ ⁊ reformatuz fuerit valeat/ ⁊ teneat
ac si factuz esset p totum Cōe castri aliqͥ pntis statuti aliq̊
statuto sup͛ uł infra posito in ꝯtrauiz quolibz loqnte seu
disponēte nō obstante.

Q nullus possit capi p debito ciuili tp̄re i ciuilib; feriato. R lvij

Nullus de tra castri uł districtu possit capi seu aliquat̄ detinerj
p aliquo debito ciuili/ et vigor rebannj precepti uł alterius
aliquo in contrariuz nō obstante/ Saluo si esset p̄ suspecta ⁊
fugitiua: cuiꝰ suspitionis costar debeat p sacramentuz petentis
ipsuz capi: quo casu capi possit et detinerj usqꝫ quo satisfecerit
de iudicio sisti. Et si potas uł sui officiales ꝯtrafecerint seu ꝯt
fecerit i pdcis/ i x. lbz den̄ vice qualibz ꝯdēpnet᷑: et pti
lese ad interesse teneat᷑. Addētes q nullus captus seu carceratꝰ
p aliq̊ debito cōis seu aliq̊ malleo possit ad petitione alicuiꝰ
singularis psone p aliquo debito ciuili recomendarj seu aliquat᷑
detinerj. Nec et possit aliquis extrahi p debito ciuili inuitus
de domo sua uł aliena i qua staret.

Q piscina cruxij: et fontes ppe dcm̄ castrum
mundentur purgent᷑: et murentur. ——— R lviij

q i die feriato pot capi
p debito ciuili p̄ suspecta ⁊ fugitiua.

vide i. l°. 3° malleorum p simili
statuto posito sb. Rc. lxx de
i pdictum offitez dz qi
c.

q p debito ciuili aliqs
de domo extrahi nō pot
vide i dco libro l°. malleorum

q captus p debito cōis
recomēdarj nō pot.

Pissina castri orusij mundetur purget(ur) et muret(ur) ad murum usque usque ad partus ad plus. Et quilibet fons positus prope dictum castrum reparet(ur) caut(ur) et amplet(ur) expensis homines dicti castri: et secundum deliberationem fiendam per dominos consules terre castri et plures eligendos per universitatem dicti castri orusij.

Quod non fiat taberna in castro seu villis sancti georgij — R(ubrica) LVIIII

In castro seu villis sancti georgij districtus castri nulla persona audeat vel presumat per se vel alium vinum vendere seu vendi facere ad minutum nec tabernam modo aliquo retinere seu facere aut retineri seu fieri facere in .... Et qui contra fecerit in L libr(is) den(ariorum) communi castri condempnetur. Et potestas seu consules dicte terre non dent nec dare valeant licentiam alicui vendendi vinum ad minutum seu vendi aut tabernam faciendi in dicto castro et villis contra formam presentis statuti. Et si concederent non valeat ipso iure aliquo in contrarium non obstante.

Quod quelibet proposita in quocumque consilio ubi tractatur de expensis communis debeat optineri per duas partes — R(ubrica) LX

Quelibet proposita fienda in quocumque consilio terre castri in qua proponeretur et tractaretur de aliqua expensa fienda per ipsum commune debeat optineri per duas partes consilij in quo tales proposita fienda foret. Si vero non tractaretur de expensa per dominum commune fienda sufficiat optineri per maiorem partem dicti consilij ad bussulas et pallottas et quilibet consiliarius teneatur mictere ambas manus in bussulis

Quod omne compromissum expiret post duos menses — R(ubrica) LXI

Quilibet arbitri et arbitratores positi per quoscumque de terra castri vel districtu

i(n) s(e)c(und)o li(bro) sub. R(ubrica) xxi.

tenean(tur) (et) debeant om(ne)s causas (et) q(uesti)ones i(n)ter ip(s)os (com)missas (et) i(n) futuro (com)mittendas i(n)ter eos t(er)minare (et) diffinire p(er) eor(um) laudu(m) sent(enti)am vel arbitramentum infra duos me(n)ses a die acceptationis hui(us)mo(d)i (com)missi i(n)ter eos facti. Et siquis (contra) fecerit i(n) c. sol(idis) den(ariorum) co(mmun)i cass(i) co(n)de(m)p(ne)t(ur). Nec p(ar)tes possint t(er)minu(m) ip(s)is arbitris seu arbitratoribus p(ro)rogare seu a p(r)incipio maiore(m) t(er)minu(m) eis concedere. Et si maius t(em)p(u)s appositum esset seu etiam p(ro)rogatum no(n) valeat nec teneat ip(s)o iure. Possit t(ame)n teneat(ur) et debeat potestas dicte t(er)re roga(r)e i(n)t(er) d(i)c(t)os duos me(n)ses d(i)c(t)os arbitros et arbitratores ad laudand(um) et diffiniend(um) ca(usa)s et q(ue)stiones i(n)ter eos (com)promissas iuris remediis opportunis.

p(er) arbitris (et) arbitratoribus no(n) possit t(er)minu(m) p(ro)rogar(i)

Q(uod) q(ui)lib(et) (con)duce(n)s aliq(ue)m ad aliquod laboritiu(m) teneatur satisfacere i(n) illo die de sero. R(ubrica) lxii

Quilib(et) de t(er)ra cast(ri) et districtu qui aliq(ue)m (con)duxerit ad aliq(uo)d laboritiu(m) teneat(ur) (et) debeat illo die de sero eidem satisfacere de sua merced(e) et labore. Et si insatisfaciendo ipsi op(er)ario cessaverit requisitus teneat(ur) eidem op(er)ario die seque(n)ti solver(e) duplum. Et potestas (et) q(ui)lib(et) eius officialis teneat(ur) et debeat d(i)c(tu)m (con)ductorem roga(r)e de facto ad petit(i)o(n)e(m) d(i)c(t)i op(er)arii ad satisfaciend(um) eidem op(er)ario de d(i)c(t)a merced(e) dupplicata an(te)q(uam) recedat de palatio seu a bancho aliq(u)o i(n) (contra)riu(m) no(n) obstant(e).

q(uod) si (con)ductor no(n) satisfecerit ... ipse op(er)arius pot(est) exiger(e) ... sue merced(is)

Q(uod) q(ui)lib(et) pena i(m)posita i(n) hoc q(ui)nto libro a quadraginta sollis i(n)fra i(n)telligat(ur) sine diminutione. R(ubrica) lxiii

Quelibet pena imposita p(er) quodcu(m)q(ue) statutu(m) hui(us) q(ui)nti libri i(n)fra xl. s(olidos) den(ariorum) et ab inde infra i(n)telligat(ur) i(m)posita et exigat(ur) sin(e) dimi-nution(e) aliqua statuto aliquo i(n) (contra)riu(m) no(n) obstante. P(er)hortam(us)

non intendimus statutis supra in libro contentis spondentibus pena sive diminutione in aliquo derogare: sed volumus ipsa in suo robore permanere.

Quod potestas terre cassi non possit stabulum et letamen stabuli palatii alteri quam fratribus sancti Augustini tradere vel consignare — R. lxiiii

Stabulum et letamen palatii residentie domini potestatis spectet ad conventum fratrum heremitarum beati Augustini de cassia: qui infra octo dies postquam fuerint a potestate requisiti teneantur ipsum stabulum extrahi facere de ipso stabulo. Et potestas non possit alteri tradere vel alteri consignare, pena in statuto de observatione statuti contenta.

Quod non possit suspendi aliquod statutum loquens de electionibus trigenarum vel forensium — R. lxv

Sequentes voluntatem consilii credentie dicte terre statuimus quod consules camerarii, consiliarii credentie et castellani habentes custodiam turrium castrorum districtus terre cassi non possint in eorum vel alicuius eorum officio reformari, seu eorum officium aliquatenus prorogari in totum vel in partem. Et potestas seu consules dicte terre vel aliquis ipsorum non possint proponere quod aliquis predictorum in aliquo predictorum officiorum reformetur seu eorum vel alicuius eorum officio prorogetur proponere in aliquo consilio speciali vel generali dicte terre: nec aliquis consulere vel arengare: nec cancellarius scribere. Et si potestas seu consules contrafecerint incidant vel aliquo predictorum proponendo in .L. libr. den. pro quolibet et qualibet vice. Consultor vero quilibet qui consuleret seu arengaret contra prohibitorum penam in .C. libr. den. sine diminutione aliqua vice qualibet puniatur.

83v.

Et si Camerlarius supersederit contra dictam prohibitionem in L. libr. den.
sine diminutione aliqua puniatur. Et potestas predictus teneatur
predictas penas exequi sine aliquo regressu vel gratia: et ad
manus communis facere devenire pena. C. florenorum auri de suo
salario: Et dictus potestas si contrafecerit in predictis vel aliquo predictorum
vel negligens fuerit in exequendo predicta presumus advocatiorem
et Syndicum simili modo puniatur de facto et Camerarius dicti communis
teneatur de salario dicti potestatis dictas penas retinere.

Declaratio intellectu et modificatione statuti positi in tertio libro
maleficiorum sub rubrica de pena capientium columbos — R. lxvi

Statutum positum in tertio libro presentis voluminis statuti sub rubrica de pena
capientium columbos etc. modificantes de voluntate consilii credentie
dicte terre [illegible]. Statuimus quod dictum statutum: et pena in eo contenta
locum habeat cum quis ad dessavit columbos sive ad aquam sive
ad agolum vel aliud ingenium sive cum columbis [illegible]: et
columbos capit: et non aliter: Sed siquis aliquem columbum vel
gallinam seu de gallinarum genere occiderit cum lapide vel balista
seu arcu puniatur in x. sol. den.: sed siquis in sua possessione cum lapide
aliquem columbum occiderit ad penam communi non teneatur: Et quolibet
dictorum casuum teneatur ad emendationem dampnum passo: —

Quod nullus audeat aliquid scribere vel signare in imagine presentium
statutorum — R. lxvii

Nullus officialis communis [illegible] seu alia persona cuiuscumque conditionis
vel status existat audeat vel presumat in imagine presentium statutorum
aliquid scribere seu aliquod signum facere vel aliqualiter deturpare
Et siquis contrafecerit in C. sol. den. vice qualibet puniatur: —

pena capientium columbos.

De obſervatione preſentium ſtatutorum

Quilibet officialis terre caſſ. prout ad eum ſpectat officium teneatur et debeat ſupraſcripta ſtatuta, et quelibet eorum obſervare et facere et ubi pena appoſita ſit penis in ipſis et quolibet eorum contentis. et ubi pena appoſita non eſſet teneatur ipſa obſervare ſub pena .C. ſ. den.

· Amen ·

Copia additionum ſtatutorum comunis caſſ. anno . cur. lxxxxv. Inditione tertia : et die xxij menſis maij.

Congregatis et cohadunatis in unum dictis dominis poteſtate : et conſulibus ac Johanne Scambij : Franciſco domini Rodulfi, domino Johanne domini petri . Antonio tortij : Lutio Cirbi : Ciolillo domini andree, Antonio Nicoli guadadati : Scambio paulutij : Domenico larij : et Johanne magiſtri gualterij, duobus de quolibet guaita inter dicte terre caſſ. electos per dictos dominos poteſtatem et conſules ut ſupra patet in palatio comunis caſſ. habitationis domini domini poteſtatis in ſala magna ipſius volentes intendere ad expeditionem et executione commiſſorum eiſdem ſuper correctione et declaratione ſtatutorum

dicti comunis : et primo super.

Statuto posito in primo libro statutorum sub rubrica . de electione duorum consulum addiderunt eidem in fine ipsius statuti . hec . videlicet quod dicti consules qui debent eorum consulatum officium incohare teneantur et debeant se personaliter convenire in ecclesia sancti petri de rasso die quo debent eorum officium dicti comunis incohare : et ibi missam audire ante horam dimidiam terciarum Et ipsa audita sollempniter more solito accedere ad palatium comunis habitationis potestatis dicte terre : et ibi prestare debitum et solitum iuramentum : et alia facere que tenentur et debent secundum formam statutorum dicte terre : Et ut est moris . Et incontinenti post predicta accedere ad palatium populi dicte terre eorum habitationis et ibi residere ut tenentur . Et consules preteriti eorum predecessores debeant predictis interesse horis et locis prefatis et de officio consulatus se ulterius non intromittere pena cuilibet contrafacienti in singulis capitulis huius additionis . C . solidorum denariorum . Qua pena potestas qui pro tempore fuerit de proprio eorum officio de facto sine aliqua diminutione solvi faciat per eosdem .

Item statuerunt et ordinaverunt quod dicti consules qui nunc sunt et pro tempore erunt possint et eis liceat convocare et congregare et convocari et congregari facere consilium credentie : et sapientum in iure dicte terre et ceterorum in palatio eorum residentie totiens quotiens eis videbitur et placebit pro tractandis quibuscumque negotiis dicti comunis secundum auctoritatem ipsius consilii consuetudine aliqua in contrarium non obstante . Et similiter cum voluerint possint dictum consilium in palatio dicti comunis residentie domini potestatis facere congregari :

Item statuto tertio posito in tertio libro statutorum dicti comunis [illegible] q
potestas et sui iudices possint procedere per inquisitiones de omni maleficio
et delicto [illegible] vz. et et contra cassianos et forenses dicte terre
cass maleficia committentes etc et in illa verba . nec inquisitio
tollatur etc addiderunt / et declaraverunt quod dictum statutum
non habeat locum in maleficiis commissis per aliquos cassianos
contra forenses et dictam terram cass: et sui districtus in
personis tantum. Et in fine dicti statuti addiderunt hec verba vz
exceptis homicidiis: et ad homicidia committentibus: et ad ea
trahentibus quocumque modo principaliter ut consequentia, falsitatibus,
robariis, proditoribus / et proditione tractantibus: et raptu mulierum
et maxime virginum: et sacrarum monialium de quibus / et qualibus
predictorum contra committentes / tractantes: et prestantes auxilium
consilium vel favorem / et mandantes ipsorum, possit procedi
non solum infra annum secundum quod in ipso statuto continetur infra
sed et infra quinque annos a die commissi maleficii cuiuslibet
predictorum dicto statuto non obstante.

Item statuto quarto posito in tertio libro statutorum [illegible] dicti
procedendi in causis criminalibus in fine dicti statuti addiderunt
hec verba vz. quod non obstantibus predictis, talis arratus
de nuptiatus vel inquisitus et post terminum banni seu rebannimenti
possit / et valeat quandocumque ante sententiam comparere ad se
excusandum ab arratione / denuptiatione / et inquisitione et contentis
in eis non obstante transcursu termini banni dummodo consitetur
pure / et simpliciter omnia / et singula in arratione, denuptiatione / et inquisitione.

[Item] quod arratus denuptiatus vel inquisitus possit ante sententiam ad se excusandum quandocumque comparere.

quod cum porrecta seu formata contenta: et renuptiet omni defensioni
et termino qui dari debeat huiusmodi comparentibus secundum formam dicti
statuti et habeat beneficium confessionis et paris si producere velit eam
in sententiam: et solutionis in termino, quemadmodum habuisset si in termino
prime citationis aut in termino bannj comparuisset in casibus in quibus
talia beneficia secundum formam statuti dicti comunis admictuntur. Et volumus
quod predictam comparitionem termini dati per statuta predicta potestati et eius
iudici ad terminandum causas criminales nullatenus prorogari intelligatur
sed teneatur et debeat dictos processus terminare infra mensem a die
citationis quemadmodum tenebatur si non comparuisset.

Item super statuto xxiij posito in dicto tertio libro statutorum sub rubrica de pena
percutientium aliquem cum bastone capello ut lapide ut alio ligno
in desiccula si non extiterit percussione cicatrix ut signum enorme esset
perpetuo remansurum. declaraverunt et providerunt, quod dicta verba inte-
ligantur si in loco evidenti videlicet facie, cana et collo, cicatrix
ut signum enorme esset perpetuo remansurum: et non si in alia
parte capitis cum talis fuit intentio condentis statuti predicti
quod pena pro cicatrice et signo enormi in dicto statuto contentis
locum habeat in facie cana et collo et non in loco recto. Addentes
quod si cum dictis armis ut aliis contusivis aliquis aliquem percusserit
cum livore quod puniatur ea pena, qua puniretur percutiens
in capite a collo supra cum sanguinis effusione.

Item statuto xxxij posito in dicto tertio libro sub rubrica de pena derobantium
et parantium se alicui in strata in sua parte post hec verba videlicet qua
pena si non solverit eam dicti comunis sine diminutione infra x dies

12.

1491

In dei nomine amen. Anno domini nostri Jhesu Christi
ab eius salutifera incarnatione millesimo quadrin-
gentesimo nonagesimo primo indictione
nona tempore pontificatus sanctissimi in Christo patris et
domini nostri domini Innocentii divina providentia pp. octa-
vi die vero quinta mensis septembris
Consilio credentie dicte terre et communis Cassie ipsa sub
certo numero convocato congregato et coadunato
in sala magna consulari palatii ad sonum cam-
pane et voce preconis sono tubbe premisso et comunis
baiulorum et commissione et mandato [illegible] vir[illegible]
domini Guglielmi [illegible] de Spoleto locum te[nentis]
dicte terre Cassie suisque comitatus fortie et districtus dicte
terre Cassie [illegible] magnificorum dominorum consule
vanorum et decem magnificorum [illegible] consulum
populi terre et civitatis Cassie cum quorum [illegible]
[illegible] et [illegible] consiliarium super [illegible]
[illegible] et [illegible] ab [illegible]
[illegible] et [illegible] Consilium [illegible]
consiliarius [illegible] atque [illegible] cum consiliorum
[illegible] prima secunda tertia [illegible] et [illegible]
et [illegible] et [illegible] reddens
[illegible] supplicationem [illegible] de pop[ulo]
[illegible]

BIBLIOTECA COMUNALE — CASCIA —

96v

pro publico et Comune valeranno sopra ...

Consiglio et regimento della terra et Comun de castro

per parte de Uno del populo della terra de castro per la

publica et evidente utilità del populo de epsa terra

et Comun de castro et ad ciò che se tolla ogni materia

de scandolo et de ogni sinistra cogitatione che verisimilmente porria

seguire humilmente et devotamente se expone et narra

Como in li libri quasi de tutti li notarii della terra et contado

de castro apparono apparono et sonno subscripti per li

notarii Rogati della subscriptione et non sonno in

forma autentica. Secondo voglono li statuti et ordi

namenti del Comune de castro: Alcuni per la morte delli notari

alcuni per la longa absentia sì per le distantie Civili

che sonno stati et sonno nella terra et contado de castro

sì et per le rebellioni et ... per le quali molti

sonno morti fora della patria: sì et per la negligentia de epsi

notarii che non hanno curato quello hanno posto dare

... fare subscrivere et quelle in forma contracti

... ad ... et ... dicti contracti et simili

... de sententie non valeranno ...

con multo pregiudicio alli ... et altri

... et ... verisimilmente nasceriano

grandi scandali alli quali essere opportuno rimedio provedere

et obviare

97 | 372

trobueno per ch' la negligentia de nominj ne altri cose
dir no dobbiamo tollere le Rason delle pi...
ne obstar alla verita del facto: et sì tanto
molto suppliere ch' et pendin nelli ver opere
questi opporrà ordenare et informare ciascun
le ... scripture de qualunque nod... ...
et ... et ... ... trovasse
scripture i ... libro altramente ...
... ordenato et facto ... dire et dar se debbi
plena fede no obstante ... scripture ... altra
... no fusse subscripta per lo nod... Rogato ...
... subscrip... et no fosse ... per lo nod... Rogato
... pur ch' del principio appara ... ...
... esser stato Rogato ... della subscr...
... et ... ... la verita ...
... al suo loco no obstante ... del ... ...
... posto sotto la ... XXVIII ... libri ...
et ... ... libri debbiamo ...
nominj esser Rogati al ... ad ... se ...
da esser ... : et questo se ... ...

per lo passato et per lo advenire: ma non se intenda per
quelle persone che per simile in loggi ne fusse stata
causa et fusse stata causa in preiuditio [illegible]
et questo per la publica salute et per tollere la via
et materia delli scandali ad ceo che quelle cose ordi
nate per bene non torne in male Ammonendo che nessiuna
de le persone de voi nostri vogliono se intromectano
sotto [illegible] siano [illegible] senza [illegible]
[illegible] de loro nostri [illegible]

Super quibus etc.

Consilio [illegible] obtentum fuit [illegible] ac sollempni
ter [illegible] per palluctas [illegible]
[illegible] consiliariis in dicto consilio [illegible]
[illegible] in bussulum album affirmativa
[illegible] et sic [illegible] non [illegible]
[illegible] non obstantibus [illegible] consilium [illegible]
[illegible] per [illegible]
[illegible] ad [illegible] auctoritas [illegible]
[illegible] supplicacio ab [illegible]
populo [illegible] dicto consilio [illegible]

Consilii intelligamus esse ac sic sumarium dic[illegible]

parum ac salubrioris Reformationem et [illegible]

ac quid iudicum supplicacionem continetur et [illegible]

est per eius verborum [illegible] ut [illegible]

possent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

cuiusque in [illegible] [illegible] et sic Reformationem

[illegible]

Ego bartholomeus [illegible] blasii [illegible] et notarius

publicus [illegible] (civitatis) [illegible] publicus [illegible]

[illegible] nostris et [illegible] ordinacionibus [illegible]

[illegible] Reformacionibusque nostris [illegible]

ville Castri [illegible] et [illegible]

[illegible] publicum Regni [illegible]

[illegible] et singulorum fidem et testi-

monium et signum meum consuetum appossui

Que quidem Reformacione Regis [illegible] post [illegible]

ville Castri in quadam [illegible] in publicum

Regnum [illegible] die [illegible] mensis [illegible]

omisso signo.

In dei noie amen, anno dni Millmo quingentmo trigesimo sexto in-
nona tempore pontificatus sanctissimi in xpo patris et dni nri dni
diuina prouidentia pape tertij die vero quinta mensis nouembris
anni:

Pubco et genli Consilio arrenghe Cois et hois terre Cassia in palatio
residentie Magcorum dnorum Cons dicte terre in videndo et sufficienti
nero Congregato et cohadunato ad sonum Campane more solito
dicto et preconizato per Sanctem de Monte regali pubm preconem
terre alta et intelligibili voce per solita loca et consueta, Cum
et per pub et prtes nunptios dicte Cois Cum assistentia Magci dni
Fabritij In ... de Coms et mto prefato Magcorum Consulum
... petm Francm Fabulftiim de Intramina Cancellm dicte terre
proponit infrascripta proposita Vz.

Proponit super bono pubco super quo liceat vnicuique redde Consulere

Et obmissis alijs Consultis Sequitur tale dictum Vz.

Magcus In. V. dor dominus Michalangelus Frenfanellus de Ca...
vnus ex Consiliarijs In dco Consilio existens Surgens dco Cons...
di diuino prius Inuocato Suffragio Super dco proposito dixit
Consuluit quod omnia pntis arrenghe Cassari irritum et annullari
debeant oes et singulas condendationes et processus ex...
talibus factas et formatas vsque In pntem diem contra homines ...
Comitatu Cassie qui venerunt fuerint et obedientiam ...

98v

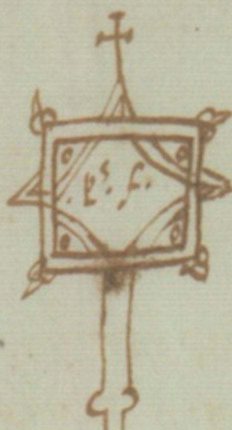
Comitati terre Cassie et pro Cassis irritis et annullat(is) habeant virtu(te) d(ict)e reformationis:

Mons(igno)r ... vir Marcus antonius antonelli de montignano Comitatu Cassie unus ex consiliarijs super proposita adendo dixit quod pro bono pub(li)co et exoneratione conveniente intelligant remissa o(mn)ia delicta rapinis incendia furta et excessus et bona sublata hinc inde o(mn)ibus Civibus et Comitatinis terre Cassie perpetrata a d(ict)o ante intitulat pacem universalem d(ict)e terre, ac et intelligant remissa o(mn)ibus illis Comitatinis qui venerint infra otto dies

In Cuius quidem Consilij reformatione placuit Ill(ustrissim)is M(agnific)is D(ominis) Consulibus Mittere ad partitum Consilium reddite ut supra d(ict)um D. Michaelagelum Cum additione s(upradict)i d(omi)ni Marci m(...) hoc mo(do) v(idelicet) quod Cuicumque placuerit s(upradic)tum Consilium cum d(ict)a additione mittat eius fabam in bussulo albo dic(en)t(e) sic, qui autem contrarium voluerit mittat eius fabam in bussulo rubeo dic(en)t(e) non, recollectis igit(ur) et numeratis fabis repertum fuit d(ict)um Consilium cum d(ict)a additione placuisse ut quinquaginta et sex dictam fabas repertas in bussulo albo dic(en)t(e) sic et sic victe et reformate fuit non obstan(te) duabus fabis repertis in bussulo rubeo dic(en)t(e) non,

Ego Petrus Francus Gandulfus de ... pub(licu)s ... notar(ius)

et iudex ordinarius et ad pres Consilii Comunis interfui et
arringhe et riformationi rogatus scripsi, Ideo in
formam redegi in quorum fidem signum meum
et Cognominum hic apposui Consuetum:



Signum mei petri francisci fradulfi not(arii) s(upra)d(ict)i

